

PIERRE GAMARRA

A BLAGARONI FÁRAÓ

PIERRE GAMARRA
A BLAGARONI FÁRAÓ

DELFIN KÖNYVEK

Szerkeszti
RÓNASZEGI MIKLÓS

Előkészületben

FEHÉR TIBOR
A FÉLHOLD ÁRNYÉKÁBAN

MÓRA FERENC KÖNYVKIADÓ
BUDAPEST, 1973

PIERRE GAMARRA

**A BLAGARONI
FÁRAÓ**

REGÉNY

MÓRA FERENC KÖNYVKIADÓ
BUDAPEST, 1973

A fordítás az alábbi kiadás alapján készült
Pierre Gamarra: Le pharaon de Blagaron
Editions La Farandole, Paris, 1964
© Editions la Farandole, 1964

Fordította
SCHINDLER ANNA

HEGEDŰS ISTVÁN
rajzaival

© Schindler Anna, 1973
Hungarian translation

I. A GARONNE MENTI BLAGARON NÉHÁNY NEVEZETESSÉGE

Nem tudom, ismerik-e a Garonne menti Blagaron-t. Sajnálhatják, ha nem, mert rendkívül érdekes város.

Hihetetlen, de a földrajzkönyvek teljesen mellőzik, s a legtöbb útikalauz sem említi. Érthetetlen, de így van. Sőt, a Garonne vidékéről — Franciaország egyik legszebb részéről — szóló komoly művekben is alig található egy-két sor Blagaronról és a blagaroniakról. Felháborító, de így van.

Miért ez a hallgatás? Önökkel együtt kérdem én is. Blagaron ugyanis igen rokonszenves hely. Igaz, hogy nem nagy, de formás. Levegője egészséges. Aki egyszer megfordult benne, váltig emlegeti: „Blagaron? Tündéri városka, bárcsak ott élhetnék...!”

Házai nem magasak, de egyszerűségükben is elegánsak. Égetett téglából épültek, jó fajta piros cseréptetőjüket váltakozó színekkel aranyozza be a nap. Errefelé majdnem mindig süt a nap, s a blagaroniak — férfiak és nők egyaránt — igen vendégszeretők. Egyszóval érthetetlen, hogy a történettudósok miért hanyagolják el ennyire Blagaron-t.

Történetünk ezt az igazságtalanságot óhajtja jóvátenni.

Ugyanis az az eset, az a valóban megtörtént eset, amelyről beszélni fogok, a Garonne menti Blagaron-

ban, a Lepény téren kezdődött, csütörtökön, a hetivásár napján, déltájban.

Semmi sem tetszetősebb és élvezetesebb Blagaronban, mint a vásár. A jó blagaroni föld minden gazdagsága kitarul a szemlélő előtt. Kukoricán hizlalt kövér baromfi, finom főzelékfélék, pazar gyümölcsök. Nem is szólva a vásznakról, szövetekről, vasárukról és földművelő szerszámokról. Hát még a pékek, cukraszok és más édességárosok, akik mindig nagy számban jelennek meg a Lepény téren! A vásárlók és a báméskodók vidáman tolonganak körülöttük. A kereskedők pedig nem fukarkodnak mosolyukkal. Az emberek szóba elegyednek egymással, köszöntik egymást, megbeszélik a városka és a környék híreit. És persze zeng az utca Garonne-vidéki lassú és dallamos beszédétől.

Nos, ezen a reggelen kéken ragyogott az ég, napugár simogatta a város rózsaszín és piros téglás épületeit. Zsibongó tömeg töltötte be a Lepény teret övező árkádokat és az öt utcát, amelyik úgy torkollik a térre, mint egy csillag öt ága.

Történetünk tehát a Lepény téren kezdődik. Pontosabban szólva: a térnek azon a részén, amely a Piramisok utcája és a Percepié utca között terül el. Itt a tömör téglapilléres árkádok alatt található Tournefort cukrászdája. Kissé távolabb a Délvidéki Fűszerkereskedés. Utána következik Brusquet drogériája, Raimondou cipésműhelye és több más bolt.

Blagaronban az a szokás, hogy a piactéren a különböző üzletek előtt adnak egymásnak találkozt az emberek. Ez igen kényelmes eljárás. Búcsúzáskor így szólnak: „Tehát holnap tíz órakor Brusquet, Raimondou vagy Tournefort előtt.”

A szóban forgó délelőttön a fiatal Michel Coustillou és húga, Josiane, a Városház téri könyvkereskedő gyermekei a Tournefort cukrászda előtt adtak találkát a fiatal Patrick Langlois-nak. Horgászkirándulást akartak megbeszélni délutánra.

Michel és Josiane néhány perccel előbb érkezett. Kirakatnézéssel töltötték az időt. Egyszerre megjelent Patrick Langlois, teljesen kifulladásra. Szemmel láthatóan futott, s nehezen tört magának utat a tömegben.

— No, mi történt? — kérdezte higgadtan Michel Coustillou, aki sohasem jön ki a sodrából.

— Gyer-tek azon-nal! — lihegte a kissé zilált és borzas Patrick

— Mi történt? — nógatta Josiane.

— Oroszlánok...

— Oroszlánok? — hökkent meg Michel.

— Igen, oroszlánok vannak a Molière téren.

Mégis, azt hiszem, mielőtt belefognék az alább következő különös történet elbeszélésébe, fel kell idéznem bizonyos emlékeket, amelyek ehhez a negyedhez fűződnek.

A Lepény tér a Garonne menti Blagaron szíve, a város központja és legrégebbi része. Nincs olyan blagaroni lakos, aki meghatottság nélkül beszélne erről a tiszteletre méltó helyről. Itt született Blagaron, az az ősi szabad város, amit mifelénk, délen úgy neveznek: városerőd.

A polgármesteri hivatal levéltárában őrzik egy 1107-ben kelt, kalligrafált szabadalomlevél maradványait. Eszerint az akkori lakosok megkapták a jogot Blagaron hűbérurától, hogy szabad városnak nyilvánítsák magukat. Mint látjuk, Blagaron nem tegnap keletkezett.

Rajzoljunk egy darab papírra egy szabályos kört

— ez a Lepény tér. Tekintsük ezt a kört — bocsánat a hasonlatért — hasnak, s toldjuk meg két lábbal, a Piramisok utcájával délnyugaton, s a Cukrászok utcájával délkeleten. Rajzoljunk hozzá két felemelt kart, egyet északnyugat felé: ez az Étienne-de-Percepié utca, a másikat északkelet felé, ez az Anselme Costeséque utca. Most már csak az észak felé nyúló nyak hiányzik. Rajzoljuk le: ez a Csermely utca. Íme, az ősi Blagaron, a jelenkori város bölcsője.

Nyolc és fél századdal ezelőtt a település első építői rajzolták meg ezt az ötágú csillagot, amely igen előnyös volt a védelem szempontjából.

Ha egy meggondolatlan hűbérúr, martalóccsapat vagy arcátlan haramiabanda fenyegette a várost, a korabeli blagaroniak bezárták az öt utca kapuját, és visszavonultak a városerőd belsejébe, hogy ott lábukat szilárdan megvetve várják a támadást.

Ez az idő azonban rég elmúlt. A város megnőtt, megnyúlt, kiterjedt. Néhány negyed felkúszott a szőlőhegyek oldalára, mások bölcsen a várostól nyugatra folyó Garonne felé igyekeztek. A Lepény tér csak egy töredéke a mai városnak.

Ezért történhet meg, hogy a türelmetlen utazó átrobog Blagaronon, s észre sem veszi a Lepény tereket.

S valóban, ha az ember a toulouse-i út felől közeledve keresztülhajt a Városház téren, végigmegy a széles Ludovic Pompignan sugárúton és a Moliére téren, aztán rátér a Philibert Capoulade körútra, amelyik a montaubani úthoz vezet, jobb kéz felől észrevétlenül elmarad mögötte ez az ékszer, ez a csoda, ez a műremek: a Lepény tér.

Hogy miről nevezték el? Egyszerű a válasz: az áni-

zsos lepényről. Az ánizsos lepény blagaroni különlegesség. Nem az egyetlen. Mindenki ismeri — vagy ismernie kellene — a blagaroni vörös bort, a blagaroni őszibarackot, a blagaroni saszaszőlőt, a blagaroni sonkát, a blagaroni füstölt libát, birsalmasajtot, pácolt nyulat, borban főtt angolnát. De nem folytatom.

Századok óta eszik Blagaronban ezt a leveles tésztából készült, ánizsmaggal fűszerezett lepényt, amelynek titka a múlt homályába vész.

Meg kell mondanunk, hogy készítési módjának a titkát szigorúan őrzik. Blagaron határain túl soha senki sem tudta elkészíteni ezt az ínycsiklandozó csemegét. És a jó IV. Henrik király, amikor Blagaron falai között tartózkodott 159... táján (a dátum vitatott, de a tény vitathatatlan), tehát, amint mondám, IV. Henrik király jóízűen bekebelezett egy óriási lepényt, amelyet a város polgárai nyújtottak át neki.

Henrik király akkor állítólag kijelentette: „Azt akarom, hogy vasárnaponként minden francia blagaroni lepényt egyék!”

De ez nem biztos.

Bizonyos azonban, hogy az árkádos tér abban a pillanatban nyerte el nevét.

Ha belekezdünk Blagaron krónikájába, sohasem érünk a végére. A Garonne menti vidéknek ez a kicsiny zuga — félúton Toulouse és Montauban között — éppoly gazdag gabonában, gyümölcsben, mint különféle jeles cselekedetekben. De bár a blagaroniak mindig igen büszkék voltak függetlenségükre és szókimondásukra, nyilvánvalóan inkább hajlanak békés munkára, mint haditettekre.

A Blagaronban született nagy emberek listáján alig

találunk hadvezért. Ezzel szemben annál több tudóst, művészt és irodalmárt.

Idézzünk néhányat a fontosabbak közül.

Philibert Capoulade, a költő (1534 — 1595) Ronsard méltó versenytársa volt. Tíz évvel utána született, és tíz évvel utána halt meg. Íme, a blagaroni logika szép példája!

Capoulade több jelentékeny munkát hagyott hátra, egyebek között egy *Óda a lepényhez* című csodálatos költeményt. Ebben a hatalmas, több énekből álló remekműben megtalálható a híres lepény receptje nyolc, tíz és tizenkét lábas versekben.

Vagy vegyünk például Anselme Costeséque-et. Condé herceg szakácsa volt, a híres Vatel tanítványa. Örökké csak Vatelről beszélnek, Costeséque-ről soha! Micsoda döreség! Mindenki ismeri a szerencsétlen Vatel tragikus sorsát. XIV. Lajos Flandriába menet meglátogatta Condé herceget Chantilly-ben. Persze Vatelnek kellett elkészítenie az alkalomhoz méltó lakomát. De ó, jaj! A friss hal, amelyet Vatel megrendelt, nem érkezett meg. Vatel úgy érezte, hogy a hiányos lakoma csorbát ejt becsületén, s kardjába dőlt. Mme de Sévigné írta meg a történetet egyik híres levelében. Szegény Mme de Sévigné nem tudhatott persze mindent. Blagaronban bezzeg mindenki tudja, hogy ha Vatel hallgatott volna segédjére és munkatársára, Costeséque-re, hal helyett borban főtt angolnát készített volna Costeséque híres receptje szerint.

Ezért aztán Mme de Sévigné minden tehetsége ellenére sem becsülik sokra Blagaronban. Hiába volt nagyra értesüléseivel a márkiné, a jelek szerint semmit sem tudott Costeséque-ről. Ez pedig olyan vétek,

amit még három évszázad múltán sem lehet meg-bocsátani.

Bezzeg Molière-t jól ismerik, és igen nagyra becsülik Blagaronban! 1656-ban egy éjszakát töltött a városban, és találkozott Étienne de Percepié-vel, Blagaron drámaírójával. Étienne de Percepié (1600 — 1699) Blagaronban született, és ott is halt meg. Nem értem, miért hallgatnak róla a lexikonok. Hiszen nagy számú tragikomédiát hagyott hátra, amelyek a helyi eseményeket tárgyalják: *A Garonne gyermekei*, *A lepény királya*, *A halhatatlan Blagaron* stb., stb.

Molière el volt ragadtatva blagaroni kirándulásától. Étienne de Percepié házánál pácolt nyulat evett. Az azonos nevű utcában emléktábla jelzi a két zseni dicsőséges találkozását egy tál vadás nyúl fölött.

Kit említhetnék még? Pompignant, hát persze, Ludovic Pompignant, a híres Pompignant, a tudós egyiptológust. Hogy fogalmat alkothassanak róla, mi-csoda tekintély Blagaronban Ludovic Pompignan, kérem, vessenek egy pillantást a város térképére.

Amint mondtam, öt utca torkollik a Lepény térbe. Délről a Cukrárszok utcája és a Piramisok utcája. Mindkettő érinti a Szfinx utca egy-egy végét. A Szfinx utcából indul ki a Papyrusz utca, amely két lépéssel odébb keresztezi a Tutenkámen utcát. Ez utóbbi a Városház térbe torkollik. A téren áthaladva a Nílus utcába érünk. Ez kivisz a Garonne-hoz.

A Papyrusz utca és a Városház tér trapéz alakú területet fog közre, amelynek kisebbik párhuzamos oldalát a Szfinx utca, a nagyobbikat a Tutenkámen utca alkotja. A trapéz nagyobb részét, a Tutenkámen utca felől, tehát délről a Városház tér épületei foglalják el.

Északi irányban, a Szfinx utca végén van a város

múzeuma, a Ludovic Pompignan Múzeum, amelyet a tudós egyiptológus alapított.

E két középület között egy szerény, kétemeletes lakóház áll.

Homlokzata a Városház térre néz. Földszintjét egy könyvkereskedés foglalja el. *A Jó írno*khoz címezve. Egy ügyes festő a cégtábla mindkét végére ráfestette a híres egyiptomi guggoló írnokot.

A könyvkereskedés és a ház a Coustillou családé. Amint láttuk, Coustillou-éknak két gyermekük van: a tizennégy éves Michel és a tizenhárom éves Josiane. Mindketten a Ludovic Pompignan gimnázium diákjai.

A Coustillou család telke keskeny kis kertben folytatódik a Papirusz utca felé.

Birtokuk sajátos helyzete a blagaroni beszélgetések egyik fő témája.

Ugyanis Moulinet úr, a Ludovic Pompignan Múzeum tiszteletre méltó igazgatója több alkalommal kérte a városi tanácstól, hogy tegyék lehetővé helyiségei megnagyobbítását.

Nem beszélve az egyiptológiai teremről, amely természetesen nagyon fontos; van a múzeumnak egy folytonosan gazdagodó, szép képgyűjteménye (Blagaronban sokan festenek), valamint egy történelmi és néprajzi gyűjteménye is, rengeteg jellegzetesen blagaroni tárgygal, munkaeszközzel, bútorral, ruhával.

Moulinet úrnak helyre van szüksége. Igen tevékeny ember, ha szabad ezt a kifejezést használnom, merész igazgató, s múzeumának fényét mindenáron emelni akarja.

A múzeum megnagyításának lenne egy igen egyszerű módja. Elég volna indítványozni a Coustillou

családnak, hogy adják el tulajdonukat, és menjenek máshová lakni. Persze tisztességesen kártalanítani kellene őket.

Csakhogy Coustillou úr erről hallani sem akar.

— Egy Coustillou nem hagyja el az ősi családi hátléket, amelyhez annyi dicső emlék fűzi — vallják Coustillou-ék.

Mindezt jobban megértik, ha elárulom, hogy Coustillou úr a híres Pompignan dédunokaöccse.

II. OROSLÁNOK A MOLIÉRE TÉREN

— Oroszlánok a Moliére téren! — suttogta Josiane Coustillou álmodozó arckifejezéssel.

— Igen, oroszlánok! — erősítette meg Patrick Langlois, aki végre ismét normálisan lélegzett.

— Hány oroszlán? — kérdezte Michel Coustillou közömbös hangon.

— Egy abesszíniai fekete oroszlán, egy nőstény oroszlán és egy oroszlánkölök.

— Az oroszlánkölök is fekete? — kérdezte Josiane.

— Nem, nem nagyon fekete.

— És mit csinálnak? — folytatta a kislány.

— Pihennek.

— Értem! — kiáltott fel Michel. — Egy cirkusz.

— Igen — közölte Patrick. — Most érkezett. Azt hiszem, több napig itt maradnak.

— Ezt mindjárt megmondhattad volna!

Josiane némileg csalódottan rázta meg barna fürtjeit.

— Azt hittem, szabad oroszlánokról beszélsz. Ezek biztosan ketrecben vannak.

— Hát persze — mondta szárazon Michel. — Hogy képzeled? Abesszíniai oroszlánok szabadon Blagaronban!

Odafordult Langlois-hoz.

— Láttad az oroszlánokat?

— Láttam. Van egy hiéna és egy pireneusi medve is.

— Ez az egész ?

— Nem tudom. Nem báméskodtam sokáig, értesíteni akartalak benneteket. Addig menjünk, amíg rendezkednek. Ha túl későn érkezünk, letakarják a ketreceket !

— Helyes — mondta Michel. — Előre!

A három gyerek elindult a Moliére tér felé.

A Lepény tértől a Moliére térig két útvonal vezet. Az ember vagy balra tart, befordul a Percepié utcába, és végigmegy a Pompignan sugárúton a Moliére térig, vagy átvág a Lepény téren, s a szűk Csermely utcán át közelíti meg a Moliére teret.

Michel Coustillou a második lehetőséget választotta. Kétségkívül ez volt a rövidebb út, de át kellett furakodniuk a vásárlók és az árusok sűrű tömegén.

Vasárnapokon ugyanis a Csermely utcában rakodnak ki a tojás- és baromfikereskedők, a galambtenyésztők, a nyúlárusok és a magkereskedők.

A tiszteletreméltó, vörös téglás házak között, a kavicsos gyalogjárón ládászám áll a friss tojás, tyúkketrecgúllák, búzával, zabbal, kukoricával tele zsákok tornyosulnak.

A lakosság itt vásárol — évszaktól függően — hízott libát, gömbölyű pulykát, gyenge gyöngytyúkot, néha egypár galambot vagy csak egy ízletes vadnyulat.

A blagaroni háziasszonyok nagy szakértők, megtapogatják a begyet, a gerincet, s hosszasan alkudoznak, mielőtt döntenének. Mindezt fülsiketítő kotkodácsolás, kukorékolás és fecsegés közepette.

Ebbe a tömegbe nyomult bele habozás nélkül Mi-

chel Coustillou. Udvariasan, de elszántan tört utat a csoportok között. Itt egy tyúkfejet tolt odébb, amott egy kacsát, miközben tojásos ládákat és gabonás zsákokat kerülgetett.

Michel cingár lábú, magas, barna fiú. Akárcsak húga, Josiane, fekete szemű és göndör hajú. Időnként visszafordult, és intett társainak, hogy siessenek.

Körülbelül az út felénél tartottak, amikor Michel ismét visszafordult, s megpillantotta Patrick Langlois arcát, amelyen végtelen ámulat tükröződött.

Patrick megállt, s a Moliére tér irányában az eget kémlelte. Szőke hajjal keretezett, kerek babaarcáról rémülettel határos kifejezés sugárzott. Lábujjhegyre állva igyekezett megfigyelni *valamit*, ami az utca másik végén bukkant fel. Josiane ugyanilyen rendkívüli érdeklődést mutatott.

A kotkodácsolást és a gágogást elnyomva, hirtelen vidám muzikaszó harsant fel. A tömegben mozgolódás támadt. A beszélgetés és alkudozás zaja mintegy varázsütésre elnémult.

Michel a Moliére tér felé fordult.

Meglepő látvány tárult szeme elé.

A napsütötte téglaházak, piros tetők keretében, a blagaroniak feje fölött fantasztikus valami himbálódzott egy hosszú nyak végén.

A jelenség sötétben rajzolódott ki a Moliére teret be-töltő aranyos fényben.

Michel egy pillanatig azt hitte, álmodik. De híres volt hidegvéréről, hamarosan rájött, hogy nem álmodik, aminthogy a blagaroniak sem álmodnak körülötte. Ők is észrevették már azt a furcsa fejet, amely a Csermely utcán himbálódzott, egy emelet magasságban vagy még magasabban.

Ez a ravasz kás szemű kis fej, amely hosszú, foltos

nyak végén himbálódzott — egy zsiráf feje volt. Egy valóságos zsiráfé!

Joggal mondhatják, hogy a Csermely utca bizonyára sok furcsaságot látott már a nyolc évszázad folyamán. Az azonban nem nagyon gyakran fordult elő, hogy Blagaron fiai és lányai egy zsiráfot csodálhattak meg, amely a Moliére térről a Lepény tér felé ballag.

Márpedig ezúttal valóban egy zsiráf sétált végig békésen a Csermely utcán, egy valódi zsiráf az afrikai szavannákról.

Hát annyi szent, ilyen látogatója blagaroni emberemlékezet óta nem volt ennek az utcának!

A háziasszonyok, baromfiárosok, magkereskedők és nyúltenyésztők figyelmes tisztelettel tértek ki előle.

A zsiráf a három kövé dermedt gyerek felé tartott.

Nem volt egyedül. Egy lisztes arcú, flitteres ruhájú bohóc vezette pányván. Az állat engedelmesen követte a fehér arcú bohócot. Csendesen poroszkált, egyszerre emelte a két jobb lábát, aztán a két balt, mi alatt kaján kis feje, amelyen két szőrös szarvacska díszlett, élénk érdeklődéssel figyelte a homlokzatokat és az emeleti ablakokat.

A zsiráf mögött lompos, fekete ruhás, fehér plaszt-ronos, cilinderes férfi trombitált, mellette egy piros orrú bohóc az üstdobot verte.

A bohóc mögött, akin csak úgy repdesett a bő lebernyeg, egy bájos lányka rózsaszínű, kurta tüllszoknyában láncon vezetett egy erős szájkosárral el látott pireneusi medvét. A szőke lány időnként hátrafordult, rámosolygott a medvére, mire az hátsó lábára állt, s a zene ritmusára néhány tánclépést tett.

A menetet napbarnított arcú, izmos fiatalember zárta be, aki farmernadrágot, kockás inget és farmer-

kalapot viselt. Magasra tartott egy táblát, amelyen a blagaroniak izgatottan olvasták:

Mindenki jöjjön a Molière térre!!!
A N A G Y C A S C A R E L L I
C I R K U S Z A —
várja Önöket.
Vadállatai, lovai, akrobatái
egyedülállóak a világon.
(Öt előadás)

Josiane odafordult a bátyjához, és a fülébe súgta:
— A fekete ruhás ember biztosan az apa, a lány a
lánya, a cowboy meg a fia.

— Lehet — felelte szórakozottan Michel.

Ebben a pillanatban haladt el előtte a zsiráf. A fiú
nem tudta levenni a szemét a hosszú nyakú, lejtős
hátú, különös állatról.

— Életemben most látok először zsiráfot, igazi zsi-
ráfot — suttogetta Patrick Langlois. — Csak moziban
és könyvekben láttam. Hús-vér valóságban soha!

— Jaj, de szép! — kiáltott fel Josiane.

— Pompás!

— Észrevetted? — folytatta a kislány. — Felénk
fordította a fejét, amikor elment előttünk. Ránk né-
zett.

Michel Coustillou vállat vont.

— Honnan veszed, hogy éppen irántunk érdeklő-
dik?

— Nem tudom. De biztos vagyok benne, hogy
ránk nézett.

Michel megcsóválta a fejét. — Ugyan már! Először jár ez Blagaronban. Valószínűleg réges-rég elszakadt szülőhazájától, Afrikától; honnan tudná, hogy Michel Coustillou-val és a húgával találkozott? Vagy azt néz, hogy leszármazottai vagyunk Ludovic Pompignannak, a tudós kutatónak, aki előtt nem maradt rejtve a régi afrikai civilizáció egyetlen titka sem? Nem, a zsiráf mindezt nem is tudhatja!

A zsiráf egyenletesen ringó léptekkel folytatta útját a Lepény tér felé. A tér és az utca sarkán azonban megtorpant egy salátaárus előtt. Egy kofa óvatosan odanyújtott neki egy fej salátát, s a zsiráf jóízűen elfogyasztotta az ínycsalatot.

A menet nagy zenebona közben megkerülte a teret. A Costeséque utca sarkán a zsiráf bekebelezett egy

sárgarépát. A Cukrász utca sarkán valaki odanyújtott neki egy lepényt, egy igazi blagaroni lepényt. Lát-szott, hogy az állat hálás az ajándékért, örömmel szaglászta az ánizsos tésztát, majd szemmel látható gyönyörűséggel felfalta. A tömeg megtapsolta.

Miután a menet körüljárta a teret, befordult a Percepié utcába, s a Pompignan sugárút felé tartott. Természetesen nagy csapat gyerek és bábészkdő kísérte.

Michel, Josiane és Patrick jobboldalt haladt a zsiráf és a medve között. Lépést tartottak a menettel.

A Percepié utca és a sugárút sarkán a trombitás ég felé emelte zeneszerszámát, s rázendített egy lendületes számra. A medve felágaskodott, s valami charlestonfélébe fogott, a rózsaszín balettszoknyás lányka pedig kecsesen hajladozott hozzá.

Az Egyiptom Kávéháznál a fekete ruhás férfi föluggrott egy asztalra, s kétszer-háromszor megfújta trombitáját, hogy felhívja a közönség figyelmét. Minden jármű megállt a sugárúton, az emberek mindenfelől a térre futottak.

A zsiráf odalépett a feketeruháshoz, az gyöngéden megsimogatta az állat nyakát. Majd lekapta cilinderét, és széles gesztussal a közönséghez fordult.

— Blagaroniak és Blagaron környékiek, hölgyeim, kisasszonyaim, uraim, engedjék meg, hogy átadjam önöknek a Cascarelli cirkusz üdvözlétét. Engedel-mükkel mindenekelőtt bemutatkozom: Gaetano Cas-carelli vagyok, szolgálatukra. Ükunokája a híres Gaetano Cascarellinek, a híres Cascarelli cirkusz alapítójának. Ezer meg ezer cirkusz van a világon, hölgyeim és uraim. Néhány száz kiváló is akad közöttük. Cascarelli cirkusz azonban csak egy van! Blagaroniak és Blagaron környékiek! Nem kenyerem a szócséplés.

Egyszerűen csak ennyit mondok: a Cascarelli cirkusz először időzik városuk falai között. Kína, Alaszka, Kanada, az Egyesült Államok után, az Antillák és Brazília után, Chile és Argentína után a Cascarelli, cirkusz megkezdi nagy európai turnéját. Írország és Anglia, Normandia és Touraine, Périgord és Gascogne után Cascarelli, az utolérhetetlen Cascarelli cirkusz Blagaronban üti fel a sátrát. Öt előadást, hölgyeim, kisasszonykám és uraim, mindössze ötöt tart itt helyben a nagy, az egyedülálló Cascarelli cirkusz!

Nagyot szusszantott, úgy folytatta:

— Mi is a Cascarelli cirkusz, hölgyeim és uraim? Jól tudom, ezt a kérdést fel sem teszik. Az egész világ tudja rá a választ. Az egész világ a megmondhatója, hogy a Cascarelli cirkusz a legtisztább cirkuszi tradíciók letéteményese. Cascarelli lovardája egyedülálló a világon. Jöjjenek el Cascarellihez, s megcsodálhatják Florentina kisasszonyt s vad musztángját. Florentina Cascarelli itt van a jobbomon...

A férfi a szőke lányra mutatott kalapjával, majd tovább szókokolt:

— Önök előtt áll, hölgyeim, kisasszonykám és uraim, állatseregletünk néhány mintapéldánya is. Először is itt a zsiráf. Igen, zsiráfot mondtam. Mert nem akármilyen állat ez, hölgyeim, kisasszonykám és uraim, hanem valódi zsiráf. Olaszul *giraffa*, arabul *zuraffa*, latinul *giraffa camelopardalis*. Azt itt látható afrikai zsiráf leszármazottja amaz óriás zsiráfoknak, amelyek egykor India északi részén és a Vörös-tenger partvidékén éltek. (*Sivatherium et Bramatherium perimense*.) Amint láthatják, utódjuk is elég nagy. A zsiráf után itt van a medve. *Ursus arctos*. A medve a legnehezebben idomítható vadállat, a legrettenetesebb vad! A medve után a hiéna következik, a vad

és komor hiéna, hölgyeim és uraim! A hiéna után az óriási, fekete sörényes abesszíniai oroszlán... De nem akarok visszaélni türelmükkel... Beszéljek-e önöknek a Cascarelli bohócokról? Nem, teljesen felesleges bemutatni őket. Mind az öt világrész ismeri a Cascarelli cirkusz bohócait. Blagaroniak és Blagaron környékiek, hadd intsem óva, igazi felebaráti szeretettel az érzékeny szívűeket: ne jöjjenek el a Cascarelli cirkuszba! Úgy, ahogy mondom, ne jöjjenek el, ha nem akarnak szörnyet halni, mármint a nevetéstől. Mert a Cascarelli cirkuszban az ember majd bepusztul a nevetésbe. Többet nem mondok, hölgyeim és uraim, nem beszélek sem az akrobatákról, sem a bűvészekről, sem a tudós kutyákról, sem a számoló macskákról... Mindössze egy szót még: Cascarelli, a nagy, az egyedülálló, az egyetlen, a párja nincs híres Cascarelli cirkusz öt előadást tart Blagaronban. Vasárnapig minden áldott este fél kilenckor kezdünk. Gyerekeknek és katonáknak a szokásos engedmény. Bérletet is lehet váltani. Öt előadásra! A helyárák mindenki erszényének megfelelnek. Ne habozzanak! Jöjjenek el Cascarellihez! Csak öt előadás! Zenét!

A fekete ruhás ember szájához emelte fényes trombitáját, a piros orrú bohóc belevágott az üstdobba. A zsiráf méltóságteljes lassúsággal követte a lisztes arcú bohócot a Moliére tér felé.

— Jól beszél ez a Gaetano Cascarelli! — mondta Josiane.

— Sovány, de van szuflája! — tette hozzá Patrick.

— Menjünk utánuk? — kérdezte Josiane.

— Persze.

— Ezt nevezik díszfelvonulásnak — magyarázta Michel Coustillou.

— Ez olyan reklámféle előadás előtt — fűzte hozzá Josiane.

— Zsiráfos felvonulást nem mindennap lát az ember — morogta Patrick meggyőződéssel. — Ez egy klassz cirkusz.

— És az abesszíniai oroszlán? — kérdezte Michel. — Tényleg láttad?

— Ahogy téged látlak. Éppen akkor érkezett a cirkusz. A kocsik körben álltak a téren. Akkor meghalhattam a vadállatok üvöltését. Közelebb mentem. Egy munkás éppen lekapcsolta a deszkatáblákat, és én megláttam az oroszlánokat a ketrecükben. A hímnek rettenetes ábrázata van.

— Bömbölt?

— Igen. Kicsit báméskodtam, aztán szaladtam, hogy nektek szóljak.

— Jól tetted. Javaslom, hogy délután nézzük meg az állatseregletet. Azt hiszem, egy egész délután kell ahhoz, hogy ennyi állatot megnézzünk.

— Gondolod, hogy nem veszélyes? — kérdezte Josiane.

— Nem nagyon.

Egyikük sem sejtette, mi kezdődött el abban a pillanatban.

III. A POMPIGNAN-FÉLE PAPIRUSZ

Ugyanaznap, estefelé Ludovie Moulinet úr (jól jegezzük meg, Ludovic, mint Ludovic Pompignan) irodájában dolgozott a városi múzeum első emeletén. Az igazgató irodájának két ablaka Blagaron főutcájára nézett. Az utca lármája tompán szűrődött át a vas-tag függönyökön.

Moulinet úr szerette a nyugalmat. A vásár zaja kissé zavarta, de olyan hévvel merült bele dossziéi és postája tanulmányozásába, hogy végül megfeledkezett az utca lármájáról.

Meglehetősen alacsony férfi volt, hízásra hajlamos, enyhén domború pocakkal. Arca kerek, homloka magas, mint a nagy gondolkodóké általában. Orra tömpe, bajsza meglehetősen tömött, őszes és szakálla kicsi.

Valóban, ha az ember jól megnézi Ludovic Pompignan arcképét, amely díszhelyen függ az igazgató íróasztala előtt, határozott hasonlóságot észlel a néhai tudós és a múzeumigazgató között. Moulinet nagyon büszke volt erre a hasonlóságra, amely úgyszólván tökéletes lett volna, ha az igazgató szakálla kissé hosszabb.

Házvezetőnője, Rosa, a kiváló teremtés mondta is neki néha:

— Ha az igazgató úr kicsit jobban megnövesztené a szakállát, összetévesztenék a nagybátyjával!

Moulinet úr szerényen mosolygott. Nem, nem, nagyon jó ez így. A nagy Pompignan, a nagy Pompignan!

Moulinet úrnak nem volt más ambíciója, mint hogy híres rokona dicső emlékének öröködjék.

Tegyük hozzá, hogy a híres egyiptológus egyetlen jogos örökösének tekintette magát. Először is, közös volt a keresztnévük. Aztán meg Moulinet úr hivatászerűen egész nap azzal foglalkozott, amire a nagy Pompignan egész életét tette fel: a múlt kincseivel, nevezetesen az ókori egyiptomi civilizáció emlékeivel.

Milyen joggal merészeli azt hinni Coustillou úr, a könyvkereskedő, ez a Jules Coustillou, hogy ő a nagy Pompignan szellemi örököse?! A könyvkereskedés ugyan tiszteletre méltó foglalkozás, és szoros kapcsolatban áll a kultúrával. Miért is mondana bárki rosszat a könyvkereskedőkről vagy a könyvkereskedésekről? A könyvkereskedők igen fontos szerepet játszanak a művészetek és a tudományok terjesztésében. Rendben van.

De Ludovic Moulinet múzeumigazgató és képzett egyiptológus és Jules Coustillou könyvkereskedő között mégiscsak van némi különbség!

Amire viszont Coustillou-ék egy emberként vágnak vissza: a Coustillou-féle könyvkereskedés nem akármilyen könyvesbolt.

Ez A Jó írnochoz címzett könyvkereskedés, a híres szobor emlékére, amely egy guggoló írnokot ábrázol, s amely remekművet Párizsban, a Louvre-ban csodálhatunk meg.

A könyvkereskedés cégtábláján ez állt jól olvasható betűkkel:

Jules Coustillou
(Pompignan család)
A JÓ ÍRNOKHOZ
Városház tér
(A Ludovic Pompignan sugárút mellett)
BLAGARON-SUR-GARONNE
Régészeti különlegességek, szakkiadványok
Nagy egyiptomi osztály

Ha az ember belépett a Coustillou-féle könyvkereskedésbe (Pompignan család), okvetlenül észre kellett vennie, milyen fontosságot tulajdonítanak itt mindannak, ami közeli vagy távolabbi kapcsolatban van az ókori Egyiptommal: papiruszok, szobrok, emlékművek reprodukciói, fotók, rajzok, metszetek és festmények, fáraók és istenek szobrai fogadták a látogatót. Az üzlet szűkös volta ellenére a fáraódinasztiákról és koruk civilizációjáról szóló nagyszámú könyv állt a vásárlók rendelkezésére, módszeresen elhelyezve a polcokon. A pulton még egy törpepálma is volt. Röviden. Coustillou úr ugyanazt mondhatta vevőinek, amit Bonaparte az egyiptomi hadseregnek: „E könyvipiramisok tetejéről negyven század néz le rátok!”

Tegyük hozzá az igazság kedvéért, hogy ha az ember néhány szót váltott Coustillou úrral, a feleségével vagy a gyermekeivel, meggyőződhetett egyiptológiai jártasságukról. Coustillou-né asszony különösen az

egyiptomi konyhát illetően volt tájékozott. Michel és Josiane pedig — ezt el kell ismerni — a legjobbak voltak osztályukban történelemből.

Amint látható, a Coustillou-k és a Moulinet-k versengtek egymással.

Nem vitték éppen késhegyre a dolgot, de viszonyuk hideg volt. Korrekt, de hideg, mint olyan emberekhez illik, akiket súlyos és komoly véleménykülönbség választ el egymástól.

Persze gondolhatjuk, hogy azért kisebb-nagyobb csetepaték is előfordultak. Körülbelül így:

Például Moulinet úr, az igazgató (akit Coustillou úr gúnyos kacajjal „kis Ludovic”-nak nevezett) belépett a könyvesboltba. Köszönt, majd odalépett a könyvkereskedőhöz:

— Coustillou úr — szólt hozzá mézédés hangon —, nincs meg önnek véletlenül Sir Brooksburry H. W. Stanleynek, a cambridge-i egyetem tanárának *A szandalkészítés művészete az ókori Egyiptomban* című munkája?

Az igazgató köhhent, majd hozzáteszi:

— De talán nem is ismeri ezt a művet? Egy *szakközleményben* említették.

Moulinet úr szándékosan megnyomta a szakközlemény szót. Hangsúlyozni kívánta, hogy olyan területről van szó, amelyet nemigen ismerhet a profán tömeg vagy bizonyos amatőrök, akiket nem óhajt megnevezni.

Coustillou úr megvakarta az állát.

— Nem, igazgató úr, jelenleg nincs birtokunkban ez a könyv. De vállalom, hogy a legrövidebb időn belül megszerzem önnek.

Ezzel kinyitotta megrendelőfüzetét, s nagy lelki nyugalommal bejegyezte a kívánt kötetet.

Moulinet úr diszkrét pimaszsággal ellenőrizte, vajon a szerző neve helyesen van-e leírva. Azután méltóságteljesen és jeges udvariassággal elköszöntek egymástól.

De mielőtt még Moulinet úr szokásos kimért lép-teivel elhagyta volna az üzletet, Coustillou úr köh-hentett:

— Hm... igazgató úr... hm... megengedi, hogy egy fél percig feltartsam?

— Parancsoljon, Coustillou úr.

— Hm... múlt vasárnap ellátogattam a Ludovic Pompignan Múzeumba.

— Valóban, láttam is önt.

— Elidőztem egy darabig az egyiptomi teremben, a kincsek között, amelyeket hírneves nagybátyám hozott Egyiptomból. — (Moulinet úr köhögött.) — Úgy láttam, hogy a gyűjtemény kissé poros.

Moulinet megrázkódott, de rögtön nyugalmat parancsolt magára.

— Poros? Meglepő.

— Úgy, ahogy bátorkodtam említeni.

— Poros? — ismételte az igazgató.

— Sajnos, ez az igazság. Különösen a szarkofág.

— A szarkofág? Ez nagyon meglep, Coustillou úr.

— És a Pompignan-papirusz üvegszekrénykéje is.

— A Pompignan-papirusz üvege? Hihetetlen!

— Pedig az nagyon értékes darab.

— Ezt én tudom legjobban.

— Én csak azt mondom, amit láttam.

— Múzeumőrünk, Hippolyte Bréssajou és felesége, Rosa, a házvezetőnőm példás gondossággal végzik munkájukat.

— Bizonyára múltó feledékenység. Engedje meg, hogy a legnagyobb tisztelettel kijelentsem, megjegy-

zésemnek egyetlen célja volt csupán: óvni azt a gyűjteményt, amelyhez családi kapcsolatok fűznek.

Erre aztán Moulinet úr, nem akarván mutatni, hogy előnti a mérreg, meghajolt, és végérvényesen az ajtó felé tartott.

Íme, ilyesfajta csatározások folytak Ludovic Pompignan két dédunokaöccse között. Szögezzük le rögtön, hogy Pompignan (még szó lesz életéről és műveiről) agglégényként halt meg, gyermekek nélkül, s nem hagyott hátra egyenesági leszármazottakat. Két nővére volt. Az egyik egy Moulinet nevű emberhez ment férjhez, a másik egy Coustillou nevezetűhöz. Ez a két nővér volt a jelenlegi Coustillou és Moulinet dédanyja.

Nos, ezen a napon az igazgató jelentésekkel, füzetekkel és különböző kötetekkel megrakott íróasztalánál dolgozott.

Újra átolvasta egy tanulmány bevezetését, amelyet a Tudományos Akadémiának szándékozott bemutatni.

A tanulmányt, amelyen az egyiptológus unokaöccse már hosszú évek óta dolgozott, ezt az egyszerű címet viselte:

NÉHÁNY MEGJEGYZÉS
A POMPIGNAN-PAPIRUSZT ILLETŐEN

Írta *Ludovic Moulinet*,
a Ludovic Pompignan Múzeum
igazgatója
a Garonne menti Blagaronban

A blagaroni múzeumban valóban volt egy papirusztöredék. Az ókori egyiptomiak nádrostokból készítették a papirozt, amelyre különleges hieroglifákat rajzolták.

Ó, ez a papirusztöredék nem volt valami nagy! Körülbelül egy iskolai füzetlapnak felelt meg. De elhalványult rajzolatai Moulinet úr szerint rendkívüli fontossággal bírtak.

A papiruszt „Pompignan-papirusz”-nak nevezték, mert a híres blagaroni egyiptológus saját kezűleg hozta Egyiptomból, és helyezte el szülővárosa múzeumában.

A Pompignan-papirusz hosszú idő óta Blagaron büszkesége és rejtélye volt. Amikor a blagaroni családok vasárnap vagy csütörtökön* eldefilíroztak a múzeum üvegszekrényei előtt — amelyeket a szaknyelv táróknak nevez —, sohasem mulasztották el, hogy meg ne álljanak annál, amelyekben a foszladozó szélű, híres töredéket őrizték.

Egy gondosan kalligrafált rondírásos címkén ez állt:

*Ez a papirusz több mint 3300 éves.
Egyiptomból hozta Ludovic Pompignan.
A mai napig senki sem tudta megfejteni.*

A családapák és családanyák borzongó áhítattal hajoltak a megfejthetetlen papirusz fölé, aztán oda fordultak gyermekeikhez, s elmagyarázták nekik, hogy a háromezer-háromszázszorosan tiszteletre méltó dokumentum a távoli Egyiptomból érkezett a Garonne partjára a nagy Pompignan málhájában.

És most a gyerekek közeledtek tisztelettel a táró-

* Franciaországban a csütörtök iskolai szünnap.

hoz. („Kéretik nem rátámaszkodni" — közölte egy másik felirat.) Bólogatva szemlélték a papiruszt, amelyet mindaddig senki sem tudott elolvasni. Odalent, nagyon messze, egészen az évek mélyén, a századok mélyén egy ismeretlen írnok finom ecsetje rajzolta ezeket a furcsa betűket. Vajon mi lehet rajta? Talán egy levél? Vagy valami elbeszélés? Vajon milyen titokzatos történetet akart elbeszélni ez az ősi egyiptomi írnok? Senki sem tudta. A talányt senki sem volt képes megoldani.

Senki?

Elég lett volna ezen a reggelen meglesni Moulinet urat az íróasztalánál, amint időnként leteszi a tollát, s látható meglepedettséggel dörzsöli a kezét; elég lett volna meglesni a mosolyt, amely az igazgató ajkán néha megjelent, hogy az ember arra a következtetésre jusson: ez az állítólagos titok nem titok többé. Moulinet úr megfejtette! Moulinet úr előtt megvilágosodott a papirusz rejtélye!

Vajon ő maga fejtette-e meg? Vagy Ludovic Pomignan hátrahagyott kéziratának rengetegében bukant rá?

Jelenleg erre csak maga Moulinet úr tudott volna válaszolni.

Már vagy ötven nagyformátumú papírt feketített be, de a tanulmány még távolról sem volt készen.

Néhanapján a derék Rosa és férje jelenlétében Moulinet úr hangot adott elégedettségének.

— Teringettét! — kiáltott fel, ráütve az irattartó fedelére. — Néhány hónap múlva befejezem. Akkor majd meglátja a világ! Senki sem sejtí, mi lappang itt! De addig egy szót se! Kedves Rosa, úgy vigyázzon erre a fiókra, mint a szeme fényére!

— Ne féljen, igazgató úr — felelte Rosa.

— Mikor ez a tanulmány napvilágot lát, az egész világ Blagaronról fog beszélni! — tette hozzá Moulinet úr.

Tizenegyet ütött az óra, amikor Moulinet úr letette tollát, s engedélyezte magának a pipára gyújtás gyönyörűségét. Éppen az elsőt szippantotta, amikor a földszintről hangokat hallott.

Összerezzenet. Megismerte az egyik hangot.

Néhány perc múlva Hippolyte Bréssajou kopogott a dolgozószoba ajtaján. Belépett, tiszteletteljesen kezében tartva múzeumőri sapkáját, amelyet a híres blagaroni címerpajzs díszített: kék mezőben bíbor lepény. A múzeumőr kurta lábú, pocakos emberke volt. Arca piros, orra még pirosabb, haja, bajusza fehér.

— Igazgató úr, Coustillou úr, a könyvkereskedő van itt. Kéri, hogy azonnal szíveskedjék fogadni, Moulinet úr összevonta a szemöldökét.

— Kéri, kéri... Kitöltötte a látogatási jegyet?

— Itt van.

— No jó. De megmondta neki, hogy csütörtökön senkit sem fogadok?

— Azt mondja, nagyon sürgős a dolog.

— Közölte vele, hogy dolgozom?

— Azt mondja, nagyon fontos.

Moulinet úr vállat vont, s a papírlap fölé hajolt, amelyet a múzeumőr odaadott neki. Elolvasta:

A látogató neve: Coustillou (Pompignan család)

A látogatás célja: A Pompignan-papirusz.

Moulinet úr zavart arckifejezéssel simogatta a bajusza hegyét Mit jelentsen ez? Miért követeli ez a Coustillou, hogy ő azonnal fogadja? Mit akar neki

mondani a papiruszról, az értékes Pompignan-papiruszról?

Az igazgató gyorsan összeszedte az előtte heverő kéziratlapokat, becsukta a dossziét, s betette az egyik íróasztalfiókba. Kétszer ráfordította a kulcsot, majd száraz hangon kiadta a parancsot:

— Hippolyte, engedje be!

Coustillou úr megjelent a küszöbön. Magas termetét futólag meghajtva, méltóságteljesen és hidegen üdvözölte Moulinet urat. Az igazgató helyet mutatott neki egy széken az íróasztal előtt.

A könyvkereskedő csak úgy átszaladt a szomszéd-ból, sűrű munkaköpeny volt rajta. Széles homlokán néhány borzas göndör fürt lengedezett. Arca meglehetősen sovány és szögletes volt. Enyhén színezett szemüveget viselt, emiatt tekintetét nem lehetett jól kivenni.

— Nem akarom önt sokáig feltartani, Moulinet úr — fuvolázta bársonyos hangon.

— Nagyon lekötelezne, ha a tárgyra térne — vágott közbe az igazgató — Miről van szó?

— Azt hiszem, jeleztem önnek — duruzsolta Coustillou az előbbi édeskés hangon. — A papiruszról van szó. A Pompignan-papiruszról.

— Rendben van A papiruszról van szó.

— Valóban, a papiruszról. Amelyet megfejtethet-
lennek tartanak.

Moulinet úr megrezzent, aztán összeszedte magát, és gunyoros hangon kérdezte:

— Talán megfejtette?

Coustillou úr szerényen mosolygott.

— Nem, Moulinet úr, nem fejtettem meg. Nem tudok hieroglifákat olvasni.

— Hát akkor?

— Egy pillanat türelmet kérek. Mielőtt rátérnék a rendkívüli újságra, amelyet közölni óhajtok, tisztázni szeretném a helyzetet. Abban a füzetkében, amelyet ön Ludovic Pompignan életének és műveinek szentelt...

— A nagybátyám műveinek!

— ...az én nagybátyáméinak, s amely füzet a múzeumban kapható...

— És amelyet ön is árusít.

— ...ebben a füzetkében, mondom, ön elég pontos leírását adja a nagy Ludovic élettörténetének. Elmondja, hogy Blagaronban született 1830-ban...

— Április 14-én, három óra öt perckor.

— ...hogyan becsületes blagaroni földművescsaládból származott, de a kaland és a felfedezés ördögétől hajtva már kora ifjúságában elhagyta Blagaront...

— Nem ez az igazság?

— Ez az igazság. Először Toulouse-ba ment, ahol egy gabonakereskedőnél könyvelőként helyezkedett el. Aztán Marseille-ben talált állást. Marseille-től Egyiptomig pedig már csak a tengeren kellett átkelnie. Át is kelt rajta. Kairóban egy szőnyeg- és műkincskereskedőnél kapott állást.

— De Coustillou úr, ön megfelelkezik a lényegről! Miközben a fiatal Ludovic a kereskedő könyvelését végezte, rajongani kezdett az ókori civilizációkért, különösen pedig az egyiptomi civilizációért. Könyveket szerzett be, bújtta a könyvtárakat. Röviden, mire Egyiptom földjére ért, kész egyiptológus volt. Ismerte a nagy Champollion munkásságát, Jean-Francois Champollion-ét, aki Figeac-ban (Lot tartomány) született 1790-ben, meghalt Párizsban 1832-ben. Champollion-ét, aki délfancia volt, akárcsak Ludovic.

— Mindez nagyon igaz — helyeselt a könyvkereskedő —, és nem is felejtettem el.

— Nagyon örvendek — felelte Moulinet úr. — De legyen szíves, térjen rá a Pompignan-papiruszra.

— Rögtön rátérek. Nos, Ludovic Pompignan Kairóban telepedett le, s attól fogva szenvedélyének, az egyiptológiának élt.

— Ásatásokba kezdett, és értékes gyűjteményre tett szert.

— Gyűjteményének egy része a kairói múzeumban maradt. Ludovic Pompignan azonban nem akarta szülővárosát megfosztani annyi év kutatásának és elmélkedésének gyümölcsétől. Amikor visszavonult Blagaronba, magával hozta...

— Tudom, Coustillou úr, tudom. Magával hozott egy szarkofágot, több ritkaságszámba menő szobrocskát, ékszert és egy nagy csomó használati tárgyat, amelyek segítségével rekonstruálni lehet Egyiptom történelmét.

Az igazgató szemmel láthatóan elcsigázott arccal dobolt az íróasztalán.

— Egyiptom története — folytatta gyorsan — három fő korszakra oszlik: az Óbirodalom (3500 — 2150-ig i. e.), a híres Kheopsz, Kefren és Mükerinosz fáraók kora, akik a piramisokat építették, a Középbirodalom, amelyet Mentonhotep alapított, s amely a XI. dinasztiától a XVII.-ig tartott; majd az Újbirodalom (1580 — 1090 i. e.), amelyben sok nevezetes fáraó uralkodott, akik közül megemlíthetjük I. Tutmo-

ziszt...

— De főleg III. Tutmozt.

— IV. Amenofiszt, Tutenkámént...

— II. Ramszeszt, az építőt...

— És Nechaót, aki csatornával kötötte össze a

Nílust és a Vörös-tengert. Íme, mindezt Ludovic Pompignan gyűjteménye alapján idézhetjük fel.

— Sohasem állítottam az ellenkezőjét — mormolta Coustillou.

— De a papirusz, a papirusz! Mit akar tőle? Ez múzeumunk egyik legjelentékenyebb darabja. Remélem, egyetért velem?

Coustillou vékony ajkán ebben a pillanatban röpkem mosoly jelent meg, s a könyvkereskedő a következő meghökkenítő szavakat mondta:

— Nem, Moulinet úr, nem értek egyet önnel. Ez a papirusz tiszteletre méltó, mert valószínűleg háromezer éves...

— Háromezer-háromszáz!

— Nem lényeges. Ez a papirusz érdekes dokumentum, de...

— De?

— Nevetségessé tesz bennünket! Hát ezt akartam mondani önnek, igazgató úr! A papirusz körüli hírverés hallatán azt hihetné az ember, hogy valami nagy fontosságú történelmi dokumentumról van szó...

— Mit ért ön ehhez?

— Annyit mindenesetre, hogy ez nem igaz!

Ha mennykő csapott volna be a szoba közepébe, az se hozta volna ki jobban a sodrából Moulinet urat. Hogyan? Ez a könyvkereskedő nem áttal idejönni és becsmérelni a Pompignan-gyűjtemény legszebb darabját, ékességét! Hogyan?! Ez a Coustillou azt meri állítani, hogy a Pompignan-papirusznak nincs történelmi fontossága! Micsoda szentségtörés! Ó, borzalom!

Moulinet úr megrendült pillantást vetett fiókjára, ahol tanulmánya pihent, az a tanulmány, amely a

tiszteletre méltó papirusznak éppen történelmi fontosságát van hivatva kimutatni, amely megmagyarázza, hogyan...

— Igazgató úr, én azért jöttem, hogy jóindulatúan figyelmeztessem: ez a papirusz...

— Ez a papirusz?

— Ez a papirusz egy ételrecept.

Az igazgató arca vérbe borult.

— Micsoda? Én... Mit mondott? — hebegte.

— Közöséges ételrecept, amelyet valami huszadrangú írnok firkantott le.

— Lehetetlen. Ez a papirusz óriási jelentőségű dokumentum.

— Közöséges főzelékrecept.

— Milyen főzelék receptje, ha szabad kérdezni?

— Bab hagymával!
Moulinet úr arca bíborszínt öltött, majd elkékült.
— Mondom: bab hagymával — ismételte Coustillou kérlelhetetlenül.
— Hazugság!
— A tiszta igazságot állítom!
— Bizonyítsa be!
— Bab hagymával, igenis!
— Rágalom!
— Tény!
— Szörnyűség!
— Recept. Ismétlem: ételrecept.
— Távozzék, uram, távozzék! Nem tűrhetem tovább, hogy ebben a múzeumban sértegensék Ludovic Pompignan szent emlékét!
— Csillapodjék, igazgató úr, és hallgasson meg. Bátorkodtam a papirusz szövegét korunk egyik legnagyobb egyiptológusának megítélésére bízni.
— Ha! Ha! — rikácsolta Moulinet úr. — Lemásolta a papiruszt! Azt hiszi, olyan könnyen le lehet másolni? Óriási tévedés, Coustillou úr!
— Nem, uram, nem. Nem másoltam le. Több fényképmásolat van róla a birtokomban, amelyeket az ön beleegyezésével készítettem.
— No és?
— Az egyiket elküldtem Sir Brooksburry H. W. Stanleynek, a cambridge-i egyetem professzorának.
— No és?
— Sir Brooksburry H. W. Stanley határozottan kijelenti, hogy ez könnyűszerrel megfejthető ételrecept.
— Melyik korból, uram?
— A huszadik dinasztia korából.
— Sir Brooksburry valószínűleg felületesen olvasta el a szöveget.

— Sir Brooksburry tekintély. Egyik legnagyobb élő egyiptológus.

— Senki sem tévedhetetlen. Én is tudok hieroglifákat olvasni,

— Ön nem Sir Brooksburry.

— Sir Brooksburry sem tud mindent. Nekem is van néhány elgondolásom a Pompignan-papirusz jelentését illetően. Az egész világ csodálkozni fog, ha majdan ismertetem elgondolásomat.

— Addig is bátorkodom óvatosságra inteni önt, igazgató úr! Az egész világ rajtunk nevetne, ha kiderülne, hogy a híres blagaroni megfejthetetlen papirusz csak egy közönséges babfőzelékrecept. Jobban tenné, ha levenné a táróról a címkét, és nem tulajdonítana akkora fontosságot annak a papirusznak.

— Köszönöm a tanácsát. A beszélgetést befejezettek tekintem.

A két férfi egyszerre állt fel, s jeges udvariassággal köszönt el egymástól.

Amint a könyvkereskedő átlépte az iroda küszöbét, Moulinet úr óriási kockás zsebkendőt húzott elő a zsebéből, és megtörölte lángba borult arcát. Azután az ablakhoz lépett, és heves mozdulattal kitárta. Levegőre volt szüksége.

Amint kihajolt a könyöklő fölé, nem messze tőle, az Egyiptom Kávéház mellett trombita harsogott. Moulinet úr gépiesen a hang irányába fordult. Keze hirtelen ráfeszült a könyöklőre.

Bizonyára a harag zavarta meg az eszét. Hiszen hallucinál!

Levette a szemüvegét, s megdörzsölte kivörösödött szemét.

Úgy rémlett neki, hogy zsiráfot lát az Egyiptom Kávéház teraszán!

IV. TUTENKÁMEN IMÁDTA A LEPÉNYT

Miután a Cascarelli cirkusz felvonulását egészen a Moliére térig követte, Michel és Josiane Coustillou déltájban visszatért az atyai házba.

Mínthogy elkéstek, attól tartottak, hogy megszidják őket. De távollétüket alig vették észre.

Az üzlet tele volt. Coustillou úr a pult körül csoportosuló vevőkkel beszélgetett.

Coustillou-né éppen csak a szemöldökét vonta össze, amikor gyermekeit megpillantotta.

— No! Végre megjöttetek! A leckétek készen van?

— Igen, igen — felelte Josiane, majd hozzátette:

— Egy cirkusz jött... egy nagyszerű cirkusz...

— Tudom, hallottam a zenét. De most legyetek szívesek, menjetek haza. Vigyázzatok a zöldborsóra, és terítsétek meg az asztalt.

„Hazamenni” annyit jelentett, mint átmenni egy keskeny helyiségen, amelyet Coustillou-ék könyv- és papírraktárnak használtak, s belépni a konyhába.

Michel és Josiane engedelmeskedett. Figyelmüket azonban nem kerülte el szüleik izgatottsága. Coustillou úr hevesen gesztikulált.

— Ami igaz, az igaz! — kiáltotta abban a pillanatban, amikor ivadéka elhaladtak mellette. — Nem szégyen bevallani! Nem egyéb, mint recept!

— Miről beszél a papa? — kérdezte Josiane.

— Majd megmagyarázom. Eredj, nézd meg a zöldborsót! — mondta felelet helyett édesanyja.

A két ifjú Coustillou kelletlenül távozott el a boltból. Josiane felemelte a fazék fedelét, amelyben kitűnő blagaroni zöldborsó főtt, egyet kevert rajta, és takarékra állította a gázt.

A konyha melletti ebédlőben Michel felrakta az asztra a tányérok, de nem állhatta meg, hogy közben ne hallgatózzék. A boltból áthallatszott egy-egy hangosabb szó. Úgy rémlett neki, hogy ilyesmit hall: „Papirusz... Zöldbab... Hagyma... Cambridge...”

Meglehetősen furcsa szóegyveleg!
A Cambridge szóról eszébe jutott valami.
Josiane bejött hozzá.

— Te Michel — mondta —, a leckénk készen van, az egész délután a miénk. Menjünk el az állatseregletbe.

— Persze, persze...

A bolt felől ismét kiáltás ütötte meg a fülüket:

— ...genis! Megmondtam neki: recept... Hagyma...

— A papa dühösnek látszik — suttogta Josiane. — Gyere, nézzük meg, mi az.

Néhány perc múlva a két gyerek ismét megjelent a boltajtóban. A pult előtt még mindig három ember állt. Ebben a pillanatban belépett Bélesta úr, a történelemtanár. Levélpapíráért jött.

Coustillou úr szívélyesen fogadta.

— Ó, Bélesta úr, meglepő híreim vannak! A papirusz...

— Miféle papirusz?

— Ejnye, Bélesta úr, hát a múzeumi papirusz, a Pampignan-papirusz!

— A híres Pompignan-papirusz!

— Igen, az...

Coustillou úr egy fotókópiára mutatott, amely az egyiptomi dokumentumot, Blagaron és a blagaroniak büszkeségét ábrázolta.

— Végre megkaptam Angliából a választ. Sir Brooksburry írt ma reggel.

— És mit mond? Meg tudja fejteni?

— Nagyon könnyen. Érdektelen szöveg. Egyszerű ételrecept.

— Nohát, nohát — mormolta Bélesta úr különösebb izgalom nélkül.

Bélesta úr jóságos, piros arcú, gömbölyded emberke. Egyébként kitűnő tanár, tanítványai imádják.

Észrevette a gyerekeket, megveregette Josiane arcát, s barátságosan oldalba bökte Michelt. Aztán újra az apa felé fordult.

— Tehát ételrecept? De hisz ez érdekes! Az ókori Egyiptomból való recept!

— Ne túlozzunk — felelte Coustillou úr — Sir Brooksburry szerint valószínűleg egy másolási gyakorlatról van szó, egy iskolai gyakorlatról.

— Egy fiatal írnok írhatta, akivel a receptet lemásoltatták?

— Úgy van.

— Valóban, jó néhány ilyen dokumentumot találtak. És milyen receptről van szó?

— Eh — szólt közbe Coustillou-né asszony megvető arckifejezéssel. — Nem valami bonyolult recept. Hagymás bab.

— Hohó! — kiáltott fel vidáman Bélesta úr. — Az nem rossz! Jó friss bab gyenge hagymával és néhány kocka húsos szalonnával...

— Néhány csepp olaj, fűszerek, lassú tűzön főzni. Körülbelül ezt mondja ez a recept is — folytatta a

könyvkereskedő, majd ünnepélyes gesztussal fel-
emelte a jobb kezét. — Én azonnal értesítettem Mou-
linet urat. Nem engedhetem, hogy múzeumunk ne-
vetségessé váljék.

— Nevetségessé? — kérdezte a tanár. — Nem ér-
iem, miért...

— Dehogynem, Béleste úr! Ez a papirusz évek óta
a díszhelyen van. Úgy beszélnek róla, mint valami
rendkívül ritka, megfejthetetlen okmányról! A hely-
béli lap minduntalan úgy hivatkozik rá, mint kivéte-
lesen fontos történelmi dokumentumra, amely vala-
mi nevezetes esemény emlékét őrzi...

— Meglep, Coustillou úr, hogy ön egy angolhoz
fordult. Hát Franciaországban nincsenek kiváló
egyiptológusok?

— Véletlenül történt így, Bélesta úr, valóban vé-
letlenül. A múlt húsvéti szünetben Sir Brooksburry
dél-franciaországi útja alkalmával betért hozzánk,
ugyanis már több könyvét eladtam. Észrevette a pa-
pirusz fotókópiáit, és az felkeltette érdeklődését. Volt
szerencsém neki ajándékozni egy másolatot. Azt
mondta, tanulmányozni fogja.

— Meglátogatta a múzeumot?

— Természetesen. Magam kísértem el. Moulinet úr
kissé bosszankodott miatta. Ugye tetszik tudni, hogy
nem vagyunk valami jóban?

— Tudom — válaszolta Bélesta úr elnéző mosoly-
lyal.

— Ó! — sóhajtotta a könyvkereskedő. — Ez a
Moulmet olyan nyakas! Azt állítja, hogy felfedezte
azt, amit ő a "papirusz titká"-nak nevez. De én mon-
dom önnek, nincsen abban semmiféle titok. Közön-
séges recept!

— Valóban el tudta olvasni a papiruszt Moulinet úr?

— Azt állítja. A szerencsétlen! Biztosan félreértette. Sir Brooksburry, a nemzetközi szaktekintély és e között a szegény Moulinet között mégiscsak van valami különbség!

— Nyilván... De mondja csak. Coustillou úr, Moulinet úr szerint mit tartalmaz a papirusz?

— Pillanatnyilag nem akarja elárulni. Tudom, hogy egy bizonyos tanulmányon dolgozik, amelyben mindent meg akar magyarázni. S közben nevetséges-sé tesszük magunkat...

Ezen a napon — az olvasó könnyen elképzelheti — buzgón peregetek a nyelvek minden blagaroni családban. Beszélgetéseiknek két fő tárgya volt. Egyrészt a Cascarelli cirkusz, másrészt a híres Pompignan-papirusz.

A gyerekek jóformán egyébről sem beszéltek, mint a cirkuszról. Végignézték a cirkusz bevonulását, s többségük az állatsereglet meglátogatására készült. Ezenkívül gyaníthatjuk, hogy valamennyien meg akarták tekinteni a meghirdetett öt előadás egyikét. Gondoljátok csak meg, egy zsiráf, egy hiéna, egy abesszíniai oroszlán! Igazán nem olyan állatok, amelyek naponta láthatók a Garonne partján! Ha az ember kikérné a tanító bácsi vagy a természetrajztanár véleményét, ők is csak arra biztatnák növendékeiket, hogy minél nagyobb tömegben keressék fel a Moliére teret, ahol már folyik a sátorverés.

A szülők megfontoltan csóválták a fejüket.

Valaki megkérdezte:

— Erről jut eszembe, hallottátok, mi újság?

— Újság? Milyen újság?

- Délelőtt már egész Blagaront bejárta a hír.
- De hát miről van szó?
- A Pompignan-papiruszról.
- Mi van vele?
- Úgy látszik, ez a papirusz nem valami nagy érték.
- Nem valódi egyiptomi papirusz?
- De igen. És mégsem ér valami sokat. Babfőzelékrecept.
- Hogyan? Mit mondasz?
- Ételrecept.
- Az ördögbe is! Csakugyan nem valami komoly dolog.
- Ilyesmit nem való múzeumban kiállítani.
- Ezek szerint egy szakács rajzolta volna ezt a

papiruszt? Azt hittem, valami nagy ember, fáraó vagy miniszter...

— Talán nem szakács, de valami jelentéktelen írnok, holmi legényke, aki éppen akkor tanult írni.

Hát ilyenféle beszélgetések folytak aznap a blagaroni családokban. Sokan nyilvánvalóan csalódottak voltak. Hát hogyné! Ez a papirusz, amely fölé annyi tisztelettel, sőt csodálattal hajoltak a városi múzeumban, ez a több ezer éves töredék, amelyet senki sem tudott megfejteni, végül is nem más, mint ételrecept. Egy egyszerű recept, még csak nem is bonyolult, nyoma sincs benne annak a kifinomultságnak, amelyről oly híres a blagaroni konyha.

Az igazság kedvéért meg kell jegyeznünk, hogy voltak, akik nem adták át magukat a csüggedésnek. Hátha téved az az angol? Hátha rosszul olvasta a papiruszt?

— Azt hallottam — jegyezte meg valaki —, hogy Moulinet úr, az igazgató nem ért egyet ezzel a véleménnyel. Szerinte nem recept a papiruszunk

— Hát mi?

— Nagy fontosságú történelmi dokumentum.

— Hát Moulinet úr el tudja olvasni a hieroglifákat?

— Azt állítja.

— Hm.

Nemsokára két klikk volt kialakulóban: a Coustillon-klikk és a Moulinet-klikk. Sőt, úgy hírlik, néhol meglehetősen ingerült viták folytak. Szerencsére nem ragadtatták el magukat túlságosan, s az ebéd simán befejeződött. Még senki sem volt biztos semmiben.

A gyerekek meglehetősen közömbösen hallgatták ezeket a vitákat. A papirusz problémája nagyon is

másodlagos volt a számukra. Igyekeztek minél előbb elfogyasztani az ebédjüket, hogy a gyönyörű délutánt a Cascarelli-féle állatseregletben tölthessék.

Három óra felé a cirkusz már felütötte sátrát. Bejárata a Pompignan sugárútra nézett. Előtte két fehérre festett oszlop, rajta egy transzparens, amely égő vörös betűkkel hirdette:

CASCARELLI A CIRKUSZOK CIRKUSZA!!!

Az állatsereglet bejárata a Csermely utca felől nyílt. A sátorlapok elkerítettek egy területet, ahol egy sor cirkuszkocsi állt, s amely a cirkuszsátorig ért. Így kívülről semmit sem lehetett látni. Pardon, bocsásson meg az olvasó, valamit mégis lehetett látni: bizonyos távolságról látható volt a zsiráf feje.

Ha az ember kiért a Harang utcából vagy a Csermely utcából, és végigment a Pompignan sugárúton, észrevehette ezt a furcsa kis fejet a két szőrös szarvacskával, amely jobbra-balra himbálózott, mint ha csak azt mondta volna a blagaroni gyerekeknek: „Gyertek, kispajtások, várlak benneteket...”

A blagaroni gyerekek pedig nem mondatták maguknak kétszer. Rohantak a Cascarelli-féle állatsereglet felé, pillanatnyilag még a földimogyoró-árusokkal és a fagyaltosokkal sem törődve, egyenesen a híres ponyvakerítésnek tartottak.

Amikor odaértek, egy pillanatra meghökkentek. Ugyanis az áthatolhatatlan kerítés mögül hallani le-

hetett a vadállatok morgását. A kutyák ugattak. Időnként valami vonításféle hallatszott: kétségkívül a hiéna, csak ő lehetett. Majd rövid, szilaj bömbölés hangzott fel: bizonyára az abesszíniai oroszlán. Ami a zsiráfot illeti, az nem kiabált, egy árva hangot sem hallatott, csak némán bámulta a magasból a Moliére tér környékét. Arckifejezésében mintha valami gúny lett volna... Mintha a szavannák leánya tudott volna valamit bizonyos eseményekről, amelyeket még senki sem sejt, de amelyek már talán ott lebegtek a levegőben, Blagaron piros háztetői felett.

Michel Coustillou, a húga, Josiane, Patrick Langlois és még néhány más gyerek akkor lépett be az állatketrecek közé, amikor hármat ütött az óra. Előzőleg leszúrták a belépti díjat egy szőke lány kezébe.

— Ez Florentina — susogta Josiane. — Aki dél előtt a medvét vezette.

A leányzó balettszoknyáját egy sokkal kevésbé poétikus farmernadrágra és nagy kék-fehér kockás cowboyingre cserélte.

Belépéskor a látogató orrát erős ammóniákszag ütötte meg.

— Ragadozószag — mondta komolyan Michel.

— Ott vannak az oroszlánok, a másik sarokban! — kiáltott fel Patrick.

— Egy pillanat. Haladjunk sorjában. Egymás után nézzük meg a ketreceket. Ne kapkodjunk. Előbb a majmokat.

Bal felé indultak. Az első kocsiban három majom volt.

— Mik ezek? — kérdezte Josiane.

— Láthatod — felelte Patrick. — Majmok.

— Két makakó és egy török majom — helyesbített Michel ellentmondást nem tűrő hangon. — A makakó ázsiai majom. Hosszabb vagy rövidebb farka van. A török majom abban különbözik tőle, hogy nincs farka. Észak-Afrika hegyeiben honos, sőt Egyiptomban is.

Michel elgondolkodott.

— Azt hiszem, hogy már az ókori Egyiptomban is éltek ilyen majmok.

A három majom csendesen ült a rács mögött. Közösen szemlélték látogatóikat. Egyszerre a török majom rövid kiáltást hallatott, s felugrott a ketrec mennyezete felé. Josiane összerezzen.

— Semmi, csak játszik — közölte Michel, aki szakértő képpel szemlélte az állatokat.

— Egyiptomról jut eszembe — mondta Patrick Langlois —, úgy látszik, valami újság van. A papám mondta. A papád megfejtette a papirusz titkát?

— Nem az apám, hanem egy barátunk, egy angol professzor. A neve Sir Brooksburry. Olyan tudós, aki folyékonyan olvassa az egyiptomi írást.

— Állítólag a papiruszon babfőzelékrecept van.

— Nem babfőzelék! Bab hagymával... Hagymás bab...

— Egyesek azt mondják, hogy ez az angol téved.

— Azok tudatlanok! — vágott közbe Michel.

— Hát az egyiptomiak tudtak főzni?

— De még mennyire! A húst sütve vagy főzve készítették. Marhahúst, gazellahúst, antilophúst ettek. Hogy disznóhúst és juhhúst ettek-e, az bizonytalan. A kakast és a tyúkot sem ismerték.

— Hát akkor mit csináltak? Majmot ettek? — kérdezte Josiane.

— Több fajta libát, galambot, récét neveltek. Fürj-
jel, daruval is táplálkoztak, de persze főleg hallal.

— Főzeléket nem is ettek?

— Dehogynem! Babot, száraz borsót, uborkát, sa-
látát, sok fokhagymát és vöröshagymát, görögdinnyét
és póréhagymát.

— Gyümölcsöt is ettek?

— Hát persze. Nem ismerték sem a narancsot, sem
a citromot, sem a banánt, de volt almájuk, gránát-
almájuk, szőlőjük, fügékük és olajbogyójuk, a szegé-
nyebbek még a papirusznád kérgét is megrágták.

— Papiruszt! — kiáltott fel elszornyedve Patrick.

— Igen. A papirusz édes.

Ekkor a tudós Michel Coustillou úgy vélte, hogy
magyarázata kielégítő, társaival a következő ketrec
elé lépett. A ketrec mélyén barna tömeg hevert.

A gyerekek közeledtére az állat kissé felemelte a fe-
jét. Egy pillanatra felcsillant a szeme.

— A hiéna! — suttogta Josiane. — Micsoda szag!
Az állat felemelkedett, végigment a ketrec fala
mellett. A rácsok előtt nagyot ásított. Látni lehetett
hatalmas fogazatát. Csapott hátuljával, tető formájú
gerincével, vedlett, barna foltos, rőt bundájával, bor-
zas szőrével a hiéna valóban meglepő és nyugtalanító
látvány volt.

— Egyiptomban is volt ilyen — mormogta Michel.

— Nagyon vad? — kérdezte Josiane.

— Csak magányos embereket vagy gyerekeket tá-
mad meg — felelte Michel rendíthetetlen nyugalom-
mal.

Körülöttük több gyerek csoportosult. A fogoly hié-
nát szemlélték.

— Hú! — szólalt meg egyikük. — Tegyük fel, hogy

kitörne a ketrecéből, és ma este a Lepény téren kóborolna! Brr...

— Gyerünk! — javasolta Josiane. — Akkor már inkább az oroszlánokat nézem.

— Hát a zsiráf? — kérdezte Patrick. — Hol a zsiráf?

— Ott van mögöttem — közölte Michel.

A zsiráf valóban ott állt az elkerített térség közepén, erős láncsal egy szilárd cölöphöz kötözve. Egy sima arcú, fekete szemű, kék kezeslábba öltözött ember vigyázott rá, nehogy a gyerekek túlságosan közel menjenek hozzá. Valaki egy sárgarépát dobott a lába elé. Az állat lassan szétterpesztette mellső lábait, s a fejét lehajtotta a répáért.

A két Coustillou testvér és a szőke Langlois jó ideig csodálta a zsiráfot. Patrick összeszedte bátorságát, és megkérdezte az ápolót, nem veszélyes-e az állat. Az nevetve vont vállat.

— Ugyan, dehogyan — mondta. — Nagyon szelíd. Egyetlen hibája, hogy torkos.

Az ápoló megsimogatta kékes állát, és hozzátette:

— Torkos, és nagyon szeret sétálni. Ettől eltekintve a légynek se vét.

— Hogy hívják? — kiáltotta egy kislány.

— Pici — válaszolta az ápoló nevetve. — Picike.

A blagaroni gyerekek mindenfelől szólongatni kezdték a zsiráfot.

— Pici! Hé, Pici!

Pici, a zsiráf nem zavartatta magát. Időről időre szétterpesztette lábait, lehajtotta hosszú nyakát, és kegyeskedett elfogyasztani valami csemegét. Ezután ismét büszkén visszaemelkedett a magasba, s fejét ide-oda ingatva a távoli tájat kémlelte.

Közben nagyon meleg lett. A Cascarelli cirkusz ál-

latseregletének területére erősen tűzött a nap. A hiéna bemenekült ketreckocsija mélyére, és nem mozdult többé. Úgy látszott, hogy a majmok is alszanak. Egy másik ketrecben a pireneusi medve kínlódott vastag bundájában. Lihegett, s fejét szüntelenül ide-oda ingatta.

A medve és az oroszlánok között egy meglehetősen csinos lakókocsi állt, keskeny ablakát rózsaszínű függöny díszítette. Három falépcső vezetett a fénymázás ajtóhoz, amelyen tábla hirdette:

<p>CASCARELLI CIRKUSZ <i>igazgatóság</i></p>
--

— Itt lakik Gaetano Cascarelli — állapította meg Josiane.

Ebben a pillanatban egy hosszú, sovány alak jelent meg a lakókocsi lépcsőjén. A gyerekek felismerték azt a fekete ruhás embert, aki délelőtt az Egyiptom Kávéház teraszán beszédet tartott. Egyszerűen volt öltözve, nadrág és fehér ing volt rajta.

— Nahát — jegyezte meg Patrick tisztelettel —, a medve és az oroszlánok között lakik!

— Szokás dolga — jegyezte meg Michel Coustillou. Gaetano Cascarelli odament a zsiráfhoz, s halkán mondott valamit az ápolónak. Mindketten az eget nézték.

— Arról beszélnek, hogy nagyon meleg van — jegyezte meg Josiane. — Talán vihartól tartanak. A cirkusznak mindig nagyon kellemetlen a vihar. Odafordult fivéréhez.

— Gondolod, hogy vihar lesz?

— Nem tudom. Az ég kék, de a meleg igen nagy.

A három gyerek továbbment. Jó negyedórát töltöttek az oroszlánketrec előtt. A hím oldalára fordulva aludt. Hatalmas, sötét feje kinyújtott lábain pihent. A nőstény fel-alá járkált a ketrec mélyén. Idegesnek látszott. Az oroszlánkölyök, egy búbajos, gyapjas testű oroszlánkölyök egészen közel ment a rácshoz, és az ifjú látogatókat szemlélte.

— Nem is látszanak olyan vadaknak — jegyezte meg Josiane. — Ezt az oroszlánkölyköt szívesen hazavinném!

— Ez az oroszlánkölyök már ketrecben született — mondta Patrick. — Az apja... nem tudom. Talán Egyiptom közelében fogták el. Vajon a régi egyiptomiak ismerték az oroszlánokat?

— Hát persze — felelte a lányka. — Sokat láttam belőlük a metszeteken.

— A vadászat az ókori fáraók kedvenc szórakozása volt — magyarázta Michel. — Oroszlánra, orrszarvúra, elefántra, vadbikára, antilopra vadásztak. A papa mesélte, hogy egy bizonyos fáraó százhusz vadelefánt látott, amint éppen fürdőzni készültek.

— Százhusz elefánt! Nem volt kicsit hazudós ez a fáraó?

— Várj csak! Közeledett a csordához, s egyszerre egy óriási hím bukkant föl előtte. A fáraó egy pillanatilag habozott...

— Meghiszem azt!

— Az elefánt már majdnem összeúzta, amikor a fáraó egyik hadnagya ura segítségére sietett, s levágta az elefánt ormányát.

— Mivel?

— Arról nem szól a történet.

— Mit gondolsz, igaz történet ez?

— Rá van vésve egy emlékoszlopra.

— Ezek a fáraók valószínűleg szerettek kissé dicsekedni — vélte Patrick.

Michel Coustillou figyelemre sem méltatta ezt a tiszteletlen megjegyzést, s zavartalanul folytatta elbeszélését:

— Az ókori egyiptomiakat nagyon érdekelték az állatok. Isteneik közül soknak volt állatformája: krokodil, víziló, sólyom, sakál, kunokefal, azaz kutyafejű majom. Például Hórusz volt a sólyomisten, Ozirisz fia és a Nílus istene. Aztán ott volt Anubisz, a sakál-isten...

Patrick Langlois tisztelettel és csodálattal csóválta meg a fejét. Nahát, ez a Michel! Hogy ez miket tud az egyiptomiakról és az állatokról!

— Mondd csak — kérdezte Josiane —, vajon zsiráf-
fejű istenük volt-e?

— Nem, nem hiszem — felelte Michel.

Josiane meghatottan nézegette az oroszlánokat. Az oroszlánkölyök bájosan parádézott fel s alá jókora tappancsán a rács előtt. Anyja a szeme sarkából figyelte. A hím meg sem mozdult. Csukott szemmel aludt, a pofája is mozdulatlan volt. Oldala szabályosan emelkedett, süllyedt.

— Talán a szülőföldjéről, a szabadságról álmodik —
suttogta Josiane. — Vizontlátja a helyet, ahol született. Milyen szűk ez a ketrec!

Megfordult, és a zsiráfra emelte tekintetét. Az nyújtott nyakkal állt, s úgy látszott, valami távoli dolgot szemlél.

— Biztosan ő is a hazájáról álmodik. Szeretne vizontlát-
ni. Blagaron és a Garonne nagyon szép, de mégsem a zsiráfok földje...

Josiane hirtelen elhallgatott.

— Hol lehel Michel?

— Ott van — felelte Patrick —, Jean-Pierre Bélestával beszél. A lovaknál vannak. Gyerünk utána!

Jean-Pierre Bélesta, a történelemtanár fia valóban Michel Coustillou-val beszélgetett egy bekerített kis térség előtt, ahol három ló volt kipányvázva: egy nagy, szelíd almásszürke és két hosszú farkú, dús sörényű fekete póni.

— Ezek Florentina lovai — jegyezte meg Josiane. — A két póni nagyon tetszik nekem. Ilyenek kellének nekünk, kilovagolnának rajtuk a Garonne partjára...

Jean-Pierre Bélesta és Michel Coustillou azonban nem lovakról beszélgetett. A kövér, vidám, piros arcú Jean-Pierre mintha elvesztette volna szokott nyugalmát.

— Óriási! Fantasztikus! — kiáltotta.

— Áru! el már, hogy micsoda — kérdezte Michel szokásos nyugalmával.

— Ide figyelj! A papirusz, tudod, a papirusz...

— Igen, tudom, a dédnagybátyám papirusza, a Pompignan-papirusz.

— Nem tudják, hogy mi van benne...

— Nagyon is jól tudják — vágott közbe Michel szárazon. — Ebben a papiruszban nincs semmi rendkívüli.

— Figyelj ide.

— Csupa fül vagyok.

— Apám reggel nálatok volt. Beszélt az apáddal.

— Pontosan. Vettem észre.

— Apád azt mondta, hogy levelet kapott egy angol professzortól...

— Sir Brooksburry Stanley-től, az egyiptológustól.

— Ez az angol állítólag elolvasta a papiruszt, s ki-

derítette, hogy egy receptről van benne szó, borsó-receptről.

— Hagymás babról!

— Mindegy! Nos, ez nem igaz!

Jean-Pierre Bélesta kedves arcán elnéző mosoly ragyogott fel.

— Azt mondom, hogy nem igaz, de nem nagyon értem, miért. Valaki mindenesetre azt mondja, hogy nem igaz.

— Ki mondja? — kérdezte Josiane vörösen a méltatlankodástól, hogy valaki kételkedni mer apja állításában.

— Moulinet úr, a múzeum igazgatója.

Michel vállat vont, megvető arccal.

— Apám az előbb találkozott Moulinet úrral — folytatta Jean-Pierre. — Jó ideig beszélgetek. Van valami, amit ti nem tudtok...

— Micsoda?

— Moulinet úrnak sikerült elolvasnia a papiruszt.

— Hm! — mormogta Michel. — Szerinte. Nem olyan könnyű ám hieroglifákat olvasni.

— Azt állítja, sikerült neki.

— És az igazgató úr szerint mit tartalmaz a papirusz?

— Hát éppen ez a fantasztikus!

— Égünk a türelmetlenségtől — mondta Josiane.

— Beszélj már!

— Hát tessék. Azt mondja, hogy az egyiptomiak ismerték Blagaront...

— Micsoda?

— Azt mondja, hogy az egyiptomiak kapcsolatban álltak az itteniekkel.

— Az itteniekkel?

— Igen, annak a helynek a lakóival, ahol ma Blagaron áll.

— Tréfálsz!

— Egyáltalán nem. Azt mondom, amit Moulinet úr apámmal közölt. Sőt, úgy látszik..., de ez mindennél fantasztikusabb... úgy látszik, hogy egy bizonyos fáraó, úgy hívják, hogy... várj csak, nem jut eszembe, úgy hívják, mint az utcát...

— Tutenkámen?

— Igen, Tutenkámen.

— Mi van vele?

— Kijelentette, hogy nem ismer jobb ételt a blagaroni lepénynél.

— Csúfolódsz velünk! — kiáltotta Michel Coustillou dühösen.

— Nem csúfolódom. Tutenkámen szerette a blagaroni lepényt. Talán el is jött Blagaronba.

— Hahaha! — nevette el magát Patrick Langlois.

— Tutenkámen Blagaron fáraója! Blagaron fáraója! Michel arca egyre jobban elkomorult.

— Nem látom, hogy mi a nevetséges ebben a történetben Nekem inkább sírni volna kedvem. Nagyon valószínű, hogy Tutenkámen idején Blagaron nem létezett, így hát lepényt sem készíthettek itt. Országunk és a fáraók között nem volt kapcsolat.

— Ki tudja? — szólt közbe Jean-Pierre Bélesta.

— Az a fáraó, akiről beszélsz, időszámításunk előtt 1370 és 1335 között élt. Azaz háromezer-háromszáz évvel ezelőtt. Ha az egyiptomiak idáig eljutottak volna, annak nyoma lenne.

Michel Coustillou összefonta a karját, s gondolkodott. „Mit jelentsen mindez? Egyiptomiak Blagaronban? Tutenkámen, amint lepényt eszik! Lehetetlen. Az ember persze szereti a szülőföldjét, de ilyen örült-

séget akkor sem fogadhat el! Biztosan álmodom" — gondolta a fiú.

De nem, nem álmodott. A Moliére téren áll, a Cascarelli cirkusz ketrecei között. Húga, Josiane egy kedves, fekete póni sörényét simogatja. Itt van az orra előtt Jean-Pierre Bélesta pufók képe és a szőke Patrick Langlois rózsás arca. Az iskolás gyerekek az oroszlán, a hiéna és a medve ketrece előtt tolongnak. A kék égen dél forró napja ragyog.

Ránézett a zsiráfra. Az állat nem törődött velük. A messzeségbe kémlelt. Talán a Garonne menti farsort bámulta.

Jean-Pierre Bélesta megismételte a rendkívüli mondatot:

— Az egyiptomiak ismerték Blagaront, és Tutenkámen imádta a lepényt...

Egy jövőendő egyiptológus fülének ez valóban fantasztikus állítás.

V. MOULINET ÚR TITKA

Most rá kell térnem a szombat esti borzalmas eseményekre. Elárulom, hogy több jel sejtette a bekövetkezendőket.

Persze eleinte az ember nem értett semmit. Utóbb mindenki rádöbbsent, hogy amit akkor mellékesnek vélt, igenis fontos láncszemét képezte a bekövetkezendőknek.

De hadd próbáljak némi rendet teremteni elbeszélésemben, hogy az olvasó jól követhesse az események folyását.

Beszéeljünk először az időjárásról. A Cascarelli cirkusz érkezése napján nagyon meleg volt, túlságosan is meleg az évszakhoz képest. Dél felől forró szél fújt. A platánok és a gesztenyefák levelei mozogni kezdtek.

Sokan gondolták ekkor: „Hú, ez a meleg még felingerli a vadállatokat. Jó lesz, ha a Cascarelli cirkusz idomárja ügyel a bőrére.” Mások viszont így vélekedtek: „Dehogy! Az állatok majd azt hiszik, Afrikában vannak, hogy ekkora a hőség! Nagyon jól fogják magukat érezni.”

Akárhogy is állt a dolog, a cirkusz padjait már az első este zsúfolásig megtöltötte a publikum. Főleg a gyermektelen családok jöttek el. A többiek a szombat esti és a vasárnap délelőtti előadásra vártak. Azok a blagaroniak, akik nem mentek cirkuszba,

az est beálltával kiültek a kapu elé egy kis csevegésre, hogy élvezzék a friss levegőt. Hitemre, azt lehetett volna gondolni, hogy igazi nyári este van, amikor Blagaron utcáin megjelennek a nyugágyak, zsámolyok és az összehajtható székek. Így szokás ez délen. A szomszédok itt is, ott is összeülnek. A gyerekek csendes játékokat játszanak. Az öregek emlékeiket mesélik. A halászok mesés fogásokról regélnek. Az emberek vitatkoznak, civakodnak, kibékülnek, megbeszélik a város ügyes-bajos dolgait és az eseményeket. Ezalatt a fecskék csicseregve róják szédítő köreit a mennybolt tiszta magasán, enyhe esti szellő simogatja a lombokat, s a sötétkék égen a hold lassan a háztetők és az illatos kertek fölé emelkedik.

Mit gondoltok, miről beszélgettek ezen az estén a blagaroni házak előtt? Természetesen a Cascarelli cirkuszról és állatseregletéről. De emellett főleg a Moulinet — Coustillou vizályról. Sok gyerek hallotta Jean-Pierre Bélesta és Michel Coustillou beszélgetését. A gyerekek elmondták szüleiknek, mit hallottak. A háziasszonyok továbbadták a boltban. Egyszóval futótűzként terjedt a hír. Coustillou úr párthívei tűzbe jöttek. Moulinet úr védelmezői kikeltek magukból. Ami a többieket illeti, ők ugyancsak kínos zavarban voltak. Kinek van igaza?

Coustillou úr azt állítja, hogy a papirusz nem sokat ér, nem egyéb, mint ételrecept.

Moulinet úr azt állítja, hogy a papirusz felbecsülhetetlen értékű dokumentum, azt bizonyítja ugyanis, hogy az egyiptomiak ismerték Blagaron, és Tutenkámen fáraó nagyon szerette a híres blagaroni lepényt.

Kegyetlen ellentmondás!

Hogyan lehet egy ilyen vitát eldönteni? Ehhez na-

gyon tájékozottnak kellene lennie az ókori Egyiptom történelmében, és aprólékosan (a szó szoros értelmében libaaprólékosan) ismerni a távoli uralkodók életét.

Már az első este szenvedélyes vita robbant ki az Egyiptom Kávéházban.

Az Egyiptom Kávéház egyike Blagaron legrégebb kávéházainak. A Pompignan sugárúton van, a Percepié utca sarka és az Almarágó zsákutca bejárata között, ahol éppen Patrick Langlois és Jean-Pierre Bélesta családja lakik.

Az Egyiptom Kávéház tulajdonosa Baptiste Lafont, mosolygós, nyugodt emberke, aki nem gazdagodott meg a kávéházából. Az a sok blagaroni, aki ezt a rokonszenves létesítményt látogatja, nem annyira inni jár oda, mint az eseményeket megbeszélni.

Az Egyiptom Kávéház a különböző társaságok székhelye. Ide jár a Halászati Társaság, a Vadásztársaság, a Tekézők Társasága stb. Nincsen itt ultramodern, neonfényes műanyag bárpult. Nem, ez egy jó öreg kávéház, kopott bársonyszékekkel. Falait negyedszázada egyiptomi tájakkal és motívumokkal díszítették. Itt láthatók a piramisok, a szfinx, valamint egy jelenet, amely Oziriszt ábrázolja, amint a holtak felett ítélkezik.

Ezt a jelenetet mindenki ismeri, aki az ókori Egyiptom iránt érdeklődik: Ozirisz trónusán ül. Fején a híres egyiptomi királyi korona, egyfajta vörös-fehér, kétsúcú sűveg, a „psent”. Ozirisz az előtte álló mérleget figyeli. Arca komor. Anubisz, a sakálisten vezeti elő azt, aki felett ítélkezni fognak, és akinek megméri a lelkét...

Azt mondhatjátok erre, hogy ez a látvány nem valami vidám. A blagaroniak, akik az Egyiptom Kávé-

háza látogatják, mégis nagyon büszkék ezekre a festményekre, amelyek Léonce Tartas, a gimnázium régi rajztanára tehetségét dicsérik. A faldíszek miatt néha olyan beszélgetéseket hall az ember, amelyek nagyon meglepnék az idegeneket vagy a helyi szokásokban járatlanokat. Például Baptiste Lafont, a kávéos odafordul a feleségéhez, és azt kérdezi tőle:

— Hova tetted a telefonkönyvet?

— Ott van a padon, éppen a gizehi piramis alatt.

— Nem látom.

— Akkor biztosan otffelejtette valaki Ozirisz lábánál.

Egyes blagaroniak kissé meglepő módon adnak egymásnak találkát az Egyiptom Kávéházban.

— Akkor hát megegyeztünk, holnap Baptiste-nál. Az Anubisz-oldalon fogom várni.

— Nos, a mielőbbi viszontlátásra! Az Egyiptom Kávéházban leszek az ajtó felőli oldalon, Hórusz és Ozirisz között. Ott hűvösebb.

De hadd térek vissza a vitára, amely ezen az estén zajlott. Meg kell mondanom, hogy Baptiste Lafont meglehetősen zavarban volt. Ragaszkodott vendégeihez, nem akarta, hogy akármelyikük is elmaradjon az Egyiptom Kávéházból. Így azután, amikor egy kártyajátékos, Coustillou szenvedélyes párthíve odafordult hozzá, és a véleményét kérdezte, a kávéos bosszúsan vakarta meg a fejét.

— Hé, Baptiste! Te olyan jól ismered ezeket az egyiptomi dolgokat, mit gondolsz az ügyről? Egy cambridge-i professzor mégiscsak valaki!

— Várjunk még — felelte Baptiste. — Egyelőre semmi sem biztos.

— Az ördögbe is! Talán bizony Coustillou hazudik? Megmutatta az angol levelét. Az angol elolvasta a papiruszt.

— Igen, persze, nagyon helyes. Csakhogy Moulinet úr is elolvasta a papiruszt...

Ezenközben belépett Langlois úr, aki az adóhivatalban dolgozik, s nagyon tekintélyes ember.

— Baptiste, egy vegyes fagylaltot!

Langlois úr felesége és Patrick fia társaságában érkezett. Sétáltak egyet, s lefekvés előtt egy kis frissítőt kívántak.

— Langlois úr — szólította meg egy másik kártyajátékos —, mi a véleménye a papiruszról?

— Nagyon jó véleményem van — felelte ravaszul Langlois úr, gesztenyebarna bajuszkája hegyét pödörgetve.

— Ételrecept! — kiáltotta megvetően az első kártyás. — Hát ezt helytelennek tartom. A múzeumban csak fontos dolgokat szabad kiállítani.

— Barátom, a konyha nagyon fontos dolog. És ha ez a papirusz valóban csak babról és hagymáról beszélne nekünk, akkor is nagy értékű dokumentum volna. Gondolja csak el! Háromezer-háromszáz év! Egy háromezer-háromszáz éves emlék mégiscsak nagyon figyelemre méltó! Képzelve el, hogy háromezer-háromszáz évvel ezelőtt egy ember megrajzolta ezeket a hieroglifákat, mi meg el tudjuk olvasni, és megértjük az üzenetet. Számomra mindez nagyon izgalmas!

— És ha Moulinet úrnak lenne igaza? — kiáltotta Lafontné a pultja mögül. — Az még sokkal izgalmasabb lenne!

— Á, itt jön Bélesta úr — mondta valaki. — Megkérdezzük a véleményét.

Bélesta úr nyugodtan közeledett a pulthoz. Mindenkiel kezet fogott.

— A papiruszról beszélgetünk — közölte Langlois úr.

Bélesta úr többször mosolyogva bólintott.

— Micsoda eset! Micsoda eset!

— Gondolja, hogy Moulinet úrnak igaza lehet? — kérdezte valaki.

— Moulinet úr nagyon tiszteletre méltó ember.

— Rendben van. De el tudja-e olvasni az egyiptomi írást?

— Azt állította, hogy sikerült megfejtenie a papiruszt.

— Lehetetlen! — kiáltotta az első kártyás. — Hogy Tutenkámen király blagaroni lépényt evett volna?! Ez rossz vicc! Ki fognak nevetni bennünket! Szégyen, gyalázat! Csak nézze majd meg az újságokat! Egész Franciaország rajtunk fog nevetni!

Óriási hangzavar keletkezett. Mindenki közölte a véleményét. Hogy egy kis nyugalmat teremtsen, Baptiste Lafont odafordult a történelemtanárhoz, és megkérdezte tőle:

— Valójában ki is pontosan ez a Tutenkámen?

— A XVIII. dinasztia egyik uralkodója, IV. Amenophisz veje. Nem sokat tudunk róla. Nagyon fiatalon halt meg, tizennyolc éves kora körül. Tehát nem sokáig uralkodott. Megnősült. Felesége elragadó teremtés volt, ha hinni lehet bizonyos fennmaradt arcképeknek.

— Összegezve mindezt — mondta Langlois úr —, ez a fiatalember, még ha Egyiptom uralkodója volt is, nem tehetett valami sokat ilyen rövid idő alatt.

— Sosem lehet tudni — mormogta Bélesta úr.

— Ugyan! — súgta Langlois úr a történelemtanár-

nak —, komolyan gondolja, hogy ez a Tutenkámen
eljött Blagaronba, akarom mondani erre a helyre?

Ezt mégiscsak elég nehéz elhinni!

Bélesta úr bizonytalanul tárta szét a karját.

— Én nem ismerem a papirusz pontos szövegét.

De magától Moulinet úrtól hallottam a következőket:

Tutenkámen állítólag kapcsolatban állt azokkal, akik
a Garonne partján laktak.

— Háromezer-háromszáz éve?

— Igen.

— És Tutenkámen szerette a lepényt?

— Igen.

Az utolsó szóra hirtelen csend támadt a kávéház-
ban. A kártyások és a kávézók szinte kővé meredtek.
A falakon a megfakult festmények titokzatos módon
életre keltek. Úgy látszott, mintha a trónoló Ozirisz
elégedetlen lenne azzal, amit hallott. Anubisz, a
sakálisten gúnyos mosollyal szemlélte Bélesta tanár
urat...

A kávéháztól néhány száz méterre levegőzött a
Coustillou család, mint minden este.

Mint már volt alkalmunk jelezni, Coustillou-ék
kertje szomszédos két másikkal: a múzeumkerttel és
a Városház kertjével. A Városház kertje meglehető-
sen nagy, igen szép gesztenyefákkal és több virág-
ággal. Több mint két méter magas kőfal választotta
el a Coustillou család kertecskéjétől.

A Coustillou kertben mindössze egy hársfa, egy ba-
rackfa és három bokor orgona állt, Moulinet úr kert-
jében egy hársfa, egy szilvafa és néhány rózsató.

A két kertet csak egy vékony léckerítés választotta el,
amelyet különféle kúszónövényekkel futtattak be.

Amikor Moulinet igazgató úr kertjében pipázott, és rózsáit nézegette, megesett, hogy észrevette Coustillou könyvkereskedő urat, aki a hársfája alatti padon katalógusokat lapozgatott.

A két férfi hidegen üdvözölte egymást, majd visszatértek előbbi foglalatosságukhoz. Coustillou úr belemélyedt árjegyzékeibe, Moulinet úr rózsáit szemlélte, pipázott, és komoly egyiptológiai elmélkedésekbe merült.

A szóban forgó estén a Coustillou család teljes létszámban üldögélt a hársfa alatt. Michel és Josiane beszámolt a Cascarelli állatseregletről, gondolhatjuk, hogy nem fukarkodtak a részletekkel. Ezután a fiú közölte apjával azt a furcsa hírt, amelyet Jean-Pierre Bélestától hallott. Michel egy ideig habozott. Vajon hogyan fogadja apja a blagaroni fáraó bolondos históriáját?

Coustillou úr azonban megőrizte nyugalmát. Csúpn elnyújtott, megvető kacajt hallatott.

— Ha... ha... ha! Tutenkámen, amint éppen lepényt eszik! Miket beszélsz? Hahaha! Ez a szerencsétlen Moulinet igazán mélyre süllyedt... Micsoda? Bélesta úr? Ezt mondta volna Bélesta úrnak? Hát aztán? Mondjon, amit akar... Szegény Moulinet! Nevetségessé teszi magát. Igen, nevetségessé!

Coustillou úr felkelt, föl-alá járkált a parányi kertecskében. Magas alakja kirajzolódott az ég sötétkék hátterén. Az esti szél lebegtette szürke köpenye szárnyait.

Aztán rákönyökölt az alacsony falra, amely a kertet a Papyrusz utca felől szegélyezte. Az utca csöndes és elhagyott volt.

Ekkor a könyvkereskedő végiglépdelt a léckerítés mentén, amely kertjét a múzeum kertjétől elválasztotta. A másik oldalon nem volt senki.

— Meglep — szólta Coustillou-né —, hogy Moulinet úr meg tudja fejteni a hieroglifákat. Tudom, hogy ma már ez nem lehetetlen, de mégis...

Coustillou úr odafordult övéihez.

— A nagy Champollion-nak évekre volt szüksége arra, hogy megfejtse az egyiptomi írás titkát. Persze aki utána jön, annak már sokkal könnyebb elolvasni a papiruszokat és a kőbe vésett feliratokat. De mégis sok munka, hosszadalmas tanulás szükséges hozzá.

— Moulinet úr nagyon sokat dolgozik — mondta naivul Josiane. — Rosa Bréssajou mesélte nekem, hogy alig hagyja el az irodáját. Folyton csak olvas, ír, és furcsa figurákat rajzol.

— Ki tudja? — szólalt meg Michel. — Sok munkával elérhette, hogy olvasni tudja a hieroglifákat.

Coustillou kihúzta a zsebéből a zsebkendőjét, s megtörölte gyöngyöző homlokát. Elöntötte a felháborodás forrósága. Íme, még tulajdon családjában is akadnak, akik feltételezik, hogy Moulinet úrnak igaz lehet!

Coustillou úr ökölbe szorította a kezét. Alig bírta türtőztetni magát.

— Tegyük fel — mondta —, tegyük fel, hogy Moulinet valóban el tud olvasni néhány hieroglifát. De ebben az esetben bizonyára rosszul olvassa őket! Téved! Minden szót hibásan értelmez! Ez a történet képzelenség! Egy fáraó, aki Blagaronról beszél! Egy fáraó, aki lepényt eszik! És mit gondol Moulinet úr, hogyan jött ide? Talán gőzhajón? Vagy motorcsónakon? Michel rábólintott.

— Sir Brooksburry nem bolond. Igazi egyiptológus.

— Így van. Tekintély a szakmában. Ezt Moulinet úr is nagyon jól tudja. Én adtam el neki Sir Brooksburry könyvét!

Ebben a szent pillanatban halk köhhentés hallatszott a szomszéd kertből.

Coustillou úr lassan megfordult.

A túloldalon megjelent Moulinet úr. Méltóságteljesen lépkedett a kerítés mentén. Rózsafái felé tartott. A könyvkereskedő nem habozott. Két lépéssel ellentéren fele előtt termett.

— Moulinet úr! — szólította meg. — Hihetetlen hírek keringenek a városban.

— Miféle hírek, kérem ?

— Ön állítólag azt mondta Bélesta úrnak, hogy Sir Brooksburry téved.

— Ezt önnek is megmondtam.

— És fenntartja?

— Fenntartom.

— Még valami... ön állítólag azt mondta Bélesta úrnak, hogy Tutenkámen fáraó lepényt evett, blagaroni lepényt.

— Ez az igazság.

— Ön nevetségessé tesz bennünket, uram!

— Nem, uram, sőt meglehet, dicsőséget hozok városunkra!

— Gondolja meg, uram!

— Meggondoltam.

— Ez esztelenség! Ma este az egész város a blagaroni fáraóról beszél!

— Nem törődöm mendemondákkal, sem a többékevésbé elferdített híresztelésekkel, amelyek közszájon forognak. Úgy vélem, hogy az igazság birtokában vagyok! Pont, vége!

— Az újságok torkuszasakadtából nevetnek majd rajtunk.

— Kész vagyok megfelelni a világ minden újságírójának.

— Gúnydalokat fognak énekelni rólunk.

— Füttyülök rá!

— Sir Brooksburry nem tévedhet!

— Sir Brooksburry téved!

— Milyen példát ad ön városunk diákságának?

— Nagyon jó példát!

— Könyörgök, uram, gondolja meg.

— Könyörgök, uram, hagyjon békén.

Ezzel Moulinet úr elfordult, és körbesétálta kertjét, békésen pipázgatva, mintha mi sem történt volna.

Néhány perc múlva ajtó csikordult, aztán becsapódott, kulcs fordult a zárban, majd lakat csattant.

Moulinet úr visszatért a múzeumba.

— Lehet, hogy Moulinet úr megbolondult — suttogta Coustillou asszony remegő hangon.

Moulinet úr gondosan bezárta az ajtót, végigment a folyosón, és elérkezett az előcsarnokhoz. Az előcsarnok a Városház térre nézett.

Az igazgató odalépett az előcsarnok ajtajához, s megvizsgálta, hogy a biztonsági zárok a helyükön vannak-e. Kifelé hallgatódzott. Minden csendes volt.

Hippolyte és Rosa Bréssajou, az örök már jó ideje aludtak. Korán fekvők voltak.

A múzeum két földszinti terme Blagaron történelmének volt fenntartva: a történelem előtti kornak, az ókornak és az újkornak. A tárókban a látogató megcsodálhatott néhány kaparókést, kovakőből készült kézifúrót, gall és gall-római cserépedény-maradvá-

nyokat, régi meroving ékszereket, továbbá különböző korokból származó eszközöket és ruhákat, amelyek a környék parasztságának és iparosainak életét idézték.

Moulinet úr kivett a zsebéből egy elemlámpát. Felkattintotta, és kinyitotta az első terem ajtaját. Aztán lassan járkálni kezdett a tárók között.

A lámpa fehér fénykévéje végigpásztázta a falakat. A metszetek elötűntek, majd ismét homályba vésztek.

Az igazgató egy pillanatra megállt egy nagy térkép előtt, amely Blagaron környékét ábrázolta Toulouse és Montauban között. A zseblámpa fehér fényköre végigsiklott a Garonne kanyargós kék vonalán, majd megállt egy nagy piros pontnál: Blagaron...

Moulinet úr néhány kivehetetlen szót motyogott, és továbbment.

Belépett a második terembe. Itt foglaltak helyet a régi munkaeszközök és ruhák: sarló, fagereblye, fageke, szüretelő puttonyok. A terem egyik sarkában felállítottak egy parasztkonyhát, széles párkányú tűzhellyel, tűztartó bakkkal, zsámolyokkal és egy fatalpakon álló bölcsővel. Távolabb mázas cserépedények és falusi fazekasmunkák voltak láthatók.

Moulinet úr körbejárt, és visszatért kiindulópontjára, a hallba. Újra kifelé figyelt. Tíz óra lehetett. Ebben az időben a Városház tér majdnem teljesen elnéptelenedik.

Az igazgató kilépett a lépcsőházba, s lassan megindult felfelé az első emeletre vezető lépcsőn. A két lakószoba és az iroda a térre nézett, a múzeum harmadik terme, a híres egyiptológiai terem pedig a kertre. A Bréssajou házaspár szobája a második emeleten volt.

Moulinet úr egyenesen az egyiptológiai terem felé vette útját.

Egy pillanatra megállt a küszöbön. Eloltotta zseblámpáját, s elragadtatva szemlélte az eléje táruló látványt.

Az ablakon beáradó kékesfehér holdfény álomszerű ködbe burkolta a terem minden tárgyát.

Jobboldalt a híres guggoló írnok-szobrának gipszmásolata állt.

Baloldalt egy szarkofág, egy eredeti egyiptomi szarkofág, festett fából: Ludovic Pompignan a Nílus partjáról hozta Blagaronba.

Az írnok felőli oldalon, a polcokon nagyszámú cserépedény- és szobortöredék állt. A szarkofág mellett

istenek vagy a hétköznapi élet alakjait ábrázoló szobrocskák helyezkedtek el.

A falakat teljesen elborították a metszetek, papiruszmásolatok, fényképek. A látogató megcsodálhatta a gizehi piramis szép látképét, valamint különféle fényképeket Tutenkámen sírjáról, amelyet Carnavon lord és Howard Carter 1922-ben fedezett fel a Királyok Völgyében, a Nílus bal partján.

Végül, az ablakkal szemközt, a terem legjobban megvilágított pontján állt a híres Pompignan-papirusz tárója. A papirusz fakult selyemágyon pihent.

Moulinet úr egy lépést tett az írnok felé, s szeretettel nézte. Az írnok szinte élőnek látszott. Mozdulatlanak, de élőnek. Törzse nem mozdult, de írótablát tartó kezét mintha remegés járta volna át. A hold ezüsttel sugarazta be arcélét, s az igazgatónak az a homályos érzése támadt, - hogy az írnok észrevétlenül feléje fordítja a fejét, olyan arckifejezéssel, mintha azt mondaná: „Diktáljon, amit óhajt, tiszteletre méltó és érdemes igazgató, kész vagyok jegyezni nemes szavait.”

Az igazgató továbblépett a szarkofághoz. Végigmította a hosszú koporsó antik fáját, s óvatosan megkocogtatta ujjjaival. A szarkofág — mint ezt Moulinet úr jól tudta — üres volt. De a fára festett arc mandula formájú, nagy, aranyozott szemével, húsos, szabályos szájával, magas homlokával, fakópiros arcával mintha szintén feléledt volna a kékes félhomályban. Rámosolygott az igazgatóra.

Moulinet úr fel s alá járkált a teremben. Nesztelenül lépegetett végig a tárók mentén. A szobrocskák előtt megállt.

Néhány csinos agyagfigura dolgozó parasztokat ábrázolt. Egyikük kezében sarló, a másik faekét húzott.

Más szobrok isteneket ábrázoltak. Anubisz fülét hegyezte, finom sakálorra az ajtó felé szimatolt. Hórusz, a sólyomisten előrenyújtotta karját, mintha segítségért könyörögne. Furcsa, mélyen ülő szeme volt s hatalmas csőre. Dereára térdig érő redőzött szoknya simult. Távolabb egy berakásos asztalka állt, libákat ábrázolt. Moulinet úr a libák fölé hajolt. Hiába, ezek az egyiptomiak tudtak rajzolni! A blagaroni múzeumlátogatók mindig nagyon lelkesedtek ezekért a libákért! Pedig soványabbak voltak, mint blagaroni társaik, s a nyakuk is rövidebb volt.

Moulinet úr közeledett a papiruszhoz.

Hányszor, de hányszor hajolt már a drága papirusz fölé! Mégis minden alkalommal izgalom fogta el egyiptológusunkat. Képzeltben felidézte azt a napot, amikor a papiruszt megrajzolták. Háromezer-háromszáz éve, valahol Egyiptomban, egy palotában, egy írnok rajzolta ezeket a hieroglifákat. Nagyon meleg lehetett. Az írnok kényelmesen üldögélt egy hűvös teremben. Künn napfény ragyogott a mezőkön. A Níluson bárkások énekeltek. A palota folyosóin szolgák sokasága nyüzsgött. Hol lehetett az a palota? Téba városában, nem messze a Nílustól. A Vörös-tengerről jövő forró szél végigsöpört a városon, de a királyi palotában kellemes hűvösség uralkodott. A fürdőmedence partján lányok nevetgéltek. Madarak csicseregtek a márványlapokkal kikövezett udvaron. A lapokon halak és tündérrózsák képe díszlett. Az udvart szegélyező oszlopok törzsére szőlő és hajnalka futott fel.

Az írnok lassan mozgatta ecsetjét. Két ecsetje is volt, egy a fekete tintához, egy a piroshoz. Felváltva mártogatta őket a festékes csészékbe.

Idősebb ember volt, ügyes írnok. Az az idő, amikor iskolába járt, régen elmúlt már.

Igen... igen, amikor még iskolába járt, s más, nagyon tudós írnokok tanították betűvetésre. Eleinte nem papiruszra írt, és nem szép fekete, vörös, zöld, sárga vagy éppen fehér tintával, mint ma. Ügyetlenül véste hieroglifáit egy mészkő táblára. A mester minden tévedéséért szigorúan megdorgálta s elnászpángolta.

Moulinet úr álmatagon mosolygott és bólogatott. Milyen különös hatalma van ennek a papirusztördéknek! Ez a semmi kis foszladozó darabka lehetővé teszi, hogy felidézzen egy embert, aki több mint háromezer éve nincsen, kilépett az élők sorából. Az ecsetek, amelyekkel egykor kicirkalmazták ezt a papiruszt, bizonyosan rég szétporlottak. És rég elmerült az idők mélyébe maga az az ember is, aki a hieroglifákat rajzolta. Senki sem ismerheti arcát, életét... És mégis felidézhetjük őt.

Moulinet úr sóhajtott, s nehéz szívvel megvált a papirusztól.

Mielőtt a termet elhagyta volna, újra megállt. Zseblámpája fényét a falra irányította: egy képet világított meg.

— Tutenkámen és hitvese — suttogta Moulinet úr.

A kép valóban a tizennyolc éves korában elhunyt fáraót ábrázolta. Annak a drágakövekkel kirakott, csiszolt aranylapnak a másolata volt, amelyet az uralkodó sírjában találtak. Tutenkámen trónján ül, és fiatal, szépséges feleségére néz, az pedig gyengéden királyi hitvese vállára helyezi kezét.

Moulinet úr gondosan bezárta a terem ajtaját.

Hallgatózott.

A házban békesség honolt.

A felette levő emeleten a Bréssajou házaspár valószínűleg aludt már.

Az igazgató belépett a dolgozószobába, és leült íróasztalához.

Lassan kinyitott egy fiókot, elővett egy papírlapot, negtömtö a pipáját, rágyújtott, s közben a következő szöveget olvasta:

ÉN, AMENMOZISZ, A NAGY TUTENKÁMEN ÍRNOKA
SZÁLLJON RÁ AZ
ISTENEK ÍZISZ ÉS OZIRISZ ÁLDÁSA.
ÉN, AZ ÜGYES UJJÚ AMENMOZISZ
SZÁMBA VESZEM A JAVAKAT,
AMELYEK MESSZI ORSZÁGOKBÓL
ÉRKEZTEK A FÁRAÓ PALOTÁJÁBA:
EGY BÁRKA TÖMJÉNMAG
KÉT BÁRKA PÁRDUKBŐR DÉLRŐL
EGY BÁRKA BLAGHARONI LEPÉNY ÉRKEZETT
A FOLYÓ FELŐL, AMELY A HIDEG ÓCEÁNBA ÖMLIK,
EZ A NAGY TUTENKÁMEN KEDVENC
ÉTELE
EGY BÁRKA ÉBEN ÉS ELEFÁNTCSONT
EGY BÁRKA MEGRAKVA HÁROM FAJTA MAJOMMAL
EGY BÁRKA...

A papirusz — hiszen Moulinet úr nyilvánvalóan a Pompignan-papirusz fordítását olvasta — itt ért véget, ennél az utolsó bárkánál, amely nem tudni, milyen értékes portékát, terményt hozott messzi földről.

Íróasztal-lámpájának szerény fénye mellett az igazgató sort sor után gondosan elolvasott. Időnként elővette a tiszteletre méltó dokumentum fotókópiáját, s mutatóujjával rábökött egyik-másik hieroglifára.

Aztán tompa hangon felkiáltott:

— Hát persze hogy így van! Nem, nem csalódtam, nem csalódhattam... Valóban Amenmoziszról van

szó, a király írnokáról. A szöveg világos, logikus, vitathatatlan...

Moulinet úr megszívta a pipáját, hátradőlt, kipöf-fentett egy takaros füstgomolyt, aztán újra a papírlap fölé hajolt, amelyet ő maga írt, gondosan cirkalmazott betűkkel. Ez volt a fordítás, a helyes fordítás. Minden szóban biztos volt. Amenmózisz, az írnok bizonyára azzal volt megbízva, hogy a beérkező szállítmányokat elkönyvelje. Nyilván maga felügyelt az áruk kirakodására is, aztán feljegyezte, mi futott be.

Ezúttal különösen értékes szállítmány jött meg: arany, ébenfa, elefántcsont, tömjén, ritka majmok.

És lepény is!

Igenis! *Blagaroni* lepény!

Persze felelhetnénk erre, hogy létezhetett abban a korban egy Blagaron nevű helység, város vagy falu valahol a sivatag szélén, Palesztinában vagy az Eufrátesz partján is... De nem, az írnok világosan megmondta, hogy ez a lepényes bárka a folyó felől jön, *amely a hideg óceánba ömlik.*

Ez pedig nyilvánvalóan az Atlanti-óceán.

Tehát a Garonne menti Blagaronról van szó.

És Tutenkámen annyira szerette a blagaroni lepényt, hogy hajókat küldött érte.

Hihetetlen, de így van!

VI. A SZOMBATI VIHAR

Pénteken nagyon meleg volt, majd megélnkült a szél, s mindenki azt hitte, hoz egy kis hűvösséget.

Szombat reggel súlyos felhők gyülekeztek Blagaron felett, de a hőmérő könyörtelen maradt. A városban és környékén fojtó hőség uralkodott.

A Garonne menti város iskolás gyerekei azonban nem sokat törődtek az időjárással ezen a napon. Kizárólag a Cascarelli cirkuszon és az esti előadáson járt az eszük.

Cascarelli sátozkaróit vastag, erős ponyva fedte, amely baj nélkül dacolni képes néhány órai viharral. Ráadásul a zápor igen kívánatos volt. Várták, óhajtották. A kertekben a saláta és a sárgarépa levelei máris fonnyadoztak, a föld megrepedezett, a platánok porlepte, zsenge levelei nyomorúságosan összezusgorodtak.

Fölösleges megjegyeznünk, hogy a délutáni tanítás végeztével az ifjúság nem sokáig időzött az iskolaépület környékén. Határozott léptekkel otthona felé tartott, s nekilátott a leckének.

Az előadás pontosan fél kilenckor kezdődött, a „gazdag műsorra és a gondos kivitelre való különös tekintettel” — hirdette a plakát. Már is számos elragadtatott vélemény keringett a műsorról. Az első nézők szerint Florentina kisasszony végtelen bájjal

lovagol. A bohócok valóban mulatságosak. Ami az abesszíniai fekete oroszlánt illeti, nem minden ellenállás nélkül engedelmeskedik a parancsoknak. A pénteki előadásom valósággal ijesztő volt. A vadállat és nőténye dühtől félőrülten ugrált ketrecében: csaknem felfalták idomítójukat, egy rokonszenves fiatalembert. Több szavahihető ember borzadva mesélte így a jelenetet. És mindez a készülődő vihar miatt.

A hőmérséklet továbbra sem csökkent. Az ég egyre sötétebb lett. Szombatra tehát bizvást vérfürdőre lehetett számítani. Patrick Langlois, amikor az állatsereglet ponyvája és ketrecai körül ógyelgett, borzasztó morgást és üvöltéseket hallott. Be is szólt a Coustillou-könyvkereskedésbe, hogy barátainak a hallottakat elmesélje.

Michel gondterhelten csóválta a fejét. Valóban, a zivatar felizgatja az állatokat. Ez így van. Ma este ijesztő lesz az idomárszám. Josiane szájához kapta a kezét.

— Azt hiszed?

Sok elfoglaltságuk és munkájuk ellenére Coustillou úr és felesége elhatározta, hogy elkísérik a gyerekeket. Ugyebár néha-néha szükség van egy kis kikapcsolódásra.

Híre járt, hogy még Moulinet urat, a Pompignan Múzeum érdemes igazgatóját is ott látták a cirkusz pénztáránál. Moulinet úr tehát egy estére megszakítja munkásságát, hogy a Cascarelli cirkusz előadásán részt vegyen. Végül is az oroszlánok, hiénák és zsiráfok afrikai állatok. Egyiptom pedig Afrikában van.

Ezek szerint Moulinet úr is cirkuszba készül. Egyedül megy, mert Bressajou-ék, a múzeum őrei ezen az

estén lányukhoz utaztak, aki egy környező faluban lakik. Minden hónapban megteszik azt a kis utat. Az utolsó montaubani autóbuszra szállnak, amely háromnegyed kilenc tájban érkezik Blagaronba.

Nyolc órakor Coustillou úr bezárta üzletét. Josiane és Michel anyjuknak segítettek a vacsora elkészítésében.

Mielőtt hozzájuk csatlakozott volna, a könyvkereskedő egy búcsúpillantást vetett az elnéptelenedett Városház térre. Már besötétedett. Úgy rémlett, az ég ólomsúllyal nehezedik a háztetőkre.

A tér másik oldalán a Pompignan gimnázium portása egy alacsony székre rogyva verejtékező homlokát törülgette. A Nílus utcából kibukkant egy halász, és lassú léptekkel átment a téren. A járművek megrikkantak. A halász nyilvánvalóan az Egyiptom Kávéházba tartott.

— Micsoda hőség! Ugye — mondta egy szívélyes hang.

Coustillou úr megfordult.

— Nicsak, ön az, Bélesta úr? Bizony, nagy a hőség! Sietek zárni... Megyünk a cirkuszba.

— Mi is. Valami elintéznivalóm volt a Tutenkamen utcában. A fiam már biztosan türelmetlenkedik,

— A történelemtanár kedvesen elmosolyodott. — Tutenkamenről jut eszembe... Mondja csak, Coustillou úr, hogy áll az az ügy?

— Ugyanúgy.

— Volt alkalma beszélni Moulinet úrral?

— Váltottunk néhány szót.

— És?

— Nos, semmi újság. Nem akart határozott választ adni.

— Végül is mindenki megmarad hadállásaiban.

— Pontosan.

— Ami engem illet, furcsállanám, ha a Tutenkamen-kori egyiptomiak idáig eljöttek volna.

— Ez több mint furcsa, Bélesta úr! Ez már hihetetlen, esztelen állítás!

— Igaz, hogy Nechao fáraó nagy utazást szervezett Afrika körül.

— Engedje meg, engedje meg... Nechao sokkal később élt, mintegy hét évszázaddal később. És nem hiszem, hogy Nechao egyiptomi hajósai kikötöttek volna nálunk.

— Én sem hiszem.

— Ami engem illet, nekem bizonyítékaim vannak. Sir Brooksburry tekintély. Ő tudós. Nem téved. Várom a bizonyítékokat, amelyeket Moulinet úr szolgáltat nekem.

— Várjunk — ismételte Bélesta úr.

Ezek után a történelemtanár kezét szorította a könyvkereskedővel, majd hazasietett. Coustillou úr felerősítette az utolsó kirakatvédő deszkát, és bevonult lakásába.

— Minden készen van — kiáltotta neki a felesége.

— Asztalnál ülünk.

— Megmosom a kezem, és jövök.

— Az előadás fél kilenckor kezdődik — mondta Josiane.

— Jó, jó, ott leszünk — felelte Coustillou. — Nem vagyunk messze a Moliére tértől. Helyet foglalt a családi asztalnál.

— Hű, de jó szag van! — mondta mosolyogva.

Majd a feleségéhez fordult. — Mit főztél nekünk, Coustillou-né asszony?

— Borjúhúst sárgarépával.

— Nagyszerű.

— Kivel beszéltél?

— Bélesta úrral. Tökéletesen egyetért velem: az egyiptomiak nem jutottak el ide. Volt ugyan az a nagy utazás Afrika körül...

— Igen — szólt közbe Michel —, Nechao híres hajóútja.

— Az később volt, sokkal később.

— Kérlek, papa — szólt közbe Josiane —, egyél, és ne beszélj annyit. El fogunk késni miattad.

Ugyanebben az órában Moulinet úr belépett ebédlőjébe. Ez egy kis szoba volt az iroda mellett.

— Nem nagyon vagyok éhes, kedves Rosa — mondta gazdasszonyának.

— Ó, Moulinet úr, törődjék az egészségével! Ennie kell. Mostanában túl sokat dolgozik.

— Nincs étvágyam.

— Mert nem sétál eleget. Hosszú órákra bezárkózik az irodájába.

— Bocsánat, ma este cirkuszba megyek.

— Nagyon helyes. Legalább kissé kikapcsolódik.

— Remélem.

— Az elmenésről jut eszembe, Moulinet úr, hadd emlékeztessem rá, hogy a kilences autóbusszal megyünk.

— Nem felejtettem el. Kérem, adja át üdvözletemet kedves lányának.

— Okvetlenül átadom. Ne felejtse itthon a kulcsát. Mire hazajön az előadás után, üres lesz a ház.

— Na aggódjék. A kulcs a zsebemben van. A kertkaput gondosan zárja be.

— Természetesen.

Amíg az igazgató egy darabka kolbászt majszolt, Rosa Bréssajou eltűnt a konyhájában. Gőzölgő tállal érkezett vissza.

— Jó gyenge ám! — mondta. — Felséges!

— Miről beszél? — kérdezte Moulinet úr, s a tál fölé hajolt.

— Babot főztem — felelte Rosa Bréssajou.

Moulinet úr összerezett.

— Babot?

— Igen. Babot. Tudom, hogy szereti, igazgató úr.

— Dughagymával?

— Hát persze, dughagymával. Blagaroni bab, blagaroni hagymával. Friss szedés. Nem ízlik, igazgató úr?

— De, de... Nagyon jó, kitűnő.

Az igazgató végre ráeszmélt, hogy Rosa Bréssajou mindenféle gúnyos szándék nélkül készítette a babfőzeléket. Biztosan eszébe se jutott az a galád Coustillou, az a tudatlan boltos, aki azt merészeli állítani, hogy a Pompignan-papirusz nem egyéb, mint közönséges babfőzelékrecept.

Rosa csípőre tett kézzel, gyengéden figyelte az igazgatót. Megvárta, míg gazdája lenyeli az első falatot.

— Nos, hogy ízlik?

— Kitűnő, tökéletes, kedves Rosa.

— Enne egy kis sajtot? Szamócám is van, meglátja, milyen!

— Nem, Rosa, sajtot nem kérek. Elég lesz a szamóca.

— Aggódok magáért, Moulinet úr. Annyit eszik, mint egy madár. Talán az az átkozott Coustillou dü-

hitette fel? Ugyan, hadd beszéljen! Magát mindenki szereti. Ez a Coustillou nem végzett olyan tanulmányokat, mint maga. Remélem, a mai este a cirkuszban jól tesz az idegeinek.

Rosa odalépett az ablakhoz.

— Az ég még mindig nagyon sötét. Azt hiszem, ma éjszaka kitör a vihar.

— Remélem, nem éri magukat útközben.

— A lányoméig nem hosszú az út, s az autóbusz az ajtó előtt tesz le.

Nyolc óra húszkor Moulinet úr kilépett a múzeumból, és nyugodt léptekkel a Moliére tér felé indult. Még volt ideje. Öt percbe sem telik, míg a cirkuszhoz ér.

Ugyanebben az időben számos blagaroni család tartott a cirkuszsátor felé. A hölgyek és kisasszonyok csinos, virágos ruhákat viseltek. Az urak is kicsípték magukat. A viharról megfélelkezve, siettek a fényesen kivilágított cirkuszbejárat felé. Egy gramofon vérpezsdítő indulót játszott, a szél szétvitte a dallamot Blagaron háztetői fölött. Sokkal kevésbé volt meleg, mint napközben.

— Végre lélegzethez jutunk! — kiáltották a blagaroniak.

Fél kilenckor tömött nézőtér előtt megjelent Florentina kisasszony. Kecsesen szökellt be nagy, szelíd almásszürkéje hátán. Kezében egy szál piros szegfűt tartott, azzal integetett mosolyogva a nézőknek. Mögötte engedelmesen ügetett két póni, hátukon két, zsekénak öltözött majom.

Ebben a pillanatban vad szélroham támadt, de a jelenlevő blagaroniak nem törődtek a viharral. Mindenki Florentina kisasszony bájos mozdulatait figyelte.

Pedig, mint ez a későbbiekben kiderült, a vihar ritka hevességgel kezdődött. A Costeséque utcában a tornádó ledöntött egy kéményt. Szerencsére éppen senki sem járt az utcán. A szél majdnem mindenütt feltépte az ablakokat, s őrjöngve rázta az ajtókat. Néhány kertben öreg fákat tépett ki. Ne lepődjünk meg rajta: ha Blagaronban feltámad a szél, a blagaroniak mindjárt rosszat sejtenek... A szélrohamok nem szoktak sokáig tartani, de meglehetősen hevesek.

Az első szélrohamokat körülbelül akkor követte az eső, amikor Florentina kisasszonyt felváltotta a bűvész. A cirkusz ponyváján súlyos esőcseppek doboltak. Minthogy fent nevezett ponyva remekül ellenállt az esőnek, a közönség nem nyugtalankodott. Közölnöm kell, hogy a bűvész — maga Gaetano Cascarelli — szenzációs mutatványokkal kápráztatta el a blagaroniakat. Eltűntette Florentina kisasszonyt egy pengéssel átdöfött ládában. Kinyitotta a ládát. Florentina eltűnt! Ezután az ügyes varázsló három üveg vizet hozatott, s könnyedén átváltoztatta három üveg kitűnő blagaroni borrá. Mindössze egy kockás abroszt dobott az üvegekre, néhány varázsigét mormogott fölöttük — és megtörtént! Cascarelli felkérte a tisztelt közönséget, hogy két jelentkező kóstolja meg a csodálatos nektárt. Semmi kétség, valóban blagaroni szőlőnedv volt az üvegekben. Ez a bámulatos cselekedet álmodozásra készítetett néhány kisdíákot: hej, ha ez a Cascarelli letelepedne Blagaronban, varázsabroszával borrá változtathatná a Garonne vizét!

Az esővízről nem is beszélve. Az esőről jut eszembe, az bizony szakadatlanul, hatamas erővel zúdult a cirkuszsátorra, de a ponyvák valóban vízhatlanok voltak. Az előadás tehát zavartalanul folyt.

Mialatt a porondon az idomított kutyák ugrabug-

ráltak, alábbhagyott a zápor. Mire a bohócok elsütöttek első tréfáikat, elállt az eső.

Most nevettek csak igazán szívből a jó blagaroniak! Vége a fojtó hőségnek! Friss szellő lebbent a sátorba. Nedves fű- és levélszagot hozott. Az emberek nem szomjaztak többé, fellelegeztek, s nyugodtan átadhatták magukat az est gyönyörűségeinek. Zivatar volt csupán, rövid, nyár eleji zivatar. Holnap már szelíd napfény ragyogja be újra a frissen mosott eget. Fák és kertek úgy fognak fényleni, mintha újonnan lakozták volna őket.

Az első súlyos incidens a szünetben következett be.

Ósi cirkuszi hagyományok szerint a szünet alatt állítják fel az oroszlánok ketrecét. Kerek ketrec, szelvényeit ügyesen összeillesztik. Egy istállószolga fü-

részporral szórta fel a porondot. A ketrecet rácsos alagútféleség köti össze az oroszlánok kocsijával. Itt vonulnak be nemsokára óvatos, ruganyos léptekkel az afrikai szavannák rettegett urai. Lélegzetelállító pillanatot!

A nézők egy része a sátorban maradt, s élénk érdeklődéssel figyelte a vasrudak összeszerelését. Mások kimentek levegőzni a Moliére térre vagy az állatketrecek tájékára.

És ezen a helyen történt, mint már említettem, emez emlékezetes este első incidense. Ugyanis a Cascarelli cirkusz állatseregletének térségét, mint ekkor észrevették, erősen megrongálta a forgószeél. A ketreckocsik ugyan szerencsére sértetlenek maradtak, de az állatseregletet elkerítő ponyvában már kárt tett a blagaroni szeél erős ostroma. Néhány sátorrúd eldőlt, egy sátorlap elszakadt.

A cirkusz személyzete éppen azon volt, hogy helyrehozza a károkat, amikor a közönség betódult az állatsereglet területére. Aztán futótűzként terjedt egy hír csoportról csoportra.

Először Michel Coustillou vett észre valami szokatlant: a cölöp, amelyhez délután a zsiráf oda volt kötözve, nem állt többé a helyén.

Michel összevonta a szemöldökét, s gondosan megvizsgálta a környéket. Egyetlen, erős fényű reflektor eléggé jól megvilágította az állatsereglet környékét.

Michel visszafordult a mögötte haladó diákokhoz.

— Mondjátok; semmi meglepőt nem észleltek?

— Nagyon erős volt a szeél! — kiáltotta Patrick Langlois.

— Kidöntötte a cölöpöt — folytatta Jean-Pierre Bélesta.

— Nézzétek csak meg jobban! - parancsolta Michel.
— A zsiráf! — kiáltott Josiane.
— Mi az? Mi van a zsiráffal? — kérdezte Patrick.
— A zsiráf eltűnt! — felelte Josiane.
— Hol van? A cirkuszban? — kérdezte Jean-Pierre.
— Nincs.
— Hát akkor hol van?

Ekkor már szájról szájra járt a hír: a zsiráf eltűnt, a zsiráf megszökött.

Ez volt a tiszta igazság.

A Cascarelli cirkusz zsiráfja valószínűleg megrémült a heves vihartól, amely az előadás kezdetén tombolt, elszakította pályáját, s elkószált valamerre.

Valahol Blagaron utcáin kóborol.

Nem tudom, olvasóim elképzelhetik-e: egy zsiráf sétál, üget vagy vágat Blagaron utcáin, sikátorain.

De hol volt hát a zsiráf?

VII. A MÚZEUM REJTÉLYE

A szökés híre elterjedt a cirkusz belesejében, számos néző, aki eddig a helyén maradt, kiment a térre, s csatlakozott a többiekhez.

A blagaroniak elárasztották a Csermely utcát, a Pompignan sugárutat. Coustillou-ék, Bélestáék és Langlois-ék nem szakadtak el egymástól. Csatlakoztak egy csoporthoz, amely Florentina kisasszonyt fogta körül. A lány nem látszott különösebben nyugtalannak.

— Mennyi ideje, hogy megszökött? — kérdezte Coustillou-né.

— Talán egy negyedórája — felelte Florentina szokott kedves mosolyával.

— Nem veszélyes? Nem harap? — kérdezte Langlois-né.

— Egyáltalán nem. Szeret sétálni. Ha nem talál-nánk meg, magától is visszajönne. A vihar ijesztette meg. Apám és bátyám már elindult, hogy megkeresse. Nemsokára itt lesznek.

Josiane-nak sikerült Florentina közelébe férkőznie.

— Valóban Picinek hívják?

— Igen, Pici a neve. Nagyon szófogadó. Amint meghallja apám vagy a bátyám hangját, szalad hozzájuk.

Coustillou úr odahajolt Bélesta úrhoz.

— Merre mehetett a zsiráf? A Csermely utcán vagy a Pompignan sugárúton?

— Nem tudom — felelte a tanár. — Kétségkívül a Pompignan sugárúton, mert az tágasabb. Michel megérintette apja karját.

— Talán a reggeli útvonalat követte.

— Milyen útvonalat?

— A cirkusz bevonulásának útvonalát.

— Azaz?

— A cirkuszosok végigmentek a Csermely utcán, s körbejárták a Lepény teret, majd a Percepié utcán át rátértek a sugárútra.

— Gondolod, hogy a zsiráf emlékszik erre a sétára?

— Ki tudja? A Lepény téren az árusok jóltartották sárgarépával, salátával, süteménnyel... Talán oda akart visszamenni.

— Hát ez bizony meglehet — mondta Bélesta úr.

— Nem tudja, hogy éjszaka nincs vásár.

A Csermely utca és a Harang utca elején a közönség az egyik bohóc körül tolongott. Az festékes arcát úgy-ahogy letörölve, a Csermely utca homályos mélységét kémlelte.

— Evett a zsiráf? — kérdezte valaki.

— Persze — felelte a bohóc. — Nem volt éhes.

— Akkor bizonyára szomjas volt — mondta Langlois úr. — Valószínűleg a Garonne felé igyekezett.

A bohóc levette nagy piros kartonorrát. Már csak a szeme körül sötétlett kékesfekete festék, s a szemöldöke volt szénnel óriásira mázolva.

— Igen — mondta —, lehet, hogy enyhülést keresett.

— Értésíteni kell a csendőrséget meg a tűzoltókat
— kiáltotta valaki.

A bohóc vállat vont.

— Nyugtalanságra nincs ok. Meglátják, Cascarelli úr visszahozza. Úgy engedelmeskedik neki, mint a parancsolat.

— Ilyenkor szerencsére nincs már autóforgalom — jegyezte meg Langlois úr. — A fényszórók elvakíthatják. És gyorsan megvan a baj.

Michel Coustillou kissé eltávolodott a tömegtől. Figyelmesen vizsgálta a talajt azokon a helyeken, amelyeket a cirkusz bejáratát díszítő lámpafüzér úgyahogy megvilágított. A zsiráf nyomait kereste.

Sajnos, annyian jártak azóta a nedves, homokos talajon, hogy nagyon nehéz volt felfedezni az állat kettős patájának a nyomát. Hol az ördögbe lehet ez a Pici? Mint hazájában, Afrikában, valószínűleg a víz felé vette útját. Michel mélyen elgondolkodott, ügyet sem vetett a körülötte nyüzsgő emberekre. Igen. biztosan a víz felé tartott a zsiráf. De talán került egyet a Lepény tér felé. Pici kisasszony emlékezetében a Lepény térhez jó falatok képzete társul. Aztán visszatért a sugárútra, és megérezte a Garonne friss vízszagát. Vajon melyik utcán futhatott le a folyóhoz? A Nílus utcán vagy a halászok utcáján? E negyedek lakói — ha még ébren voltak — nagyot nézhettek, amikor a zuhogó esőben felbukkant a lenge járású, különös járókelő.

Michel Coustillou itt tartott gondolataiban, amikor nagy zsvivaj hallatszott a Pompignan sugárút felől.

— Megvan!

A nézők a kocsútra tódultak.

Igen, ő volt az, Pici, a csavargó zsiráf. Nyugodtan baktatott a cirkusz felé Cascarelli úr és fia után. Kétségtelenül a Halászsok utcája felől jöttek, s a Pom-pignan sugárúton közeledtek a hűvös, világos éjszakában. A zsiráf, fajtája szokása szerint, egyszerre lépett két jobb lábával, majd a két ballal.

A tömeg utat nyitott neki, s Pici a nézők kettős sorfala között vonult karámja felé.

— A Garonne partján volt — magyarázta Gaetano Cascarelli, — Friss levegőt szívott. Semmi rosszat nem tett.

Pici ide-oda ingatta hosszú nyakát, s úgy rázogatta fejcskékjét, mintha csak így szólna: „Hát persze hogy nem tettem rosszat, nem okoztam kárt. Még sohasem láttam a Garonne-t. Szép folyó. Üdvözölni akartam, mielőtt elhagynám Blagaront.”

Abban a pillanatban, amikor a zsiráf eltűnt karámjában, felhangzott a Cascarelli cirkusz harsonája, jelezve a nézőknek, hogy foglalják el helyüket.

És mindenki sietett elfoglalni a helyét, hogy az előadás végét megtekintse, feledve az iménti közjátékot, ami akkor minden következmény nélküli eseménynek látszott.

A cirkuszban megenyhült, barátságos légkör uralkodott. Az emberek mosolyogtak, könnyökkel oldalba bökdöstek egymást. Ugye, ugye, ebben a Blagaronban mindig történik valami, amit másutt nem lát az ember! Egy zsiráf elszabadul, és az utcán szórakozik! De végül is minden rendbe jött, megfogták.

Íme, a holnapi és még jó néhány napi beszélgetések témája. Ezen elbámulnak majd az idegenek! A blagaroniak hanyagul odavethetik toulouse-i, mon-

taubani, sőt párizsi rokonaiknak és ismerőseiknek: „Képzeljétek, múltkor este zsiráf vadászat volt Blagaron utcáin...” Képzeltetik, milyen képet vágnak majd a szóban forgó barátok. Még a párizsiak is akkorára nyitják a szemüket, mint... egy lepény!

Azonkívül a „zsiráfügy” ahogy már most is emlegetik, segít pontosan rögzíteni az eseményeket. Történelmi dátum. Később, ha szóba kerül valamiféle esemény, így szólnak majd: „Ez a zsiráf esztendejében történt, igen. Jól emlékszem. Izgalmas este volt! Jól emlékszem. Ott voltam. Hatalmas zsiráf volt, remek példány. Ritkán látni ilyen állatot.”

Persze a blagaroniak, akik a zsiráfügyet felidéznek, kissé átalakítják a kalandot, megtoldják egy-két részlettel. Így születnek a legendák. Végeredményben, ha nem úgy történt is, megtörténhetett volna, vagy nem? Tegyük fel például, hogy ez a szeszélyes Pici a fejébe vette volna, hogy átússza a Garonne-t. Hogy a hiéna és az abesszíniai oroszlán is kitört ketrece ajtaján, megszökött, és a Garonne partján utólérte a zsiráfot...

De ne folytassuk, térjünk inkább vissza a cirkuszi előadáshoz.

Kertelés nélkül kimondom: csodálatos volt, minden szempontból méltó a Cascarelli cirkusz hírnevéhez.

Véget nem érő tapsvihár köszöntötte Gaetano Cascarellit, amikor bemutatta a pireneusi medve tudományát. A tetszésnyilvánítás viharától kis híján rombadólt a sátor, amikor a fiatal Cascarelli oroszlánjai tüzes karikákon ugráltak át.

S a lelkesedés valóságos örvénygéssé fokozódott, amikor az előadás végén a társulat egy pantomim-balletet mutatott be, *A szavannák tündére* címen. A darabbeli gyönyörű fiatal lányt (Florentina kisasszonyt)

förtelmes rablók támadják meg, de ő a vadonba menekül, s valósággal megbűvöli az állatokat. Pónik körülötte. A majmok gyengéden vállához simulnak. És (ez volt az utolsó kép) egy szelíd zsiráf a tenyeréből eszik. Persze egy pantomimbeli, kikent-kifent szőrű, szarvú zsiráf, Pici kisasszony hosszú nyakán csinos rózsaszín szalag... Eme megható jelenet után minden elrendeződött, s a lányka viszontláthatta övét.

Éljenzés és tetszésnyilvánítás valóságos zuhataga követte a szerencsés befejezést, majd a harsonák búcsúvonalgása mellett a blagaroniak visszatértek otthonukba.

A városban kellemesen hűvös lett a levegő. A szomjas föld beitta a záporosót, enyhe szellő ingatta a nedves lombokat. Levelek bájos remegése, aláhulló cseppek kedves zaja kísérte a nézőket, akik ráérősen ballagtak hazafelé, lassú léptekkel, hogy élvezzék a szép estét. Eközben felemlegették a különböző műsorszámokat, valamint a zsiráf esetét.

A Harang utcától és a Costeséque utcától a Nílus utcáig és a Tutenkámen utcáig ilyesféle felkiáltások hallatszottak: „De csinos ez a kis Florentina!” „Volt egy perc, amikor igazán megijedtem az abesszíniai bestiától!” „Nahát, ez a Gaetano Cascarelli!” És így tovább...

A Coustillou család Bélestáék és Langlois-ék társaságában végigsétált a Pompignan sugárúton, egészen az Almarágó zsákutcáig. Minthogy az idő valóban kellemes volt, Langlois-ék és Bélestáék elhatározták, hogy elkísérik Coustillou-ékat a könyvkereskedésig.

— Nagyon kellemes este volt — mondta Coustillou úr.

— De még milyen! — helyeselt a történelemtanár.

— Nagyon jól kikapcsolódtam — állapította meg a könyvkereskedő. — Be kell vallanom, hogy ez a papírszügy rendkívül felizgatott. Most már jobb...

— Látták Moulinet urat? — kérdezte Langlois-né.

— Persze, ott ült, nem messze tőlünk — felelte Bélesta úr. — És mondhatom, szívből nevetett. Ő is megfeledkezett a munkájáról és gondjairól.

Coustillou úr odaplántálta magát a járda közepére, mint a déliek szokták séta közben, és megfogta a tanár karját.

— És mégis, kedves Bélesta úr, én amondó vagyok, nekem van igazam, nem Moulinet-nak. Nevetségessé teszi magát a blagaroni fáraójával.

— Pedig Moulinet úr nem rossz ember — jegyezte meg Bélestáné.

— Ezt nem is állítottam. Nem vonom kétségbe a becsületességét. Csak azt mondom, hogy makacs, és nincs igaza.

— Nagy figyelemmel kísérte az egész előadást — jegyezte meg Bélestáné asszony —, úgy vettem észre, a zsiráf nagyon érdekelte...

— Mint mindannyiunkat.

— Igen... Talán...

— Mit óhajt ezzel mondani, Bélestáné asszony? — kérdezte a könyvkereskedő. — Miért érdeklődne Moulinet úr különösebben a zsiráf iránt?

— Nem tudom.

Michel Coustillou, aki a gyerekekkel a felnőttek előtt haladt, megfordult.

— A zsiráf afrikai állat — jegyezte meg. Az ifjú Michel Coustillou talán nem is sejtette,

hogy néhány perc múlva megjegyzése milyen különös jelentést nyer.

Moulinet úr, a Pompignan Múzeum tiszteletre méltó igazgatója szintén nagyon elégedett volt az estéjével.

Szívből nevetett. Szívből gyönyörködött. Érdeklődését lekötötték a látottak. Egyszóval, néhány órára megfeledkezett fontos munkáitairól, s visszatért rövidnadrágos korába, amikor önfeledten szórakozott a blagaroni vásárokon.

Áz előadás végén Moulinet úr elköszönt néhány ismerősétől, majd békésen hazasétált.

A főbejáraton át ment be, amely a Városház térre nyílt.

A Costillou család, Langlois-ék és Bélestáék társágában, éppen akkor fordult be a Szfinx utcába, amely, mint tudjuk, a Papiusz utcába torkollik. Ha a könyvkereskedés zárva volt, Coustillou-ék a kerten át mentek be a házba.

A múzeumban minden csendes volt.

Moulinet úr gondosan bezárta a kaput, helyükre tolt a biztonsági reteszeket, gyors szemlét tartott az előcsarnokban, s a lépcső felé tartott.

Zseblámpája szokása szerint vele volt.

Fölrve az emeletre, Moulinet úr belépett irodájába. Minden rendben volt, mindent a helyén talált. Az írókészlet nem mozdult el. Az irattartók és a könyvek nem repültek el.

Moulinet úr lámpát gyújtott.

Megállt íróasztala előtt, s egy pillantást vetett rokona, a nagy Ludovic Pompignan arcképeire. Szeretettel rámosolygott; a híres egyiptológus szakállas, bajszos képe mintha viszonzta volna unokaöccse mosolyát. Egy kicsit úgy, mintha ezt mondta volna:

„No, kisfiam, elégedett vagy? Kellemes volt az este? Nagyon helyes. Néha-néha pihenni is kell...”

Moulinet úr hálósobája felé tartott, de gondolt egyet. Sarkon fordult, s újra a lépcsőházban találta magát, az egyiptológiai teremmel szemközt.

Hirtelen kedve támadt járni egyet az ókori Egyiptom csodái között.

Az egyiptomi terem ajtaja zajtalanul kinyílt. Moulinet úr odalépett a guggoló írnochoz. Zseblámpájának fénye lágyan futott végig a szobron, amelynek nyugodt arca szintén mosolyogni látszott, s úgy tett, mintha a guggoló több ezer éves ajka kicsit szétnyílt volna, hogy így szóljon a látogatóhoz: „Igen tiszteletre méltó Moulinet úr, jó estét! Üdvözlöm körünkben. Kissé aggódtam önért: egész nap nem láttam. Vajon szokásos körsétáján nem kegyeskedett idáig eljönnie? Nos, végre itt van! A legalázatosabban köszöntöm. Kellemesen kegyeskedett tölteni az estét?”

Moulinet úr továbbment a teremben.

Hirtelen...

Hirtelen nyugtalanul megdobbant a szíve.

Észrevette, hogy az ablak nyitva van, s két szárnyán csak úgy árad be az éjszakai hűvösség.

Jegyezzük meg, hogy ennek önmagában nincs túlzott fontossága. Ugyanis az egyiptológiai terem ablakai, mint a múzeum valamennyi ablaka, erős vasráccsal vannak ellátva.

Ezen az úton tehát bajosan hatolhatnak be a múzeumba holmi *gonosztevők*, teszem azért, hogy ellopják a szarkofágot; sőt bátran mondhatjuk: ez egyszerűen lehetetlen.

Nem, a szarkofágot nem lehet elvinni.

Moulinet úr továbbment.

Hirtelen megállt, kővé dermedve, keze mozdulatlanul meredt a levegőbe, szemét határtalan iszonyat nyitotta kerekre.

Blagaron édesen aludt. Az utolsó, elkésett nézők is hazaértek már. Itt-ott ajtócsapódások zaja hallatszott. A derült éjszaka csöndje lassan úrrá lett minden utcán és közön.

Az Egyiptomi Kávéház ablakaira rég felkerültek a táblák. A Jó Írnokhoz címzett könyvkereskedésre úgyszintén. Minden üzlet sötét és néma lett.

Lélek se moccant a Pompignan sugárúton. Az olvasó körbejárhatta volna a Lepény tér arkádjait, senki-vel nem találkozott volna néhány kóbor macskán vagy egéren kívül. És a Percepié utcán sem látott volna senkit. Senkit, hacsak nem Étienne de Percepié áttetsző, mosolygó szellemét, amint a kavicsos utcán szökdécselve verseket mond.

Verseket mormol talán a szellő is a platánok, kerti szilvafák, cseresznyefák és rózsabokrok levelei között.

A frissen mosott, világos indigószínű égen kövéren gurult a hold, mint egy ezüst palacsinta. Lejjebb, az óváros lábánál, a Nílus utca és a Halászok utcájának végén, fűzfák és nyárfák között zúgott, rengedezett a Garonne, magával ragadva a hold széttört képét.

A néma csendben csupán a gyenge szellő dudolása és a Garonne zúgása hallatszott. Még néhány pillanat telt így el. A blagaroniak mind ágyukban voltak már.

VIII. MEGŐRZI-E ILLATÁT A PAPIRUSZ?

Michel Coustillou is ágyban volt már, és gondolkozott.

Halvány holdfény szüremlett be a félig nyitott ablakon, s megvilágította a kis szobát. Semmi sem mozgott kint, semmi a házban. Josiane valószínűleg már aludt a szomszéd szobában. Rendszerint nagyon gyorsan elnyomta az álmot.

Michel még ébren volt. Gondolatban végigpergette az utóbbi napok eseményeit. Végül is visszatért a fő eseményre, azaz a papiruszügyre.

Időnként gyenge fuvallat reccsentette meg az ablaktáblát. A függönyök meglebbentek. A kert illatai betáncoltak a szobába.

Valahol éjfél ütött az óra. A tizenkét ütés lassan, méltósággal pergett le, mintha a távoli toronyóra bronzhangja azt mondaná: „Íme, véget ért a nap, itt az alvás ideje.”

Michel szemére nem jött álom. Folytonosan a papiruszra gondolt.

„Lássuk csak — mondta magában —, gondolkodjunk módszeresen. Apám azt állítja, hogy Sir Stanley Brooksbury szavahihető ember. Igaz ez? Igen, igaz. Sir Brooksbury tudós. Folyékonyan olvassa a hieroglifákat. Többször láttam hivatkozást Sir Brooksbury nevére komoly tudományos művekben. Az

ókori Egyiptom egyik legjobb specialistája. A világ egyik legjobb egyiptológusa.

Sir Brooksbury tehát nem tévedhet. Azt írta nekünk, hogy a papirusz közönséges recept, és ő nem tévedhet. Következésképpen a papirusz: recept.

Ez így igaz. Ez tény.

Moulinet úrnak azonban más a véleménye. Ez furcsa.

Ha Moulinet úrnak egy-két kifejezést illetően volna más a véleménye, azt érteném. Egyiptológusok gyakran vitatkoznak a fordítás részletein. De Moulinet úr azt állítja, hogy ez a papirusz óriási jelentőségű okirat, amelyben Blagaronról van szó meg egy fáraóról, aki blagaroni lepényt evett.

Haladjunk rendszeresen.

Vajon Moulinet úr megőrült?

Erre a kérdésre a válasz: nem. Moulinet úr nem látszik őrültnek. Teljesen normálisan viselkedik. Mindenki, aki érintkezik vele, tanúsíthatja, hogy múzeumunk igazgatója birtokában van szellemi képességeinek.

A következő kérdés: tud-e Moulinet úr hieroglifákat olvasni?

El kell ismerni, hogy a hieroglifák átkozottul bonyolultak, de meg lehet fejteni őket. A fiatal Champollion sokat kínlódott, míg megfejtette őket, de végül is sikerült, és ma már, hála Champollion és mások fáradozásainak, a hieroglifákban nincs semmi titokzatos..."

Michel Coustillou felkönyökölt, hogy kipillantson az ablakon. Úgy rémlett neki, mintha odakint lépések nesze hallatszanék... Nem, semmi. Csak a szél játszik a függönyökkel...

A fiú ismét gondolataiba merült.

„A hieroglifák... Nem, a hieroglifák nem jelente-

nek többé titkot. Elég, ha az ember tudja, hogyan jártak el az egyiptomiak. Mi volt kezdetben az egyiptomi írás? Rajz. Egész egyszerű: rajz. Ha azt akarták leírni, hogy *nap*, rajzoltak egy kört, egy ponttal a közepén. Ha azt akarták leírni: *ökör*, rajzoltak egy ökröt. *Sólyom*: pontosan lerajzolták a sólymot. Később mindez kissé bonyolultabbá vált. A nap képe nemcsak az égítést jelentette, hanem a nappalt is. A rajzok egyszerűsödtek. Az ökör jelölésére elég volt az ökör fejét lerajzolni. Igen... A továbbiakban a következő történt: nem törődtek többé azzal, mit ábrázol a rajz, csak a hangzásra ügyeltek, és ezekkel a rajzokkal, amelyek ily módon már hangokat jelöltek, szavakat írtak le, úgy valahogy, ahogy a képrejtvények. Tegyük fel, hogy azt akarjuk írni: *vaskos*. Rajzolunk egy vastömböt és egy kost. Az új rajz jelentése nem vas, nem is kos, hanem *vaskos*... Számunkra ez ma már egyszerű, de Champollion-nak jó idejébe került, míg rájött. Utána már sokkal könnyebb volt..."

Michel Coustillou ismét félbeszakította a hieroglifákról folytatott elmélkedését, mert a kert felől zajt hallott.

Ez alkalommal határozottan hallotta. Valaki járt lent, az ablaka alatt. Talán nem is pontosan az ablak alatt, de a közelben.

A fiú lassan felhajtotta takaróját, s megkereste a papucsát. Óvatosan felkelt, és az ablakhoz osont.

Igen, valaki járt odakint. A kavics meg-megropant az óvatos léptek alatt.

Michel kitarta az ablakot, és kinézett a zsalugáter rései között. Semmi gyanúsat nem látott. Coustillou-ék kis kertje békésen pihent a holdfényben. Sehol senki.

Balról hirtelen tompa nyögés hallatszott. Valaki igenis van odalent. Nem Coustillou-ék, hanem Moulinet úr kertjében.

A fiú lélegzetét visszafojtva felhajtotta a zsalugáter kapcsát, s végtelen óvatossággal milliméterenként nyitotta ki az ablaktáblát.

Most már kilátott.

Kihajolt az ablakon, és balra kémlelt, a múzeum kertje felé. Sápadt fénykör ugrándozott a bokrok és a rózsafák között. A fény imbolygott, közeledett a homlokzathoz, majd eltávolodott az utca irányában.

A fényt görnyedt árny kísérte. Igen, egy ember, aki zseblámpát tartott a kezében, s úgy látszott, valamit keres a földön.

Michel Coustillou-nak jó szeme volt. Felismerte Moulinet urat, az igazgatót. Vajon mit kereshet éjfél után a kertben, zseblámpával a kézben?

Coustillou úrnak melege volt, s nem tudott elaludni.

Kis idővel ezelőtt, amikor barátaitól, Langlois-éktől és Bélestáéktól elvált, a könyvkereskedő így szólt hozzájuk:

— Jó estét mindnyájunknak. Azt hiszem, jól fogunk aludni. Ami engem illet, máris majd leragad a szemem.

És ez igaz is volt. A cirkuszban töltött este után Coustillou úr kellemesen ellazultnak érezte magát, teljesen készen arra, hogy jót aludjék a hús éjszaka oltalmában.

De amint lehajtotta a fejét, megint csak a Pom-pignan-papiruszra és Moulinet úrra kellett gondolnia. Ez a Moulinet, ez a Moulinet! Milyen nyugodt

volt az arca, milyen magabiztos. Mit tud vajon? Mit gondol, mit fedezett fel?

Coustillou asszony már aludt. Valószínűleg a gyerekek is alszanak.

„Nincs értelme, hogy így emésszem magam — mondogatta magában a könyvkereskedő. — Végére is miért lenne fontos...”

Próbált megfelekedezni a papiruszról és üzleti ügyekre gondolni. „Lássuk csak, holnap meg kell rendelni a százlapos füzeteket. A készlet kezd kimerülni. És néhány üveg tus is kell...” A félálom ködében egy furcsa grimaszokat vágó arc jelent meg Coustillou úr előtt. Valaki, aki Hóruszra is hasonlított és Moulinet úrra is, Coustillou úr fölé hajolt, és gúnyos szavakat sugdosott a fülébe:

„Tévedés, súlyos tévedés... Sir Brooksburry téved... Az én papiruszom fontos okmány, nem ételrecept. Szegény barátom, te fogod magad nevetségessé tenni!”

Coustillou úr sóhajtott, megdörzsölte lezárt szemét, s egyre hajtogatta: „Fölöslegesen nyugtalankodom...”

Néhány pillanattal később Coustillou úr felült. Zajt hallott odakintről.

A kavicsos úton járt valaki.

Ki lehet ez a „valaki”?

Hirtelen csikorgást hallott. „Ez Michel zsalugátere. Megismerem a hangját. A fiam az ablakhoz ment. Aludnia kellene. Ez nincs rendjén. Nézzük meg, mi van.”

Coustillou úr zajtalanul felkelt, s a félig nyitott ablakhoz lépett.

Alatta, de inkább bal felől tompa nyögés hallatszott. A könyvkereskedő kihajolt az ablakon. A zsa-

lugáter nem volt bereteszelve, csak behajtva. Egy enyhe lökéstől váratlanul kinyílt, s Coustillou úr ott állt az ablakban, talpig hálóingben. Ez az ablak nem esett messze a ház sarkától, azaz egészen közel volt a múzeum kertjéhez. Úgyszólván fölötte.

Abban a pillanatban, amikor Coustillou úr váratlanul megjelent az ablak keretében, mint a dobozból előugró ördög, újabb nyögés hangzott Moulinet úr kertje felől.

És azon nyomban fehér fény vakította el a könyvkereskedőt. A fény kialudt.

— Ön az?

— Ön az?

— Igen, én vagyok.

— Igen, én vagyok.

Ez a kettős kérdés és kettős felelet visszhangzott az éj nyugodt levegőjében.

Moulinet úr a kertben és Coustillou úr az ablakban, egyazon pillanatban fedezték fel egymást.

Az elképedt könyvkereskedő szavakért kapkodott, hogy a forma kedvéért mondjon valamit.

— Nahát! — dadogta. — Ön nem alszik?

— Nem, nem, nem — felelte az igazgató érezhető izgalommal.

Felegyenesedett, s ott állt a holdsütötte kavicsos úton, szomszédjára emelve feldúlt arcát.

— Nem... nem alszom... mert éppen...

Kétségbeesetten rázta meg a fejét.

— No, hát, mi van? Mi történt? — kérdezte Coustillou úr elég nyersen.

— Ellopták...

Újabb fejrázás.

— Mit loptak el, Moulinet úr? Beszéljen hát!

— A Pompignan-papiruszt.

— Mit?
— A papiruszt, mondom, hogy a papiruszt!
— Nem én voltam, biztosíthatom, nem én voltam.
Az igazgató halványan elmosolyodott.
— Nem, nem ön volt, nem gondolom, hogy ön lett volna.

— Van valami gyanúja?
— A legborzasztóbb az, hogy...
— Az, hogy?
— Azt hiszem, nem is lopták el.
— Tessék?
— Azt mondom, nem hiszem, hogy ellopták.
— Ne tréfáljon, Moulinet úr, könyörgök! Ellopták, vagy nem lopták el?

És ekkor mondta ki Moulinet úr az alábbi hihetetlen szavakat:

— Lehet, hogy megették.
— Megették? Ki ette volna meg?
— A zsiráf.
— A zsiráf?
— Úgy van, a zsiráf.

Coustillou úr idegesen megmarkolta az ablak korlátját. Kihajolt a Moulinet-kert felé, és aggódva fürkészte az igazgató dúlt arcát.

— Egy pillanat, Moulinet úr, lemegyek. Beszéljünk komolyan a dolgról.

— Én... nagyon komolyan... beszélek — dadogta a boldogtalan egyiptológus.

— Egy pillanat — ismételte a könyvkereskedő. — Öltözöm és megyek.

Természetes, hogy Michel Coustillou, aki kikönyökölt az ablakán, egy szót sem vett el ebből az érthetetlen párbeszédéből. Meredten állt az ablakban, előrehajolva, úgy bámulta Moulinet urat odalent, a

kertje közepén. A szegény Moulinet urat, akinek remegte a keze, és magában beszélt. Nem álom-e mindez? Gonosz lidércnyomás? Vajon Michel jól hallotta az igazgató szavait?

De nem, nem álmodik, hiszen tökéletesen emlékszik mindenre, ami napközben történt. Cirkuszba ment, a zsiráf elszabadult... Michel majdnem felkiáltott. Nem, ez nem álom. Kérlelhetetlen logika fűzi össze az eseményeket. Szinte fölösleges is lemenni, és magyarázatot kérni ettől a derék Moulinet-től.

A vihar alatt kinyílt az ablak.

A vihar alatt megszökött a zsiráf.

A zsiráf behatolt a múzeum kertjébe. Hát ezért vizsgálgatta az igazgató a talajt zseblámpája segítségével. Felismerte Pici nyomait.

Igen, Pici idáig eljött. Miután észrevette a nyitott ablakot, felnyújtotta nyakát az egyiptológiai teremig.

És felfalta a papiruszt! Borzalom! Szentségtörés! Pici, a zsiráf megette a híres Pompignan-papiruszt.

Hiszen a régi egyiptomiak is rágcsálták a papirusznádat. Nos, a zsiráf végtére is afrikai állat. Talán Pici emlékezetében homályosan él a kedves, ősi papiruszíz?

Feltéve, hogy a papirusz harminchárom évszázadon át megőrzi ízét.

Michel hallotta apja sietős lépteit a lépcsőházban. A könyvkereskedő kisvártatva megjelent a kertben, minden teketória nélkül átlépett a léckerítésen, s odasietett az igazgatóhoz.

— Nézze csak! — kiáltotta Moulinet úr, a talajra irányítva a zseblámpa fényét.

— De mit? Csak kavicsot látok — mormogta Cous-tillou úr.

— Nézze meg jobban. Nem látja ezeket a nyomokat?

— Valóban! — kiáltott fel tompán a könyvkereskedő. — A zsiráf önnél járt.

— A kapu rosszul záródik — mondta Moulinet úr.

— A szél biztosan feltépte, s ez az átkozott állat bejött. Nézze csak, letiporta három rózsabokromat, s úgy látom, lelegette az akácfa tetejét.

— Valóban, valóban! — ismételte Coustillou úr.

— Látom. A zsiráf itt járt. A nyomok tisztán kivehetők. Minden kétséget kizárnak. De hogyan ehette meg a papiruszt?

— Ó! Ó volt az, csak ő lehetett. De mégis van valami, ami rejtélyes. Jöjjön velem, megmutatom...

A könyvkereskedő a homlokzat felé fordult, s szemügyre vette az egyiptológiai terem ablakát.

— Ez az ablak tárva-nyitva állt?

— A szél, csakis a szél. Pedig megmondtam Rosának, hogy jól csukja be. De ez a vihar borzalmas volt, nem tudom, emlékszik-e rá.

— De, Moulinet úr, a múzeum komoly dolog. Gondos őrizetre szorul!

— Vegye figyelembe, hogy a vasrács erős!

— Erős, de mégsem eléggé erős, minthogy ez a zsiráf is be tudta dugni a nyakát közöttük.

Coustillou úr összeráncolta a szemöldökét.

— De hogyan érhetette el a papiruszt? Megérezte volna a szagát a kertből? Ez meglep. Tudja, Moulinet úr, milyen szaga van a papirusznak?

Az igazgató nemet intett.

— Különben sem értem — folytatta a könyvkereskedő — hogyan őrizheti meg a papirusz az illatát anynyi évszázadon át... De ne vesztegessük az időt,

menjünk fel, nézzünk körül... Azt mondta az előbb,
hogyan van még egy rejtély

— Jöjjön csak, s meg fogja érteni.

Abban a pillanatban, amikor a két férfi a múzeum
felé indult, megreccsent mögöttük a kerítés. Moulinet
úr idegesen összerezzen.

— Mi ez már megint? Ó! Te vagy az? Az ön fia,
Coustillou úr.

— Ki mondta, hogy kelj fel? — kiáltott Michelre a
könyvkereskedő. — Azonnal menj vissza a szobá-
ba!

— Ha felmegyek, esetleg mindenkit felvesek —
mondta ravaszul Michel. — Jobb, ha maradok. Meg-
ígérem, hogy nem nyúlok semmihez.

— Ugyan hagyja — mondta az igazgató. — Vég-
tére is a dolog érdekli a fiút.

Moulinet úr sóhajtva indult a kapu felé. Coustil-
lou-ék macskaléptekkel követték. Végigmentek a fo-
lyosón, amely az előcsarnokhoz és a lépcsőházhoz ve-
zetett.

— Minden ajtó gondosan zárva volt — magyaráz-
ta az igazgató. — Senki nem hatolt be a házba, ebben
biztos vagyok. Semmi gyanúsat nem észleltem. Sem-
mit, de semmit, kivéve ezt az ablakot, ott fenn...

Felértek az emeletre, s végre beléptek az egyipto-
lógiai terembe.

Moulinet úr elfordította a kapcsolót.

— Furcsa — mondta Michel halkán —, teljes a
rend.

— Így van, teljes a rend — helyeselt Moulinet úr.
A könyvkereskedő vállat vont.

— Miért lenne rendetlenség? Semmi ok rá. A zsi-

ráf benyújtotta a fejét két rúd között, s bekapta a papi...

Hirtelen elhallgatott.

— Erről jut eszembe, a papirusz bizonyára üveg alatt volt?

— Igen — felelte az igazgató —, mint mindig.

— A dolog nagyon egyszerű. A táró egyik üveglapja elmozdítható, ugye?

— Igen.

— Nagyon egyszerű, mondom. A zsiráf megszimatolta a papiruszt. Orrával felemelte az üveglapot, s felfalta a papiruszt. Nézze csak... A távolság nem nagy. Nyújtózkodva különösebb nehézség nélkül elérhette a táró.

— Igen, értem — mondta az igazgató. — Az első pillanatban én is azt hittem, hogy nem tehetett másként. Aztán jobban utánagondoltam a dolognak...

— És akkor?

— És akkor rájöttem, hogy ez lehetetlen.

— Miért?

— Mert a táró lakatra volt zárva.

— Az ördögbe is! — kiáltott fel a könyvkereskedő. — A lakatra nem gondoltam. Ez nagyon helyes egyébként. A lakatra szükség van. De hova lett a lakat?

— Nem tudom — mondta siralmas hangon Moulinet úr. — A lakat eltűnt.

— Micsoda?! — hördült fel Coustillou úr. — Csak nem akarja azt mondani, hogy a zsiráf a lakatot is megette?!

— Nem, nem, ilyet én nem mondok. Egyszerűen csak megállapítom, hogy a lakat elpárolgott!

A boldogtalan igazgató leroskadt egy padra, s arcát kezébe temette.

— Micsoda borzalmas história! A papirusz eltűnt! Talán felfalta az az állat! Sohasem látjuk többé! Oda a becsületem!

A könyvkereskedő Moulinet úr vállára tette a kezét.

— Ugyan, ugyan, Moulinet úr, szedje össze magát. Végére is még semmi sem biztos. Csak találgatunk...

Michel megrántotta apja karját.

— A zsiráf foga közé vette a papiruszt, de talán nem falta fel egészen. Próbáljuk megkeresni.

— Nem is rossz ötlet — jegyezte meg a könyvkereskedő. — Tapintatosan átkutatjuk a környéket. Aztán felkeressük Cascarelliéket, és beszélünk velük. Nagyon rendes emberek, de ha a zsiráfjuk megette a papiruszt, hát lesz hozzájuk egy-két szavam. Gyérünk, Moulinet úr, előre! Bátorság! Nem hagyjuk magunkat.

Moulinet úr kihúzta magát. Arcán halvány mosoly derengett.

— Köszönöm, Coustillou úr. Ön valóban nagyon kedves... Azt hiszem, sokszor kellemetlenkedtem önnek... Bocsásson meg...

— Előre! — ismételte a könyvkereskedő. Nagyon meg volt hatva, de nem akarta mutatni.

IX. A TITOK TITOK MARAD

Szerencsére ezen az éjszakán a blagaroniak túlnyomó többsége az igazak álmát aludta, és egyáltalán nem törődött vele, ki sétálgathat ilyenkor a város nyugodalmas utcáin.

Ha nem így lett volna, fent említett blagaroniak oldalát ugyancsak fúrta volna a kíváncsiság, látván, hogy három árnyék halad a Szfinx utcától a Tutenkámen utcáig, s onnan tovább a Papirusz utcán végig, a nedves talaj fölé görnyedve. Két nagy árnyék meg egy kicsi, apró léptekkel, meg-megállva, visszavisszafordulva, időnként többé-kevésbé elfojtott kiáltásokat hallatva:

- Ott, ott... Erre jött...
- Ide nézzen! Megállt az orgonabokor alatt...
- Jöjjön, nézze csak! Be akart menni Bergoug-noux úrhoz.
- Megette Berluquet kisasszony rózsabokrait.
- Lelegelte a Városház kerítéséről a loncot.
- Gyalázat!
- Itt... Jöjjön, nézze meg!
- Követni lehet a nyomát!

Az olvasó nyilván már régen kitalálta, kiről van szó: Moulinet úrról, valamint Coustillou úrról és fiáról, akik nyomon követték Picit, a zsiráfot, a szavan-

nák eme pimasz leányát, aki egy zivataros estén feldúlta a városnegyed kertjeit és udvarait.

A *feldúlta* kifejezés talán túlzás. Michel Coustillou próbálta is figyelmeztetni rá apját és az igazgatót. Mert igaz ugyan, hogy itt-ott akadt egy letört ág, lelegelt virág, megdőlt kerítés, de ebben a zivatarnak is része volt. s mindent összevéve, a kár nem volt jelentős.

De a két férfi másképp vélekedett. Dühösen vág-
tak vissza:

— A zsiráf volt. Erre járt, és mindenhova bement. Ó, a szemtelen bestiája, majd meglátja, kikkel van dolga!

Annyi mindenesetre biztos volt, hogy Pici végig-
ment a Papyrusz utcán. A múzeum, Coustillou-ék háza

és a Városház előtt nem volt aszfaltozott járda. A felázott földszíven világosan kirajzolódtak az állatpatainak nyomai.

A szökevény — mint kicsit később megbizonyosodtak róla — a Lepény tér felől jött. Végigment a Cukrászok utcáján és a Szfinx utcán, mielőtt befordult volna a Papirosz utcában. Ezután a Tutenkámen utcán át eljutott a Városház térre, ahonnan a Nílus utcán át a Garonne felé tartott. Ez világos, vitathatatlan, kétségtelen volt!

Sajnos, barátaink hiába erőlködtek, a papirosznak nyoma veszett. Hiába fürkésztek végig a legsötétebb zugokat, hiába pásztázták végig a zseblámpa fénykévéjével a kerítések tövét és a kertcskéket is, a tiszteletre méltó kéziratnak nem lelték sem nyomát, sem maradványát.

Hosszas keresés után be kellett látniuk, hogy a papirosz nincs többé, a torkos állat felfalta az ezredéves üzenetet — utolsó rostjáig.

Miután a háztömböt többször is körüljárták, Moulinet úr kétségbeesetten megrázta a fejét.

— Ó — mondta —, sohasem találjuk meg! Vége. A zsiráf biztosan megette. Micsoda szerencsétlenség! Egy ilyen nagy értékű dokumentum! Coustillou úr köhintett.

Moulinet úrnak keserősége ellenére is volt ereje, hogy szembenézzen a könyvkereskedővel.

— Igen, Coustillou úr — suttogta szelíden —, engedje meg, hogy fenntartsam állításomat. Ismétlem: óriási fontosságú okirat volt. A könyvkereskedő sóhajtott.

— Nem akarom megbántani, Moulinet úr. Látom, úgyis eléggé bántja a papirosz eltűnése. Elismerem, hogy egy több mint háromezer éves papirosz nagy

érték. Igen, mindenképpen fontos dolog. De, Moulinet úr, azt azért ne mondja, hogy Sir Brooksburry téved. Ha szerinte ez ételrecept, egyszerű másolási gyakorlat...

— Egyáltalán nem az!

— Mégis...

— Tudom, hogy igazam van, és állítom, hogy...

Az igazgató hirtelen elhallgatott, s határtalan kétségbeeséssel legyintett.

— Mire jó veszekedni! A papirusz nincs többé.

Vége. Igen, vége.

— Kiváló fotókópiáink vannak róla.

— Az nem ugyanaz. A fotókópia nem azonos a dokumentummal, amelyet az írnok maga rajzolt meg, ujjával érintett...

— Tudom...

Michel Coustillou újra megrántotta apja karját.

— Mondd, papa, mi lenne, ha elmennénk a cirkuszba?

— Most?

— Igenis.

— Alapjában véve nem is rossz ötlet. Végére ezek a nyomorult Cascarelliék a felelősek.

— Igen — felelte az igazgató. — Ha jobban megkötötték volna...

— Megkérhetnénk őket, segítsenek a keresésben.

El kellene mennünk a Garonne felé is, azon az úton, amelyen a zsiráf haladt.

— Nagyon helyes — vélte Coustillou úr. — Ők a felelősek, segítsenek hát.

— Talán értesíteni kellene a hatóságokat, a csendőrséget — motyogta az igazgató. — Jaj, mennyire bánt a dolog! A végén még felferjük az egész várost. Micsoda szégyen!

— Nem verünk fel senkit — kiállolt fel a könyvkereskedő. — Gyerünk Cascarelliékhez, és kérjük meg őket, hogy legyenek segítségünkre.

A cirkusz világítófüzérei már kialudtak. Ponyvák alatt és lakókocsikban mindenki aludt már, amikor Moulinet úr a két Coustillou kíséretében átvágott a Molière téren.

Egy kutya felugatott, majd hirtelen elhallgatott, mintha valaki rászólt volna. A három éjszakai vándor megérkezett az állatsereglet bejárata elé. Ebben a pillanatban a mély homály kellős közepén, ahol éppen csak felsejlettek a sátoroszlopok és a különböző járművek körvonalai, megpendült halkán egy gitár. A szomorkás, tétova zene mintha emberhangon szólt volna. Mintha valaki panaszkodna a sötétben. A három vándor megállt.

Sehol nem láttak világosságot. A lakókocsik függönyei le voltak engedve. Csak az a hang szólt, jobban mondva a gitár pengette panaszos énekét.

— Tudom, hol van az igazgató kocsija — suttogetta Michel —, az állatsereglet közepén.

— Gyerünk! — mondta energikusan Coustillou úr. Bementek a ketrecek közé, amelyeket félmagasságig fatáblákkal fedtek el. Michel előremutatott.

— Ott hátul vannak az oroszlánok. Mellettük áll Gaetano kocsija.

Hirtelen különös kiáltás hallatszott. Gúnyos nevetéshez hasonlított, s rikácsolásban végződött.

— A hiéna — állapította meg Michel.

A gitárszó elhallgatott.

— Szeretném tudni, hol tanyázik a zsiráf — mor-

mogta fogai között Coustillou úr. — Már észre kellett volna vennünk.

— Biztosan földre kuporodva alszik — felelte Moulinet úr.

— Átkozott zsiráfja — dörmögte Coustillou úr.

Elérkeztek az igazgatói kocsához. Coustillou úr fűgén felfutott a három lépcsőfokon, amely a bejárat-hoz vezetett, s éppen kopogni készült, amikor egész közelről fojtott morgás hallatszott. A könyvkereskedő összerezsent.

— Ez az abesszíniai oroszlán — suttopta Michel.

— Vagy úgy...

Ekkor csendesen kinyílt a lakókocsi ajtaja, és Gaetano Cascarelli körvonalai váltak ki a sötét háttérből. Hosszúnadrág, fehér ing volt rajta, kezében gitárt tartott.

— Halló! — kiáltotta. — Mit óhajtanak?

Lába közül egy kutya ugrott elő, s ráfordult a látogatókra.

— Bocsánat a zavarásért — mondta gyorsan Coustillou úr. — A zsiráf miatt...

— Az én zsiráfom miatt?

— Ön bizonyára Cascarelli igazgató úr.

— Úgy van, kérem, Gaetano Cascarelli, a Cascarelli cirkusz vezérigazgatója, szolgálatukra.

— Nos, Cascarelli úr — mondta a könyvkereskedő, aki időközben visszanyerte hidegvérét —, sajnálattal közlöm önnek, hogy az önök zsiráfja nagy kárt okozott...

— Kárt okozott? Ugyan már, ez volna az első eset. Lelegelt néhány levelet, és sétálgatott az utcákon... Nagyon szelíd állat. Sohasem bántott senkit.

— Sajnálom, Cascarelli úr, de az ön zsiráfja felfalt egy nagy értékű okiratot.

— Egy okiratot? Ne tréfáljon! Pici utálja a papírt. Ha a gyerekek papírba csomagolt cukorkát adnak neki, azonnal kiköpi.

— Nem papírról van szó, hanem papiruszról.

— Papiruszról?

— Az egy egyiptomi nádfajta. Blagaron múzeumában volt egy több mint háromezer éves egyiptomi papirusz. Az ön zsiráfja megette!

Gaeto Cascarelli megvakarta a fejét.

— Lehetetlen. Az én zsiráfom be nem tette lábát az önök múzumába.

— Elég volt benyújtania a nyakát két ablakrács között. Megtaláltuk a nyomait.

— Nagyon meglep, amit mondanak. A friss levegő, a friss fű csábította a szökésre. Megbocsátanak, de meg kell mondanom, hogy egy háromezer éves papirusz nem valami friss...

— Talán nem is ette meg egészen, csak elvitte — vetette fel Moulinet úr.

A könyvkereskedő hátralépett, és széles gesztussal társára mutatott.

— Bemutatom önnek Moulinet urat, múzeumunk igazgatóját.

— Nagy megtiszteltetés számomra — mondta Gaetano. — Nem jönnének be egy percre az urak? Iszunk egy korty szíverősítőt. Kitűnő konyakom van.

— Nem, Cascarelli úr — felelte a könyvkereskedő —, nincs időnk. Azért jöttünk, hogy megkérjük, segítsen nekünk megkeresni azt a papiruszt.

— De hol? Merre?

— Ismétlen, ez egy igen nagy értékű okirat. Követnünk kell az útvonalat, amelyen a zsiráf haladt, s felkutatnunk minden zugot.

Mialatt Coustillou úr ezeket elmondta, több árny

vált ki a sötétből. A függönyök szélén világosság szűrődött ki az ablakokból. Hangok hallatszottak:

— Mi az? Mi történik? Mit akarnak tőlünk?

Florentina kisasszony, a bohócok, ifjabb Gaetano Cascarelli és más alkalmazottak közeledtek a csoport-hoz. Az igazgató közölte velük a történeteket. Kórusban tiltakoztak.

— Lehetetlen! Pici nem szereti a régi papírokat! Soha semmit el nem lopott. Imádja a friss füvet és a lucernát, de nem az öreg nádat! Lehetetlen!

Coustillou úr azonban megkötötte magát. Követelte, hogy a társulat néhány tagja csatlakozzék hozzájuk, és segítsen felkutatni az értékes kéziratot.

Végül Gaetano Cascarelli, az igazgató beleegyezett. Előfűlyentette kutyáját, amelyet előzőleg beparancsolt a lakókocsiba s mindenkit felszólított, hogy induljanak.

A cirkuszosok hallgatag csoportja a három blagaroni vezetésével nekivágott a néptelen utcáknak.

Később néhányan bevallották, mennyire meglepődtek azon az éjszakán. Mivel zajt hallottak ablakuk alatt, felkeltek, s megpillantottak néhány árnyat, melyek a falak és a kerítések mentén hajladoztak. Úgy rémlett nekik, mintha felismernék Gaetano Cascarellit, Florentina kisasszonyt, Coustillou urat, a könyvkereskedőt, és Moulinet urat, a múzeumigazgatót. A szokatlan sétálókat zseblámpák fénykörei kísérték.

A furcsa éjszakai vándorok óvatosan haladtak. Mégis fel-felhangzott olykor egy elfojtott kiáltás, káromkodás, érthetetlen suttogás és titokzatos felszólítás:

— Erre ment!... Jöjjenek csak, nézzék!

— Nem, erre ment!

A szóban forgó blagaroniak a szemüket dörzsölték, s próbálták kitalálni, mit jelenthet ez a felvonulás.

Hogy kerül Coustillou úr és Moulinet úr éjnek évadján a cirkuszosok társaságába?

Az illetők aztán lefeküdtek, s azt hitték, álmodnak, mert a fejük túlságosan tele van még a cirkuszi előadással.

Coustillou úr először a múzeum ablaka alá vezette Gaetano Cascarellit és embereit.

— Nézzék — mondta —, a nyomok világosak. Az önök zsiráfja itt járt.

— El kell ismernem — válaszolta a cirkuszigazgató.

— Közel ment az ablakhoz.

— Úgy van.

— Nagyon könnyen felnyúlhatott az ablakig, és bedughatta a fejét a rácsok között.

— Igen... És aztán?

— Aztán fölemelte az üveglapot, és megette a papiruszt. Vagy pedig kihúzta és elvitte.

Michel Coustillou odament az apjához.

— Papa, megfelelkezel a lakatról?

— Micsoda lakatról? — érdeklődött Cascarelli. —

Lakat is volt rajta?

— Volt...

— És önök azt állítják, hogy Pici kinyitotta a lakatot? Lehetetlen! Pici tudós állat ugyan, de ez még neki is magas!

A titok titok maradt.

X. TE VAGY AZ, ANUBISZ?

Moulinet úr sóhajtva hánykolódott ágyában. Borzalmas lidércnyomás kínozza. Sivatagban járt — vakító verőfényben —, és egy fáradhatatlan zsiráfot kergetett. A zsiráf serényen szedte nyurga lábait, és a szegény igazgató alig bírta követni.

„Csak egy percre állj meg, csak egy percre — nyögte a szerencsétlen. — Pihenjünk egy kicsit!”

De a zsiráf hátra sem fordult, s gúnyos nevetésben tört ki.

„Hova megyünk? Az isten szerelmére, felelj!” — dadogta Moulinet úr.

„Majd meglátod!” — felelte az állat.

Nyakán óriási rózsaszín szalagcsokor díszelgett. A csokor kibírhatalanul csillogott a napfényben.

Hirtelen furcsa alak emelkedett ki a sivatagi háttérből. Egy sakálfejű ember jelent meg, kezében valamit lobogtatva, ami egy papírlaphoz hasonlított. Anubisz volt. Moulinet úr rögtön megismerte. Anubisz volt, de nem papírlapot lobogtatott, hanem egy négyszögű papiruszt.

Moulinet úr kinyújtotta a kezét a papirusz után. Anubisz abban a szempillantásban eltűnt, s a zsiráf felnevetett...

Néhány pillanattal később a zsiráf a múzeumigazgató fölé hajolt, és gyengéden megrázta.

— Hogy van, Moulinet úr? — kérdezte. — Gyönyörűen süt a nap. Megértem, hogy mélyen alszik, mégis fel kell ébresztenem. Nagyszerű újságot közölhetek...

Moulinet úr nagy kínnal-keservvel kivergődött li-dércnyomásából. Nahát, hogy ez a zsiráf hogy hasonlít Coustillou úrra! Mit akarhat tőle Coustillou?

Nem, nem a zsiráf hajolt Moulinet úr ágya fölé. Hanem maga a könyvkereskedő, Coustillou úr mosolygott. Szorongatta barátja, az igazgató kezét, s szeretetteljes hangon elismételte:

— Azért bátorkodtam felébredteni, hogy közöljem...

Hajnali három órakor a két Coustillou — apa és fia — kimerülten roskadt ágyba. Bele kellett nyugodniuk a változhatatlanba: a papirusz nem került elő.

Kutatásaik során eljutottak egészen a Garonne partjáig. Hiába. Számos helyen megtalálták az állat nyomait, például a Nílus utcában és a folyó partján. De papirusznak színét sem látták. Vajon megette-e. Pici? Vagy egy szép napon megtalálják egy fűcsomó mögött elrejtve? Ezt senki nem tudhatta.

Homályos maradt egy nagyon fontos kérdés is: a lakaté. Moulinet úr égre-földre esküdözött, hogy a tárró lakatra volt zárva. Ebben az esetben vagy Pici kisaszony törte fel a lakatot (de annak látható nyoma maradt volna!), vagy pedig tolvaj lopózott be a múzeumba. És talán ez a titok kulcsa: egy tolvaj kihasználta Pici látogatását. A nyomok a zsiráfra vallottak, de Pici ártatlan volt. Ő csak benézett az ablakon.

— Jó éjszakát, Michel! — búcsúzott Coustillou úr a fiától. — Holnap majd kieszelünk valamit.

A könyvkereskedő korán kelő ember volt. Másnap reggel nyolc órakor fáradtsága ellenére talpon volt már, s felesége társaságában a történetek ellenére igen jó étvággal reggelizett. Coustillou-né asszony tudott az éjszakai kalandról. A házastársak még egyszer megpróbálták valami megoldást keresni. De végül nem sokra mentek.

Az idő tüneményesnek ígérkezett. A lombok ragyogtak, szélcsend volt, a levegő üde. Körös-körül az utcákban alig hallatszott zaj Ezen a vasárnapon nagyon sok blagaroni aludt délig.

— Kíváncsi vagyok, felébredt-e már Moulinet úr
— töprengett a könyvkereskedő.

— Nem hiszem — felelte Coustillou-né asszony. —
A szobáján még zárva vannak a zsalugáterek. Rendszerint késő estig dolgozik, és sohasem kel nagyon korán.

— Hát Bréssajou-ék hazajöttek-e?

— Biztosan. Hallottam az autóbust.

Coustillou-né kihajolt a konyha ablakán.

— Nézd csak! — mondta. — Most látom, hogy Rosa a kertben van. Beszeljek vele Moulinet úrról?

— Majd én...

A könyvkereskedő felkelt, s odament a kerítéshez.

— Jó reggelt, Rosa! Remélem, kellemesen töltötték az estét? Hogy van a kedves lányuk?

— Köszönöm, Coustillou úr, jól.

— Moulinet úr nem kelt még fel?

— Nem. Hadd aludjék. Tegnap este a cirkuszban volt.

— Tudom.

Rosa Bréssajou bizonyos nyugtalansággal nézegette a talajt.

— Jaj, de furcsa! Nézze csak, Coustillou úr. Vala-

ki összetaposta a kertünket. Nahát! Nézzen már ide! Valaki facipőben járt itt... Olyan, mintha... Nem értem...

— Majd én megmagyarázom. Rosa. Tegnap kínos dolog történt...

— Ne ijesszen meg!

— Ne féljen. Figyeljen ide. Tegnap este, a cirku-szi előadás alatt elszabadult a zsiráf.

— A zsiráf?

— Ahogy mondom. A zsiráf itt kószált ebben a ne-gyedben. Magukhoz is bement.

Rosa Bréssajou kimeresztette a szemét, és felsikol-tott:

— Micsoda? Zsiráf a mi kertünkben? Idejött? Bor-zalom!

— Ne rémüldözzön! Ez a zsiráf szelíd állat. Nem akart semmi rosszat...

— No de, Coustillou úr, egy zsiráf itt nálunk! Ki hallott még ilyet! Nézze csak, megette a rózsáin-kat...

— Tudom, tudom... De nem ez a legnagyobb baj...

— Moulinet úr?

— Nyugodjék meg. Moulinet úr jól van. A zsiráf nem bántotta. Másról van szó. Képzelve csak, Rosa, az egyiptomi terem ablaka nyitva volt.

— A zsiráf bement a házba?

— Hogy gondolja? Hiszen rács van az ablakon. Nem mehetett be. Azaz pontosabban, nem tudott egé-szen bemenni.

— Fogadni mernék, hogy bedugta a fejét a rácson.

— Bizony.

— De hiszen odafenn minden a helyén van. Fenn

voltam söpörni, és semmi szokatlant nem láttam.
Semmi sem hiányzik.

Ezúttal Coustillou úr meresztett nagy szemeket.
Egy lépést hátrált.

— Mit mond, Rosa?

— Azt mondom, hogy odafenn minden rendben van. Igaz, hogy ez az ablak rosszul záródik. Szólnom is kell miatta Moulinet úrnak. Tegnap, mielőtt elindultunk volna, egy szélroham feltépte, már azt hittem, betöri. Visszamentem, és hívtam a férjemet.

— És aztán?

— Megállapítottuk, hogy az ablakilincs rosszul zár. Ki kell cserélni. Megtörténhetett, hogy a szél újra kinyitotta. Szerencsére óvatos voltam. Megjegyzem, tolvajoktól nincs miért félnünk. Az ablakokon rács van, és a rács erős.

Coustillou úr türelmetlenül simította végig a homlokát.

— Engedelmet, Rosa, engedelmet... Azt mondja, hogy a teremben minden a helyén van ?

— Hát persze. Képzelve csak, kissé nyugtalan voltam a táró miatt. Gondoltam: egy szélroham ismét kinyithatja az ablakot, s még összetörheti az üveget.

— Melyik táró üvegét?

— Hát a papirusz üvegét, természetesen.

— A pa...pi...ru...szét?

— Persze. Ez a legértékesebb darabunk. Képzelve csak el, mi van, ha az üveg eltörik, és a papirusz kiropül a terembe! Sohasem lehet tudni.

— Valóban, sohasem lehet tudni. És aztán?

— Aztán kinyitottam a táró.

— És?

— Kivettem a papiruszt.

— Legyen szíves, mondja még egyszer!

— Kivettem a papiruszt, és betettem a szarkofágba. Ott jó helyen van.

— És a lakat?

— A lakatot a papirusz mellé tettem. Ha a táró üres, semmi szükség a lakatra.

Coustillou úr örömkáltásban tört ki, és ott helyben táncra perdült, miközben Rosa tátott szájjal bámulta, s azon töprengett, nem bolondult-e meg a könyvkereskedő.

— De... mi baja, Coustillou úr?

— Semmi bajom, csak nagyon örülök. Ez óriási, ez nagyszerű! — felelte a könyvkereskedő sugárzó arc-cal.

Eközben futva jött a felesége. Coustillou úr odafordult hozzá.

— Megvan a papirusz! — kiáltotta. — Az a derék Pici mégsem ette meg. Minden rendben. Gyerünk, keltsük fel Moulinet urat. Rosa, jöjjön velem, azonnal fel kell keltenünk Moulinet urat.

— Úgy tetszik gondolni?

— Hogy úgy gondolom-e? Nagyobb örömet aligha szerezhetünk neki.

Hát ezért hajolt néhány perc múlva a mosolygó Coustillou az igazgató fölé, s szeretettel költögetve megszabadította a lidérces álmától.

— Moulinet úr, Moulinet úr!... Bátorkodom felébreszteni önt, s közlöm, hogy a papirusz... igen, a papirusz a helyén van. El sem mozdult onnan. Ért engem?

Moulinet úr felkönyökölt az ágyban.

— Mi? A papirusz? Te vagy az, Anubisz? — motyogta.

— Nem vagyok én Anubisz, Coustillou vagyok, a könyvkereskedő. Coustillou, az ön szomszédja, s azt

mondom, hogy a papirusz egész idő alatt itt volt a múzeumban.

— Bocsánat... Ó, ön az, Coustillou úr? Mit parancsol?

— Megvan a papirusz! A derék Rosa biztonságba helyezte. Betette a szarkofágba, hogy megóvja a szélvihartól.

Ezt végre megértette Moulinet úr. Bájos jelenet következett. A Pompignan Múzeum igazgatója amúgy pizsamában, s kissé borzas szakállal kiugrott az ágyból, s kitérte két karját, hogy szívére ölelje Coustillou urat.

— Köszönöm, köszönöm, kedves Coustillou!

— Nincs mit, kedves Moulinet úr.

— A mi papiruszunk! A mi drága papiruszunk! Micsoda boldogság!

— Most jut eszembe — mondta a könyvkereskedő —, értesítenem kell azt a kedves Cascarellit. Igazságtalanul gyanúsítottuk a védencét.

— Elkísérem. De előbb, engedelmével, menjünk, és nézzük meg a papiruszt.

És Moulinet úr, még mindig pizsamában, mezítláb indult az egyiptológiai terembe.

Újabb megindító jelenet következett.

Rosa Bréssajou felemelte a szarkofág fedelét.

Moulinet úr és Coustillou úr ragyogó szemmel hajolt a hosszú koporsó fölé, amelynek fáját megfeleltették az évszázadok. Vajon a sors nem üz-e velük újabb tréfát?

Ó, borzalom! Moulinet úr megingott. Rosa Bréssajou-nak támogatnia kellett.

Coustillou úr rettenetesen elsápadt, s ő is kénytelen volt felesége vállára támaszkodni.

A szarkofág ugyanis üres volt. A papirusz eltűnt.
Újra eltűnt?

— Ó! — jajdult fel fájdalmasan az igazgató. —
Sejthettem volna. Az átok...

Majd kisvártatva így folytatta:

— Tutenkámen átká.

A könyvkereskedő bólintott. Még mindig nagyon
sápadt volt.

— Valóban — suttogta. — Tutenkámen átká. Gon-
dolhattam volna...

Coustillou asszony izgatottan hajolt a férjéhez. Tü-
relmetlenül faggatta:

— Magyarázd meg, miről van szó. Micsoda átokról
beszéltek?

— Sajnos, a dolog nagyon egyszerű. Tudod, hogy-

Tutenkámen sírját 1922-ben fedezték fel a Királyok Völgyében.

— Persze hogy tudom. Két angol.

— Lord Carnavon és Howard Carter. Ők fedezték fel a sírban a híres aranyfalat s még sok más értékes tárgyat. Lord Carnavon 1923-ban halt meg, röviddel az ásatások befejezése után, állítólag légycsípés következtében. Egy élénk fantáziájú újságíró akkor említette először Tutenkámen bosszúját. A fáraó megbünteti azokat, akik a sírt megszenségtelenítették. Az ásatás részvevői közül még ketten haltak meg...

— A fáraó bosszúja! — ismételte tompán Moulinet. Az igazgató szomorúan bólogatott, s a tárhoz lépett. Éppoly üres volt, mint a szarkofág.

— Ez már mégis csak sok! — kiáltotta Rosa Bréssajou. — Márpedig én a papiruszt a lakattal együtt a szarkofágba tettem.

— Szegény Rosa! — sóhajtotta az igazgató. — Megfeledkezik Tutenkámen átkáról?

— Azt hiszem, tizenkilenc embert ölt meg — sutogta Coustillou úr.

— Tizenkilenc embert? — kiáltott fel Coustillou-né asszony.

— Igen. Valamennyien az ásatáson dolgoztak.

— Ez borzasztó!

Rosa Bréssajou összevonta a szemöldökét.

— De Moulinet úr, jól emlékszem, mit mondott nekem erről az esetről! Azt, hogy komolytalan dolog, újságírók találták ki az egészet...

— Lelkiismeretlen újságírók? Valóban. Magam is így hittem. Meg voltam róla győződve. Az egyiptológusok nagyon alapos vizsgálatot folytattak. Arra az eredményre jutottak, hogy az ásatás részvevői közül meghaltak ugyan néhányan, de természetes halállal.

— Én is így hittem — ismételte a könyvkereskedő.
— Én is azt gondoltam, hogy a fáraó bosszúja nem egyéb kitalálásnál, dajkamesénél. Összekeverték a neveket, és nem bizonyítottak be semmit!

— Nekünk még szerencsénk van — szólalt meg hirtelen Moulinet úr.

— Hogyan? Szerencsénk? — lepődött meg a könyvkereskedő.

— Igen. Tutenkámen nem minket tüntetett el. Hanem csak a papiruszt. *Az ő papiruszát!* Az elátkozott papiruszt! Látja, kedves Coustillou úr, igazam volt: a papirusz nem ételrecept volt, hanem fontos dokumentum.

Súlyos csend nehezedett a csoportra. Coustillou úr összefont karral töprengett. Az igazgató lehorgaszott fejjel állt mellette, és határtalanul megtörtnek látszott. Rosa és Coustillou-né asszony mukkanni sem mert.

Ebben a pillanatban egy erős délvidéki hang csendült fel a lépcsőházban.

— Rosa, Rosa, hol vagy?

— A férjem — mondta Rosa. — Elküldtem, hogy kiflit hozzon Moulinet úrnak.

Rosa kisietett a teremből. Gyors párbeszéd hangzott fel. Rosa nyilván elmagyarázta Hippolyte Bréssajou-nak, hogy mi történt.

Hirtelen hangos nevetés harsant, és Rosa berontott a terembe.

— Moulinet úr! Moulinet úr! — kiabálta

— Mi történt már megint? — motyogta az igazgató.

— A maguk átka nem létezik. Jól tudtam én! A tudósok nem tévedhettek. Mit mesélnek itt nekem a fáraó bosszújáról!

— Beszéljen világosabban, Rosa!

— A papirusz Moulinet úr dolgozószobájában van. Hippolyte Bréssajou megjelent a terem küszöbén.

— Én vagyok a hibás, Moulinet úr. Betettem a papiruszát a lexikonba.

— Szabad kérdezni, miért?

— Rosa mondta, hogy betette a szarkofágba, nehogy egy szélroham kárt tegyen benne.

— Az ötlet jó volt.

— Kétségkívül. De én azt mondtam Rosának: „Asszony, vigyázz. Ez felbecsülhetetlen értékű okmány. Nehogy tönkretedd. Moulinet úr vigasztalhatatlan lenne.” Nos, ma reggel felmentem az irodába, hogy megnézzem, minden rendben van-e.

— És?

— És úgy láttam, hogy a papirusz egy kissé meggyűrődött. Ezért bátorkodtam betenni egy lexikonba, hogy ismét kisimuljon.

Alighogy a Pompignan Múzeum öre ezeket a szavakat kiejtette. Moulinet úr úgy rohant a dolgozószobába, mintha puskából lőtték volna ki. Röviddel azután örömvöltés harsant.

— Itt van. valóban itt van! Coustillou, jöjjön!

Coustillou úr engedelmeskedett.

Az igazgató ismét mosolygott, s gyengéden, végtelen óvatossággal szorította szívére a nagy hírű, drágalátos, felbecsülhetetlen értékű Pompignan-féle papiruszt.

— Hogyan is hihettük el ezt a bosszúhistóriát? Mi, komoly emberek.

De Moulinet úr meglepetései még nem értek véget.

XI. LESZ-E VÉGRE NYUGALOM?

Szép időben csupa gyönyörűség Blagaronban a vasárnap délelőtt. Lassanként benépesülnek az utcák. Az emberek nem rohannak olyan eszeveszetten, mint némely nagyvárosban.

A levegőben cukrászsütemény és frissen sült lepény szaga terjeng, s kellemesen keveredik a lonc és a rózsa illatával.

Napfényben úsznak a tetők és a világos homlokzatok. A kávéskafék asztalokat, székeket tesznek ki az utcára. Felbukkannak az első horgászok. A tekézők megszállják az utakat, a terecskéket. Barátságos vitáiktól visszhangzik a környék. A hangzavart olykor tompa csattanás szakítja félbe: golyó vágódott a védődéshoz. A vasárnapiasan kiöltözött gyerekek a Lepény tér árkádjai alatt gyülekeznek.

A blagaroni vasárnap maga a béke.

Ez a vasárnap sem volt kivétel. A blagaroniak vidáman ébredtek, mit sem sejtve a Lepény tér környékén lezajlott drámai eseményekről, s előre örültek a kellemes napnak. A Cascarelli cirkusz búcsúelőadásra készült. Sok szó esett a cirkuszról, a nagyszerű előadásról, valamint Pici kisasszony szökéséről. Pillanatnyilag szinte feledésbe merült a híres Coustillou-Moulinet viszály, amely Blagaron két táborra

osztotta a papiruszt illetően: ételrecept-e vagy nagy értékű dokumentum?

A délelőtti első része minden zavaró esemény nélkül telt el. A háziasszonyok az utcákon cseréltek eszmét. A tekézők gurítottak, és szorgalmasan jegyezték pontjaikat. Ilyesféle párbeszédet lehetett hallani:

— Hogy van? Hogy van?

— Köszönöm, pompásan

— Jól aludt? Nem álmodott a zsiráffal?

— Nem, nem Hanem ez a zsiráf!...

— Ilyesmi is csak Blagaronban esik meg!

— Ne is mondja

— Úgy hírlík, Tournefort, a cukrász új süteményt talált fel: a krémzsiráfot.

— Erről jut eszembe, be kell nézнем hozzá.

— Két fánk, vajás krémmel összeragasztva.

— No, annál csak többet ér egy jó lepény!

— Hát persze.

— Mennem kell. Tűzön a zöldborsóm...

— Nekem is. Sütőben a pecsenyém...

A délelőtti közepe táján hirtelen meglepő hír kelt szárnyra Blagaronban. Valószínűleg az Egyiptom Kávéházából indult útjára, a Lepény tér környékéről terjedt át meglehetősen gyorsasággal a különböző negyedekbe.

Együtt látták Moulinet urat, a múzeum igazgatóját és Coustillou urat, A Jó Írnokhoz címzett könyvkereskedés tulajdonosát; így, ahogy mondom, a két kiválóság karonfogva sétált a Cascarelli cirkusz felé. Ez teljességgel hihetetlennek hangzott. Moulinet úr és Coustillou úr között közismerten rideg a viszony. Alig álltak szóba, és sohasem tréfálkoztak egymással. Nos, látták őket, ismétlem: karonfogva beszélgettek,

mosolyogtak, és időnként hangosan fel-felnevettek egymás tréfáin.

Az öreg blagaroniak felkapták a fejüket erre az újságra, és felkiáltottak: fontos esemény történt, úgy látszik, olyasvalami, amiről nem tudunk!

Néhány perccel később megvilágosodott a rejtély — hja, a hír gyorsan jár Blagaronban! Először némi zavar támadt, sőt némi izgalom is. A hírek eleinte rendszerint többé-kevésbé eltorzulnak.

— Állítólag eltűnt a papirusz!

— Milyen papirusz?

— A papirusz! Az egyetlen! A mienk!

— És hol van?

— Állítólag megette a zsiráf.

— A zsiráf?

— Az bizony.

— Megette, vagy elvitte a gazdájának.

— Cascarellinek?

— Úgy, ahogy mondom. Brusquet úrtól, az illatszerésztől hallottam, aki viszont Tournefort-tól, a cukrásztól tudja.

— És mihez kezdene Cascarelli a mi papiruszunkkal?

— Talán el akarja adni... Megjegyzem, az az ember mindjárt gyanús volt nekem. Mondtam is az aszszonynak tegnap este...

— De azt rebesgetik, a papirusz nem sokat ér.

— A papirusz az papirusz.

— De ha egyszer a zsiráf megette...

— Akkor ez óriási katasztrófa.

— De hogyan ehette meg? A mi papiruszunk zár alatt van.

— Ne felejtse el, hogy ez idomított zsiráf.

Íme, egy kis ízelítő a beszélgetésekből, amelyek ez

idő tájt lezajlottak Aztán napfényre került az igazság. Kitudódott a nyitott ablak ügye, a papirusz felfedezése a lexikonban, s a két kiválóság kibékülése a közös bajban.

— Szegény Moulinet úr, de nagyon kétségbe eshetett...

— Szegény Coustillou úr, de nagyon megsajnálhatta...

— Nem vitatkoznak többé. Gaetano Cascarellivel együtt betértek az Egyiptom Kávéházba egy pohárka italra.

— Mégiscsak jó volna tudni, végeredményben mit ér az a papirusz?

— Hát, egy napon majd csak kiderül...

Tizenegy órára zsúfolásig megtelt az Egyiptom Kávéház Baptiste Lafont, a tulajdonos és a felesége azt sem tudták, hol áll a fejük.

— Baptiste — kérdezte az asszony —, kivitted már a három pohár sört az Ozirisz-oldalra?

— Máris viszem.

— Két abszintot is vigyél a piramisok lábához.

A teraszon valóságos embergyűű képződött egy asztal körül. A kör közepén felbukkant Gaetano Cascarelli magas termete, Moulinet úr szakálla és Coustillou úr szemüvege; Langlois úr, Bélesta úr és más tekintélyes blagaroniak üldögéltek a nap hősei mellett.

Gaetano Cascarelli már vagy tizedszer magyarázta el, hogy Pici komoly, illedelmes kislány Egyébként Franciaországban született, és sohasem látott papiruszt. Eszébe sem juthatott behatolni egy házba. Ha

még egy akácágról, egy nyaláb lucernáról vagy egyszerűen egy jó friss sárgaréparól lett volna szó...

Bélesta úr oda volt az örömtől, hogy a könyvkereskedő és a múzeumigazgató végre kibékült.

— Ó! Mennyire bántott — mondta az általános hangzavar közepette. — Két tudós, két szakértő. A tudósoknak össze kell fogniuk viszálykodás helyett. A tudomány és a barátság édestestvérek.

— Valóban, valóban — felelte szerényen Coustillou úr.

— Hát erre iszunk egyet! — kiáltotta hirtelen Cascarelli, akinek némileg fejébe szállt már az elfogyasztott fehér borocska. — Pezsgőt rendelék a Champignon-papirusz tiszteletére!

— Pompignan-papirusz — helyesbített Langlois úr.

— Legyen Pompignan. Lafont úr, pezsgőt mindenkinek! Cascarelli fizet.

Baptiste-nak nem kellett kétszer mondani. A poharak csakhamar megteltek, a Cascarelli cirkusz igazgatója felpattant egy székre, és hosszabb pohárköszöntőt mondott. Szó esett abban a blagaroni vendégszeretetről, a blagaroniak nagy tudományáról, s a délutáni előadás nagyszerűségéről...

Remélem, az olvasó nem veszi rossznéven, ha némileg lerövidítem a történetek elbeszélését, s rátérek ennek a vasárnap délelőttnek utolsó eseményére, amelyet jelentőségénél fogva okvetlenül meg kell említenünk.

Több pohárköszöntő hangzott el, de végül ütött a válás órája. Coustillou úr újra belakarolt Moulinet úrba, s miután elköszöntek barátaiktól és Cascarelli úrtól, elindultak a Városház tér felé. Azt is mondhatnám, hogy egyenesen a Városház térre tartottak, de

ez nem felelne meg a valóságnak. Ugyanis az ismételt italáldozat következtében két blagaroni ismerősünk máskor oly határozott, egyenes járása némileg kacskaringóssá vált.

Ne riadjunk vissza az igazságtól, még ha az kínos is! Coustillou urat és Moulinet urat virágos kedvre derítette az itóka.

Virágos: ez a helyes kifejezés, ugyanis orcáikon vörös rózsák virítottak Ettől eltekintve folyékonyan és sokat beszéltek, s nagy-nagy szeretettel támaszkodtak egymásra, azért is persze, hogy el ne veszítsék egyensúlyukat.

Így érkeztek a múzeum elé, ott azonban megint minden elromlott.

— Kedves Moulinet úr! — kiáltotta a könyvkereskedő.

— Kedves Coustillou úr! — kiáltotta az igazgató.

— Minden jó, ha jó a vége.

— Lám, olyan egyek vagyunk, mint kézen az ujjak.

— Ha elgondolom, milyen semmiség miatt veszedtünk.

— Semmiség? Miféle semmiségről beszél, kedves Coustillou?

— Hát a kis papiruszról, a kedves kis papiruszról. Erről jut eszembe, kedves Moulinet: a feleségem elhatározta, hogy kipróbálja a receptet...

— Milyen receptről beszél, drága jó Coustillou barátom?

— A papirusz receptjéről... Arról a kedves kis receptről, amely a mi kedves kis Pompignan-papiruszunkon található...

— Ejnye, kedves Coustillou, csak nem kezdi újra?!

— A feleségem elhatározta, hogy úgy készíti el a

babot, ahogy az a mi kedves kis papiruszunkon le van írva...

— De a kutyafáját, a papiruszon nem hagymás babról van szó!

— Hanem miről?

— Egy fáraóról, aki blagaroni lepényt evett.

— Most maga kezdi újra, kedves Moulinet!

— Mondom: egy fáraóról, aki blagaroni le...

— Mondom: hagymás bab.

— Nem babot evett, hanem lepényt!

— Lehetetlen!

— Ezt mondja maga.

— Nem én mondom, hanem Sir Brooksburry.

— Sir Brooksburry tréfál.

— Sir Brooksburry szaktekintély.

— Eh, kujon!

— Babról van szó, hagymás babról!

— Tutenkámenről! Higgye el!

— Soha!

— Ég önnel!

— Ég önnel!

Ó, jaj! Háromszor is jaj! A Coustillou-Moulinet vi-szály rövid fegyverszünet után újra fellángolt. Né-hányan jelen voltak a sajnálatos eseménynél, s szo-morúsággal telve tértek haza. Nem, a két szomszéd nem békült ki.

Mindegyik kitarzott álláspontján.

Vajon kiderül-e valaha az igazság?

XII. SIR BROOKSBURRY

Néhány nap múlva Moulinet úr, a blagaroni múzeum igazgatója a következő levelet kapta Londonból:

Kedves Kollégám!

Becses múzeumuknak, amelyet Ön annyi tudással és szakértelemmel irányít, birtokában van egy papirusztöredék, amelyet volt szerencsém futólag megtekinteni, amikor az Önök rokonszenves városában, a Garonne menti Blagaronban időztem.

Az idő sürgetett, s töredelmesen megvallom: nem szenteltem elegendő figyelmet ennek az írásnak.

Nos, az Ön honfitársa, Coustillou úr, a tiszteletre méltó könyvkereskedő és amatőr egyiptológus múltkoriban írt nekem a papirusz tárgyában.

Bátorkodtam véleményemet kifejteni.

Ez a vélemény azonban téves volt.

Moulinet úr felkapta a fejét. Arcát hirtelen előntötte a vér. Jól olvasta vajon?

Igen, jól olvasta.

A levél aláírója elismeri tévedését. Tévedett, s ezt nyíltan ki is jelenti.

És ki a levél írója? Sir Brooksbury H. W. Stanley. Sir Brooksbury, a világhírű tudós. Tévedett, s ezt

nyugodtan, szégyenkezés nélkül bevallja. Hát persze, mindenki tévedhet. Tévedni emberi dolog. A legnagyobb szellemeknek is vannak figyelmetlen és gyenge pillanatai.

Moulinet úr kezében remegett a levél De uralkodott magán, és tovább olvasott. Mit mond hát Sir Brooksburry H. W. Stanley?

Ez a vélemény azonban téves volt.

Mielőtt még egyszer írnék Coustillou úrnak, szeretném alaposabban tanulmányozni a szóban forgó papiruszt.

Sajnos, jelenleg nem hagyhatom el Londont az Egyiptológiai Világkongresszus előkészületei miatt, amely a közeljövőben jog összeülni.

Először arra gondoltam, hogy megkérem Önt, küldje el nekem a papiruszt. A szállítási és biztosítási költséget természetesen magamra vállaltam volna.

Úgy adódott azonban, hogy egyik munkatársam, a fiatal David S. Crooks elvállalta, hogy Egyiptomból jövet kerülőt lesz Toulouse és Blagaron felé. Ő elhozhatná a papiruszt. Egy hét múlva ő is vinné vissza Önnek. Ez a lehető legbiztonságosabb módja a papirusz ide-oda szállításának.

Remélem, kérésemre kedvező választ kapok.

Kérem, kedves Kollégám, fogadja legőszintébb üdvözetemet.

Brooksburry H. W. Stanley

Könnyen elképzélhetjük, micsoda izgalom fogta el Moulinet urat a levél elolvastán.

Sir Brooksburry kedves kollégájának nevezte őt, s kiváló franciasággal őszinte üdvözetét küldte neki!

S ez még semmi. Jól esik persze az ember hiúságának, de csekélység.

Sokkal fontosabb az, hogy a brit egyiptológus elismeri tévedését, és közelebbről akarja megtekinteni a Pompignan-papiruszt.

Vajon miért?

Moulinet úr összerendezte. Most értette meg. Néhány nap múlva megnyílik az Egyiptológiai Világkongresszus.

Ez az, bizonyosan így van! A tudós közleményt szándékozik felolvasni a kongresszuson. A világ minden tájáról összesereglett szakemberek gyülekezete előtt fog beszélni a Pompignan-papiruszról. Pillanatszerűen még nem árulja el tervét. Még egyszer ellenőrzi önmagát. Az óvatosság a kutató legfontosabb tulajdonsága.

Talán még Moulinet urat is meghívja a kongresszusra? Micsoda dicsőség! Nem Moulinet úr számára! Moulinet úr a maga személyét illetően nem törődik a hírnévvel. Itt Ludovic Pompignanról és Blagaronról van szó! Az egész világ sajtója foglalkozik majd a dologgal. Minden újság közölni fogja a meglepő hírt: az egyiptomiak blagaroni lepényt ettek.

A Pompignan Múzeumot megostromolják a fényképezők és az újságírók. Moulinet úr már látta is lelki szemével a vastag betűs címsorokat a napilapok első oldalain.

RENDKÍVÜLI LELET EGY GARONNE MENTI
MÚZEUMBAN...

A BLAGARONI LEPÉNY

A LEGRÉGIBB KÖRÖKBŐL SZÁRMAZIK!

INTERJÚ LUDOVIC MOULINET ÚRRAL,

A NAGY POMPIGNAN LESZÁRMAZOTTJÁVAL

stb... stb...

Moulinet úr sokáig ült még íróasztalánál. Újra meg újra elolvasta Sir Brooksburry levelét.

Tehát a Pompignan-papirusz Londonba utazik. Előbb gondosan be kell burkolni több réteg papirosba, vászonba és műanyagba csomagolni.

Mint a Mona Lisát.

Mint a Mona Lisát, amikor elküldték az Egyesült Államokba. Úgy lehet: ezrével tódulnak majd a londoniak a British Múzeumba, hogy megcsodálják a Pompignan-papiruszt. Világhírű lesz!

De addig: egy szót se. És őrizzük meg hidegvérünket. A hír villámcsapásként fog hatni.

Moulinet úr még azon az estén válaszolt Sir Brooksburrynek.

Kedves Kollégám!

Örömmel kölcsönzöm Önnek a papiruszt, amelyet tiszteletre méltó nagybátyám, Ludovic Pompignan hozott Egyiptomból.

Várom tehát munkatársa, David S. Crooks úr látogatását.

Én magam is lefordítottam a Pompignan-papiruszt. Remélem, fordításom nagyjából helytáll. Sok sikert kívánok az egyiptológiai Világkongresszusnak.

Kérem, kedves Kollégám, fogadja legszívélyesebb és legodaadóbb üdvözetemet.

Ludovic Moulinet

*A Ludovic Pompignan Múzeum igazgatója
Blagaron-Sur-Garon n e*

A levél hangja a célnak megfelelő volt. Az a célzás a világkongresszusra természetesen illeszkedett a szö-

vegbe. Ha ez a derék Brooksburry H. W. Stanley csak kicsit is utánagondol, óhatatlanul arra a meggyőződéésre jut: meg kell hívnia Moulinet urat, hogy felolvastassa vele a papirusz fordítását.

Néhány nap elteltével, késő délelőtt angol rendszámú autó állt meg a Pompignan Múzeum előtt.

Cingár, szőke fiatalember szállt ki belőle, s habozás nélkül a múzeum kapuja felé tartott. Udvariasan köszönt Hippolyte Bréssajou-nak, aki a kellemes nap-sütésben pipázgatott.

— Beszélhetnék mister Moulinet-val? — kérdezte a fiatalember.

— Múzeumlátogatásról volna szó? — vetette oda Hippolyte elég barátságtalanul, minthogy éhes volt, és alig várta már, hogy ebédelhessen.

— No, no, Sir... Én kicsit siet! Beszélni kell mister Moulinet. A péipirusz miatt...

A papirusz szóra Hippolyte azonnal felriadt álmos közönyéből. Ha a papiruszról van szó, tüstént hívni kell az igazgató urat.

Bevezette a látogatót, felment az emeletre, s bekopogott Moulinet úr ajtaján.

— Moulinet úr, egy fiatal angol van itt, aki...

— Nyomban vezesse fel, Hippolyte, egy percig se várassa! — felelte Moulinet úr. — Nagyon fontos. Ó, egy pillanat!... Sokan voltak az utcán, amikor megérkezett?

— Nem, senki.

— Nagyon helyes. Vezesse fel, és senkinek ne szóljon a látogatásról. Később majd megmagyarázom. Rendben?

— Rendben van, Moulinet úr.

David S. Crooks tehát belépett Moulinet úr irodájába. Az igazgató meghívta ebédre, s a fiatal brit egyiptológus nem is kérette magát. Gyönyörűséggel fogyasztotta Rosa Bréssajou főztjét, és pontosan két órákor indult tovább. Egy gondosan papírba csavart és zsineggel többszörösen átkötött csomagocskát vitt magával.

Amikor elhelyezkedett a volán mögött, Moulinet úr még egyszer megszorította a kezét, s odahajolt.

— Jól vezet, kedves David?

— Legyen nyugodt, mister Moulinet. Nagyon óvatos vagyok. A pepirusz meg fog érkezni Londonba. Magam adom át Sir Brooksburrynek.

— Ha megérkezett, küldjön egy lapot.

— Persze. Küldök. Good bye, mister Moulinet.

— Gud báj, kedves Dávid — felelte az igazgató, és utána integetett.

Mielőtt visszatért volna irodájába. Moulinet úr egy pillantást vetett Coustillou könyvkereskedésére.

A könyvkereskedő láthatatlan volt. Bizonyára a pénztárban foglalatzkodott.

Moulinet úr elgondolkodva ballagott a múzeum felé. Először történt, hogy megvált kedves papiruszá-tól. Szerencsére csak rövid időre. Legkésőbb két nap múlva Sir Brooksburry megvizsgálja a tiszteletreméltó dokumentumot.

Moulinet úr bizakodva nézett a jövő elébe.

Nem, nem tévedett. Fordítása húséges.

Sir Brooksburrynek is el kell ismernie. Szó sincs közönséges ételreceptről, mint ez a szegény Coustillou hiszi, Blagaronról írnak benne! Blagaronról, a lepényről és Tutenkámenről!

XIII. AZ IGAZSÁG

Hétfői nap volt, reggel kilencre járt az idő. Michel és Josiane iskolába készült. Útjuk nem volt hosszú, éppen csak át kellett vágniuk a Városház téren.

Coustillou-né a konyhában tartózkodott.

A könyvkereskedő a boltban rendezkedett.

Michel a küszöbön állt, és a környéket kémlelte.

Az első kisdíákok és gimnazisták már megjelentek a téren. Szelíd kék ég borult Blagaron fölé. Enyhe reggeli szellő ringatta a fák leveleit. Nagyon szépnek ígérkezett a nap. Rosa Bréssajou a fűszerestől jött. Messziről barátságosan biccentett Michel Coustillou-nak, aztán eltűnt a múzeumban.

A könyvkereskedő a konyha felé fordult.

— Már alig van akvarellpapírunk — kiáltotta be a feleségének.

— Rendeltem egy tekerccsel — felelte Coustillou-né ugyancsak emelt hangon.

— Tust is rendeltél?

— Nem, még van elég.

— És százlapos füzetet?

— Azt is rendeltem.

Michel visszalépett a járdáról.

— Papa, jön a postás.

A postás belépett a boltba.

— Jaj, de örülök, hogy jön! — mondta Coustillou úr.

— Pedig nem hoztam ám semmi különöset — felelte a postás.

— És az akvarellpapír? Rendeltünk egy tekercs akvarellpapírt...

— Nem, nem jött egyéb, mint néhány nyomtatvány meg ez a levél. Egy angol levél. Nicsak szép bélyeg van rajta. Hoztam egyet Moulinet úrnak is. Milyen sokat irkálnak nekünk ezek az angolok...

A könyvkereskedő szeme felcsillant.

— Micsoda? Mit mond?

— Én? Én semmit sem mondok. Csak azt, hogy van egy levele Angliából.

— Angliából?

— Tessék, itt van. Nem olyan rendkívüli dolog...
— Persze hogy nem rendkívüli. Teljesen normális.
Elég sokfelől leveleznek velem. Hát Angliából is. Szabad?

Coustillou úr átvette a levelet, s leplezetlen izgalmossal vizsgálta a borítékját.

— Ő az, ő az! — kiabálta.

— Ki az az ő? — kérdezte Michel.

— Sir Brooksburry. Válaszolt. Kértem, hogy erősítse meg a véleményét.

— És mit mond?

— Várj egy pillanatig. Remélem, megerősíti, amit a múltkor írt.

Coustillou úr lázasan feltépte a borítékot.

Hosszú, gondosan gépelt levél volt.

A könyvkereskedő már az első szavaknál tompán felnyögött, homlokához kapott, és réveteg arckifejezéssel rázta meg a fejét.

— Micsoda? Én...

— Mi van a levélben, papa? — kérdezte Michel.

— Én... Az ördögbe is!

— Rossz hír, Coustillou úr? — kérdezte nagyon kíváncsian a postás.

— Ó! Ne is beszéljen róla!

— Nagyon rossz hír?

— Papa, megijesztesz!

Coustillou úr felsóhajtott.

— Nem is tudom... Összefolyik minden a szemem előtt, nem tudom elolvasni.

— Sir Brooksburry írt?

— Igen. Nem tévedtem. Nem, nem tévedtem. De Moulinet úrnak is igaza volt. És mégis, csalódní fog ez a szegény Moulinet.

— Mit mondasz, papa? Beszélj világosabban. Egy szót sem értek.

— Pedig ez a színtiszta igazság. Nincs igazam, és mégis igazam van.

— És Moulinet úr?

— Igaza van, és még sincs igaza.

— Jól vagy, papa?

A postás odalépett a könyvkereskedőhöz, és vállon veregette.

— Pihenjen le egy kicsit, Coustillou úr. Úgy látom, ma reggel nem érzi jól magát. Igyék egy kis szíverősítőt!

— Dehogy, dehogy, kutyabajom, nem bolondultam meg — kiáltott fel a könyvkereskedő. — Csak ez a levél...

— Mi van benne? — kiáltott fel Michel. — Papa, ne kínozz már!

— Várj felolvasom. De előbb fuss Moulinet úrhoz, és kérd meg, hogy azonnal jöjjön át. Rendkívül fontos levél érkezett Angliából. Mondd neki, hogy hagyjon mindent félbe, és jöjjön.

— No majd én átszaladok, Coustillou úr — jelentette ki a postás. — Úgyis van egy levelem Moulinet úr számára.

Egy perc múlva belépett az üzletbe Moulinet úr háziköntösben.

— Volt szíves hivatni — mondta méltóságteljesen, s meghajolt Coustillou úr előtt.

— Foglaljon helyet, Moulinet úr, foglaljon helyet, és figyeljen. Ebben a percben vettem kézhez Sir Brooksburry levelét.

— Mit ír? — kérdezte hidegen Moulinet úr. — Hallgatom önt.

Coustillou úr olvasni kezdett:

Cambridge ..., péntek

Mélyen tiszteli Coustillou úr!

*Bocsásson meg. Titkárom hibájából tévedés történt.
Elcserélt két dossziét.*

Kérem, tekintse semmisnek előző leveletemet.

*Az a papirusz, amelyről Önnek beszéltem, nem
azonos a Pompignan-papirusszal.*

A Pompignan-papiruszon nem ételrecept van.

*Az ételrecept létezik, de egy másik papiruszon,
amelyet Bergasse úr, a tarasconi múzeum igazgatója
küldött be nekünk. Talán ismeri is őt. Igazán szere-
tetre méltó ember. Ha találkozik vele, adja át neki
üdvözlétemet.*

*Elnézését kérem a tévedésért. Nyilván nagyon
meglepte, hogy ételreceptről beszélek. A Pompignan-
papirusz, amelynek tanulmányozására Ön felkért,
sem babról, sem dughagymáról nem szól. Hanem egé-
szen másról.*

*Mikor idáig ért, a jelenlevők látták, hogy Moulinet
úr arcán széles mosoly terül el.*

*Minthogy Coustillou úr félbehagyta az olvasást, az
igazgató barátságosan intett neki, és biztatta:*

*— Folytassa, kedves barátom. Hallgatom. Mindez
rendkívül érdekes.*

A könyvkereskedő tovább olvasott.

*A Pompignan-papirusz egészen különös, mondhat-
ni: figyelemre méltó kézirat. Nagy szakértelemmel
írták. A hieroglifák rajza nagyon szép. Nyilvánvalóan
olyan valakitől származik, aki jól ismerte a kor nyel-
vét és írását.*

A szöveg, melynek aláírója Amenmosisz, a nagy Tutenkámen írnoka, különféle árukról szól, amelyek messzi országokból jöttek, és amelyeket hajók szállítottak a fáraónak.

Szó esik tömjénmagról, párducbőrről, sőt — fogóddzanak meg jól — búzalepényekről is, amelyek egy nagy folyó melletti városból, Blagaron városából származnak.

Ez a folyó, mely a „Hideg Óceánba” ömlik, nem lehet más, csak a Garonne. És a papiruszon szereplő Blagaron csakis az Önök kedves városa, a Garonne menti Blagaron lehet, ez a bájos városka, amelyet jómagam is ismerek és nagyra becsülök. Ehhez kétség sem fér.

— Ehhez kétség sem fér! — ismételte Moulinet úr üdvözült hangon.

Coustillou úr folytatta a felolvasást:

Felhasználom az alkalmat, hogy megkérjem, adja át baráti üdvözetemet minden blagaroninak, akivel volt szerencsém találkozhatni.

Moulinet úr méltóságteljes főhajtással válaszolt.

Coustillou úr folytatta:

Egy dolgot azonban meg kell mondanom: ezt a papiruszt nem Tutenkámen korában írták, hanem sokkal később. A vizsgálatok, amelyeknek alávettem, vitathatatlanul ezt bizonyítják. A papirusz eredeti, a hieroglifák azonban nem. Ezek pontosan az Ön nagybátyjának idejéből származnak, s azt gyanítom, ő engedte meg magának ezt az ízes tréfát. Egyébként meg

kell hagyni, hogy Ludovic Pompignan kiválóan értett a hieroglifa-íráshoz. Mindössze egyetlen apró helyesírási hibát találtam.

Őrizték hát a papiruszt nyugodtan továbbra is régi helyén: a hieroglifa-írás nagyszerű példánya. De ne mondják rá, hogy több, mint háromezer éves.

Maradok szolgálatukra, s kérem, Coustillou úr, fogadja szíves üdvözlömet. Adja át tiszteletteljes hódolatomat bájos feleségének, aki olyan nagy művésze a délvidéki konyhának.

Brooksburry H. W. Stanley

— Na tessék! — mondta a könyvkereskedő.

A felolvasás utolsó perceiben Moulinet úr nagy kockás zsebkendőt húzott elő a zsebéből, s megtörölte izzadó homlokát. Majd meglebbentette arca előtt a zsebkendőt, mint valami legyezőt, s aztán beletörődve a dolgok állásába, meggörnyedt vállal, ellenkezés nélkül hallgatta a levél befejezését.

— Rendkívüli eset! — kiáltott fel egy perc múlva. — Igazam volt, és maga sem tévedett.

— Ez a Ludovic Pompignan mégiscsak volt valaki! — jegyezte meg Michel Coustillou. — Nagyszerűen ismerte az ókori egyiptomiak írását. Egyetlen helyesírási hibát ejtett csupán!

— Így van — felelte a könyvkereskedő. Odalépett az igazgatóhoz, s gyengéden a vállára tette a kezét.

— Kedves Moulinet úr, kérem, bocsásson meg nekem. Az ön fordítása hibátlan.

— No ugye? — dünnyögte Moulinet úr felvidulva.

— A becsületen nem esett csorba. Büszkék lehetünk papiruszunkra.

— Büszkék lehetünk papiruszunkra, és a mi nagy
Pompignanunkra,

És akkor Coustillou-né asszony, a gyerekek és a
postás szeme láttára a könyvkereskedő és az igazgató
összeölekezett.

Ez alkalommal kibékülésük végleges volt. A pa-
pirusz titka szétfoslott.

Kisvártatva egész Blagaron értesült az újságról.

UTÓSZÓ

Sok nap telt el azóta. Blagaronban béke honol. A hírhedt Coustillou — Moulinet viszály rég a történelemé. Ledöntötték a kerítést, amely a két kertet elválasztotta. Immár megbonthatatlan a barátság, mely a bájos és tiszteletreméltó Garonne menti városka két büszkeségét, a két egyiptológust összefűzi.

Ha a nyájas olvasónak szép nyári estéken alkalma van végigsétálni a Papirusz utcán, lessen be kíváncsian a kőkerítésen, s ott látja majd a múzeumigazgatót és a könyvkereskedőt barátságos beszélgetésbe merülve. Munkájuk végeztével, pihenésül egyiptológjáról beszélgetnek, miközben friss esti szellő borzolja a fák lombját.

Néha látogatók is érkeznek. Beállítanak Bélestáék vagy Langlois-ék, hogy egy csésze verbéna- vagy kamillateát igyanak a Moulinet-Coustillou kertben. Ilyenkor nemcsak az egyiptomi civilizációról beszélgetnek. Ez végül is nagyon egyhangú volna. Aztán meg, ahogy mondják, haladni kell a korrallal.

Időről időre komolyabb tanulmányokra is sor kerül. Moulinet úr a Tutenkámen korabeli egyiptomi írásra oktatja Coustillou urat. Főlözleges megjegyznem, hogy Michel és Josiane is nagyon érdeklődik a leckék iránt...

Blagaronban minden rendben van. A kártyázók

még mindig buzgón látogatják az Egyiptomi Kávéházat. A turisták kitűnő krémzsiráfot esznek Tournafort-nál. Jellegzetes blagaroni specialitás, amely azonban nem feledteti el az ánizsos lepényt...

Ami a Cascarelli cirkuszt illeti, az folytatja diadalmenetét az öt világrészen át. De Gaetano és övéi sokat gondolnak Blagaronra és blagaroni barátaikra.

A kézbesítő gyakran hoz postát egyik vagy másik blagaroni házba Cascarelliéktől. Rendszerint színes képeslapok érkeznek, ilyen szöveggel:

*Montevideóban vagyunk. Óriási siker!
Szeretettel üdvözlök mindenkit!
Az önök Gaetanója*

vagy pedig

*Fantasztikus fogadtatás New Yorkban!
Sokat gondolunk Blagaronra!
Baráti üdvözlöt*

íjj. Cascarelli

Vagy:

Cambridge-ben vertünk sátrat. Diadalt diadal után aratunk. Sokat beszélünk Önökről Sir Brooksburryvel. Viszontlátásra!

Gaetano

Vagy végezetül:

Egyiptomban járunk. A közönség nagyon kedves. Nem felejtették el Ludovicot. Pici látta a piramisokat. Sok csók. A viszontlátásra

Florentina

TARTALOM

I. A Garonne menti Blagaron néhány nevezetessége	5
II. Oroszlánok a Moliére téren	14
III. A Pompignan-féle papirusz	24
IV. Tutenkámen imádta a lepényt.....	40
V. Moulinet úr titka.....	59
VI. A szombati vihar	77
VII. A múzeum rejtélye	88
VIII. Megőrzi-e illatát a papirusz?	98
IX. A titok titok marad	110
X. Te vagy az, Anubisz?	119
XI. Lesz-e végre nyugalom?.....	130
XII. Sir Brooksburry	137
XIII. Az igazság	143
Utószó.....	151

DELFIN KÖNYVEK

Megjelent

Aimée Sommerfelt: Országúton, Indiában
Friedrich Gerstacker: Az indián bosszúja
Korney Csukovszkij: Az ezüstsímer
Clark Darlton: A titokzatos bolygó
Thomas Mayne Reid: A fehér törzsfőnök
Erich Kastner: A repülő osztály
Szentiványi Jenő: A görög gálya titka
Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk
Hosszú Toll (Sath Okh): A Sós Sziklák Völgye
Szász Imre: Basa
Francisco Marins: Az aranybányák titka
Mándy Iván: Robin Hood
Eduárd Báz: A csodacsapat
Hegedűs Géza: Az erdőntúli veszedelem
Tatay Sándor: Kinizsi Pál
Robert Louis Stevenson: A kincses sziget
Vadászírók elbeszélései: A néma völgyben
Fantasztikus történetek: Titánok útja —
A fekete oszlop
Simone Martin-Chauffier: Kalandok a kalózhajón
Sir Arthur Conan Doyle: A sátán kutyája
Adam Bahdaj: A fekete esernyő

ÉRDEKES REGÉNYEK

DELFIN KÖNYVEK

Megjelent

Szentiványi Jenő: A kőbaltás ember
Tone Seliskar: A Kék Sirály
Bodó Géza: Barlang a szigeten
Dékány András: S. O. S. Titanic!
Alekszandr Polescsuk: A pergamen titka
Vadászírók elbeszélései: Ébred a dzsungel
Lengyel Balázs: A szebeni fiúk
Elek István: Merénylet a világűrben
Pierre Gamarra: Tavasz kapitány
Louis Vaczek: A Hudson vándora
F. Bret Harte: Aranyásók
R. J. McGregor: A kis detektívek
Vaszilij Jan: A jégmezők lovagja
Fehér Klára: A földrengések szigete
E. Nesbit: Hárman a vasút mentén
Szombathy Viktor: A pénzhamisító
Fantasztikus elbeszélések: Meteorok viharában
Földes Péter: A delfin lovasa
Christian Vulpius: Haramiák kapitánya
Szentiványi Jenő: Tizenkét halálos perc
Centkiewicz: Tumbó kalandjai

ÉRDEKES REGÉNYEK

DELFIN KÖNYVEK

Megjelent

Dienes András: Farkasles
Dieier Ott: Az ördögös Caprioli
Kemény Dezső: A titokzatos kecskebak
Arkagyij P. Gajdar: Timur és csapata
Ewa Lach: Micsoda kölykök!
Kőszegi Imre: Összkomfortos Robinson
Rudolf Daumann: Sárkányok nyomában
Krúdy Gyula: Rózsa Sándor
Fantasztikus elbeszélések: A nyikorgó idegen
Szombathy Viktor: Holló Csete, a besenyő
Alekszandr Beljajev: A repülő ember
Dieter Ott: Caprioli újabb kalandjai
Astrid Lindgren: Az ifjú mesterdetektív
Bogomolov — Nyekraszov: Titkos küldetés —
A második éjszaka
Martin Ballard: Az igazi Robinson
Wilhelm Hauff: A spessarti fogadó
Alaksza Tamás: Egy utas eltűnt
Hunyady József: Hét tenger vándora
Pierre Gamarra: A blagaroni fáraó

ÉRDEKES REGÉNYEK